

Szombathely

- a Holnap Városa Legyen a Jelen Valósága -

SZOMBATHELY A III. ÉVEZRED 3. ÉVTIZEDÉBEN

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS TÁRSADALMI- GAZDASÁGI PROGRAMJA

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	6
1. Szombathely általános jellemzői	8
1.1. Szombathely rövid történelmi áttekintése	8
1.2. Földrajzi környezet	8
1.3. Vonzáskörzet és kapcsolatrendszerek	9
1.4. A népesség összetétele	9
1.5. Foglalkoztatási adatok	10
1.6. Gazdasági környezet	10
2. Szombathely működési jellemzői	11
2.1. Költségvetési és adópolitika	11
2.2. Gazdaságfejlesztés	12
2.3. Közszolgáltatások	13
2.3.1. Köznevelés	13
2.3.1.1. Jogi keretek	13
2.3.1.2. Önkormányzati fenntartású óvodák	13
2.3.1.3. Nem önkormányzati fenntartású intézmények	14
2.3.1.4. Hátrányos helyzetű tanulók támogatása	15
2.3.1.5. Együttműködés a Szombathelyen működő Egyetemekkel	16
2.3.2. Egészségügyi ellátás	17
2.3.3. Szociális ellátások	20
2.3.4. Testnevelés és sport	29
2.3.5. Közművelődési tevékenység	30
3. Szombathely fejlesztési területei	32
3.1. A jövő pénzügyi és gazdasági alapjának megteremtése	32
3.1.1. Pénzügyi gazdálkodás és adópolitika	32
3.1.2. Ipari park fejlesztés	33
3.1.2.1. Sárdi-ér út	33
3.1.2.2. Északi iparterület bővítése	33
3.1.3. Szombathely, az élhető okos és digitális város	33
3.1.3.1. Digitális kutató- és képzőközpont	34
3.1.3.2. Szombathely applikáció	34
3.1.3.3. Térfigyelő megoldások	35
3.1.3.4. Intelligens megoldások a közösségi közlekedésben	35
3.1.3.5. Intelligens és biztonságos megoldások a városi közlekedésben	36
3.1.3.6. Okos megoldások a hulladékgyűjtés területén	36
3.1.3.7. Környezeti hatások mérése, elemzése	36
3.1.3.8. Közösségi virtuális digitális szolgáltatások kialakítása és fejlesztése	37

3.1.3.9.	Intelligens közösségi kártyarendszerek.....	38
3.1.4.	Komplex rekreációs övezet kialakítása	38
3.1.4.1.	Fedett jégcsarnok projekt befejezése.....	38
3.1.4.2.	Wellness- és konferencia szálloda építése	39
3.1.4.3.	Tófürdő komplex fejlesztése.....	39
3.1.4.4.	Szent Márton Lovas Hagyományőrző és Rendezvényközpont.....	39
3.2.	Turizmus, városmarketing	40
3.2.1.	Kínálati elemek	40
3.2.2.	Szálláshelyek.....	41
3.2.3.	Turisztikai szervezet	41
3.2.4.	Városmarketing	41
3.2.4.1.	Kulturális-, örökség- és műemlékturizmus, a fesztivál- és rendezvényturizmus	42
3.2.4.2.	Sportturizmus	42
3.2.4.3.	Aktív és természetturizmus, ökoturizmus.....	42
3.3.	Közszolgáltatások fejlesztése	43
3.3.1.	Óvodák- iskolák	43
3.3.2.	Egészségügyi ellátás.....	43
3.3.3.	Szociális ellátások és fejlesztések.....	44
3.3.3.1.	Idősek Otthona és Idősek Lakása	44
3.3.3.2.	Bérlakásépítés.....	44
3.3.3.3.	Hajléktalan helyzet kezelése	44
3.3.3.4.	Bölcsődei ellátás	45
3.3.4.	Testnevelés és sport	45
3.3.5.	Közművelődési tevékenység	45
3.4.	Városüzemeltetés	46
3.4.1.	Köztisztaság	46
3.4.2.	Temetők.....	46
3.4.3.	Hulladék-kezelés	46
3.4.4.	Közösségi közlekedés és parkolás.....	47
3.4.5.	Utcafásítások	47
3.4.6.	Távhőszolgáltatás.....	47
3.5.	Kultúra	48
3.5.1.	Művelődési és Sportház	48
3.5.2.	Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ	48
3.5.3.	Felsőcsatári gyermeküdülő.....	48
3.5.4.	Víztorony	49
3.5.5.	Savaria Filmszínház	49
3.5.6.	Szombathelypont.hu.....	49
3.5.7.	Weöres Sándor Színház.....	50

3.5.8.	Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum	50
3.5.9.	Savaria Történelmi Karnevál	50
3.5.10.	Szombathelyi Települési Értéktár Bizottság.....	51
3.5.11.	Berzsenyi Dániel Megyei és Városi Könyvtár	51
3.5.12.	Mesebolt Bábszínház.....	52
3.5.13.	Savaria Szimfonikus Zenekar	52
3.5.14.	A Belváros és a Fő tér megújítása	53
3.5.15.	Bloomsday	53
3.5.16.	Nyitott Városháza rendezvények	53
3.6.	Közigazgatás	54
3.7.	Városüzemeltetés	55
3.7.1.	Kommunális feladatok ellátása	55
3.6.1.1.	Csapadékvíz elvezetés	55
3.6.1.2.	Felszíni vízvezetés	55
3.6.1.3.	Zárt, elválasztott rendszerű csapadékcatorna	56
3.6.1.4.	Egyesített rendszerű csatorna.....	56
3.7.2.	Víziközmű szolgáltatás	57
3.7.3.	Szennyvíz-elvezetés és -kezelés	57
3.7.3.1.	Szennyvíz-elvezetés	57
3.7.3.2.	Szennyvíz-kezelés	57
3.7.4.	Köztisztaság	57
3.7.4.1.	Hulladékszállítás	57
3.7.4.2.	Hulladékgazdálkodás	58
3.7.5.	Temetők.....	58
3.7.6.	Közlekedési infrastruktúra	58
3.7.6.1.	Utak, járdák	58
3.7.6.2.	Hidak	59
3.7.6.3.	Kerékpárutak	59
3.7.6.4.	Parkolás	60
3.7.6.5.	Közösségi közlekedés.....	60
3.7.7.	Az épített és természeti környezet védelme.....	61
3.7.7.1.	Városépítészeti örökség, a műemléki értékek védelme	61
3.7.7.2.	Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek	61
3.7.7.3.	Közterületek és parkok fenntartása	61
3.7.7.4.	Zöldfelületek	62
3.7.7.5.	Játszóterek	62
3.7.7.6.	Utcafásítások.....	62
3.7.8.	Energetika	62
3.7.8.1.	Intézmények komplex energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználása	62

3.7.8.2.	Közvilágítás	63
3.7.8.3.	Távfűtés.....	63
4.	Fejlesztési dokumentumok és nyitott projektek	65
4.1.	Hosszú távú településfejlesztési koncepciók elemzése	65
4.2.	A 2014-2020 időszak nyitott projektjei	65
4.2.1.	Szent Márton Terv	65
4.2.2.	Intermodális csomópont megépítése.....	65
4.2.3.	Multifunkcionális városi közszolgáltatási telephely	66
4.2.4.	A szombathelyi Északi iparterület fejlesztése.....	66
4.2.5.	Turisztikai célú beruházások	66
4.2.6.	A kerékpárút-hálózat továbbfejlesztése.....	67
4.2.7.	A Szombathelyi Vásárcsarnok felújítása	67
4.2.8.	A Késmárk utcai teniszcentrum	67
4.2.9.	Új Egészségügyi Alapellátó Központ kialakítása.....	68
4.2.10.	Bölcsőde és óvoda fejlesztések.....	68
4.2.11.	Szociális városrehabilitáció II. ütem:.....	68
4.2.12.	Az ELENA projekt	68
4.3.	A kormány fejlesztéspolitikai célkitűzései	69
4.3.1.	Széchenyi 2020 fejlesztési program.....	70
4.3.2.	Terület-és Településfejlesztési Operatív Program	70
4.3.3.	Integrált Területi Program	71
4.3.4.	Modern Városok Program	71
4.4.	Térségi kapcsolatok, együttműködések.....	72
4.4.1.	Szent Márton zarándokút	72
4.4.2.	Burgenland, Oberwart	72
4.4.3.	Graz, Bécs.....	73
4.4.4.	Testvérvárosi kapcsolatok	74

Vezetői összefoglaló

Minőségi Környezet – Minőségi Élet

A 2019-ben megfogalmazott és mandátumot kapott városi program alapvetően kettő pilléren kíván nyugodni – egyrészt a minőségi környezeten, és az ahhoz szervesen kapcsolódó minőségi élet feltételeinek megteremtésén, másrészt pedig a nyitott ajtók korszakán. Akkor lesz Szombathelyen a jövő a jelenben, akkor lehet a város nyertese a fejlődésnek és az átalakulásnak, ha biztosítani tudja lakóinak, vállalkozóinak a vonzó élet- és működési környezetet.

A „Holnap Városa a Jelen Valósága” program úgy kíván a társadalmi és gazdasági fejlődés motorjává válni, hogy biztosítja a biztonságos és környezetbarát mobilitás feltételeitől kezdve a megújult játszótereken és tiszta parkokon át a széleskörű és nyílt partnerségen keresztül a modern korszakhoz igazodó üzleti ökoszisztéma rendszerét. A programalkotásnak, akárcsak magának a városvezetésnek kulcseleme a nyílt kommunikáció, a koncepció megismertetése, visszajelzések és interakciók ösztönzése, a képességek szintetizálása.

A teljes programot áthatja a komplex, ám egymással összefüggő alkotóelemek rendszere, mely egy modern európai város valóságát hozza el. A program alapvetően 4 pilléren nyugszik, melyek a következők:

1. közlekedés
2. oktatás és kultúra
3. egészségügy, szociális területek és sport
4. gazdaság

A közlekedés területén elsődleges szempont a többezer autóval kibővült, a meglévő infrastruktúrát megterhelő városi forgalom optimalizálása. Ennek érdekében átfogó közlekedési koncepció készül, már kitekintéssel azokra a lehetséges intelligens megoldásokra, melyek fejlesztési források fokozott abszorpciójára teszi alkalmassá Szombathelyt. Az ötéves ciklus végére részben megújult, környezetbarát közösségi közlekedéssel, racionálisan átszervezett forgalomirányítással, kerékpáros közlekedés kibővítésével és minőségibb úthálózattal fog rendelkezni a város.

Az oktatás és kultúra területein az egyik legfontosabb változás a civil szervezetek valós bevonása, a széles társadalmi rétegek fejlesztési tevékenységbe történő integrálása lesz. Ezt egészíti ki a felsőfokú oktatás megújítása, a vállalati igényeknek és az iskolaválasztó fiataloknak a korábbinál magasabb szinten megfelelő.

Az egészségügy és szociális szféra területein a minőségi élet egyik feltétele a méltó időskor elősegítése. Ezért szociálisan rászorulóknak számára önkormányzati időszotthon építése fog megvalósulni, és ösztönözni fogja a városvezetés a piaci alapon szerveződő időszotthonok létrejöttét is. Az egészségügyben a Markusovszky Kórház és a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara jelentik azokat a pilléreket, melyekre mind a lakosság, mind pedig a városvezetés hosszútávon építeni tud. A várólisták csökkentésére vonatkozó erőfeszítések mellett a fejlesztések ösztönzése, a munkahely-teremtésre történő átváltása fontos eleme a városi programnak. A sportban az élsport általános támogatása helyett az eredményességen alapuló támogatás, a tömegsport meghatározó támogatása, a saját és egyéb üzleti működési források mobilizálásának ösztönzése a cél.

A gazdaság vonatkozásában a meglévő nagy foglalkoztatókkal történő rendszeres párbeszéd, a KKV szektor vállalkozóival a kamarákon keresztül végbemenő közvetlenebb kommunikáció, a kölcsönös megértést és bizalmat kialakítani hivatott rendezvények jelentik az együttműködés alapját. Az új fejlesztésekben, a magas hozzáadott értékű gyártásnak a városba történő hozatalában a városvezetés minden eszközével segítséget kíván nyújtani a megtelepült cégeknek. A beszállító láncban történő részvétel ösztönzése mellett, és az autóipar egyértelmű dominanciáját tiszteletben tartva, egyéb ágazatok megerősítése, megtelepülésének katalizálása Szombathely vezetésének deklarált célja. Ehhez a rendelkezésre álló zöld- és barnamezős területeit egyaránt eszközként kívánja hasznosítani.

A társadalmi és gazdasági programban két olyan terület van, melyek horizontálisan áthatják az összes elemet – az okos város megoldások és a digitalizáció.

Az okos város – smart city – nem egy cél, hanem eszköz a minőségi életet célzó programban. Alapja az informatikai eszközök olyan felhasználása, mely lehetővé teszi a városlakókkal és vállalkozásokkal történő közvetlen együttműködést, a közszolgáltatások rugalmas testre szabását. Kiemelt megvalósítási területei a közlekedés (pl.: okos parkolás, intelligens közlekedési lámpák), egészségügy (egészségügyi távfelügyelet, integrált egészségügyi ellátás), városi szolgáltatások (hibabejelentés, panaszkezelés).

A digitalizáció vonatkozásában a prioritás, hogy Szombathely ennek a globális megatrendnek a hasznélvezője legyen. A gyártástól kezdve a lakossági szemléletformáláson át az egészségügyi szolgáltatásokig mindent átható transzformáció, melyet le kell tudni fordítani a hétköznapi nyelvére, megismertetni vele a teljes lokális ökoszisztémát, és megkeresni azokat a pontokat, ahol Szombathely regionálisan is vezető szerepet tud betölteni.

SZOMBATHELY OLYAN VÁROS, MELY KÉPES ARRA,
HOGY TÉRSÉGI SZERVEZŐ ERŐKÉNT MINŐSÉGI KÖRNYEZETET BIZTOSÍTSON
LAKOSAI ÉS VÁLLALKOZÁSAI SZÁMÁRA.
A PARTNERSÉGET ÉS NYÍLT KOMMUNIKÁCIÓT ALAPÉRTÉKKÉNT VALLVA
VERSENYKÉPES ÉS MODERN
SZOMBATHELYT VALÓSÍT MEG.

1. Szombathely általános jellemzői

1.1. Szombathely rövid történelmi áttekintése

Szombathely egyike hazánk legrégebb településeinek, mai képe a mintegy kétezer éves szerves és folyamatos fejlődése során alakult ki. Fejlődése négy nagyobb korszakra tagolható. Az első, a honfoglalás előtti időszak, elég viharos és széttagolt volt. A város fénykorát az I-III. század között élte, amikor katonai és bírósági központ lett, azaz jelentős funkcióval bírt. A IV-IX. század között a támadások és a földrengés miatt csaknem elpusztult, nem volt központi település, Szent Istvánig a salzburgi érsekség alá tartozott.

A X.-XVIII. század között a város csendes középkori kereskedőváros volt, a győri püspökséghez tartozott. A város igazi fejlődése a XIX. és a XX. század fordulója környékén történt, amikor kialakult a belváros mai képe, tervszerű városfejlesztés és rendezés révén. Műszaki és kommunális infrastruktúrája a legmodernebbek közé tartozott hazánkban.

Trianon megfosztotta Szombathelyt háttér-területeinek nagy részétől, s határ menti várossá tette. Fejlődése lelassult, a két világháború között a polgár városok tipikus képét mutatta. Gazdasága stagnált, de a kulturális élete pezsgett, az egészségügy terén pedig fejlődött (kórház létesült). A II. világháború utolsó szakasza nagy pusztítást okozott Szombathelynek. A II. világháború után elzárt nyugati határ menti településsé vált, ahová 1960-ig csekély központi fejlesztés és beruházás érkezett. Az 1960-as évektől indult meg az iparosítás, vándorlás révén jelentősen megnőtt a város lélekszáma, s ez elindította a többszintes lakótelepek építését. Jelentős városrendezés valósult meg, több település hozzácsatolásával kialakult a mai városszerkezet. Újból jelentős funkciókhoz jutott Szombathely (oktatás, kultúra, államigazgatás).

Szombathely jellegzetesen nyugati típusú arculatú város, amelyet a horizontálisan sűrű, vertikálisan pedig tagolt, s összességében városias arculatú beépítés jellemez. Nagy az emeletes épületek aránya, a városközpontot a közepes, a tömbös beépítésű lakótelepeket a közepes és a magas, míg a külső lakóterületeket és a belváros széleit alacsony beépítés jellemzi. Szombathelyen a fésűs, falusias beépítést kivéve mindegyik típus előfordul, jelentős az aránya a többszintes és a földszintes zárt beépítésnek. Napjainkban terjed a családi házas beépítés, és örvendetesen beépülnek a városközpont foghíjai is.

1.2. Földrajzi környezet

A város az Alpokalján, a Perint és Gyöngyös patakok lapályán fekszik ott, ahol a Kisalföld sík vidékét az Alpokalja dombos-hegyes tájai váltják fel. Tengerszint feletti magassága kb. 220 m, de mivel dombokra épült, a városon belül is jelentős szintkülönbségek vannak.

Az ókori Szombathely (Savaria) területét már a római korban is fontos utak kapcsolták a birodalom többi pontjához. A megyeszékhelyet ma is több fontos országos közút érinti. A városon mennek keresztül a 87-es, 89-es országos jelentőségű közutak, valamint a 86-os főút, mely E/65 jelzéssel az európai közlekedési hálózat részét képezi. Belföldi és nemzetközi szerelvények egyaránt befutnak vasútállomására.

Szombathely város környezeti állapota az országos átlaghoz viszonyítva jó. Ha ennek az okait keressük, akkor a teljesség igénye nélkül meg kell említeni, hogy ebben az Alpokhoz közeli elhelyezkedés, a nehézipar alacsony részaránya, valamint a kedvező infrastrukturális ellátottság egyaránt közrejátszik.

A város felszíni vízfolyásai a Perint, a Gyöngyös (mely a városon keresztül egy mesterséges csatornában folyik), valamint az Aranypatak. Ez utóbbi táplálja a város nyugati részén lévő Csónakázó tavat.

A város és környékének éghajlata mérsékelt hűvös kontinentális. Évente átlagosan 700 mm csapadék hullik, de igen nagy a csapadékhozam változatossága. Az évi csapadék mennyiségnek kb. 62 százaléka a nyári félévben hullik, a legcsapadékosabb hónap a július, a legszárazabb a január.

1.3. Vonzáskörzet és kapcsolatrendszerek

A szombathelyi az ország harmadik legtöbb helységet magába foglaló településeggyüttese, vonzáskörzetébe 51 település tartozik (KSH 2014). A 817 km² kiterjedésű térség Vas megye területének és településeinek egynegyedét öleli fel. Itt él a megye lakosságának csaknem fele.

Abszolút domináns Szombathely vonzása kb. 15 település tekintetében, ahonnan az aktív keresőknek több mint a fele jár a megyeszékhelyre dolgozni, míg további 15 településről a keresők majdnem fele. Ezen települések lakói nem csak a munkába járást illetően, hanem kulturális, egészségügyi, sport és egyéb területek tekintetében is szorosan kötődnek Szombathelyhez.

A szombathelyi és a Vas Megyei Önkormányzat közötti kapcsolat folyamatossága és kiegyensúlyozottsága érdekében a két önkormányzat vezetői és képviselői közötti egyeztetések rendszeresek, melyek egyaránt érintik a futó és a tervezés alatt álló közös ügyeket, fejlesztési elképzeléseket.

Az önkormányzat jó kapcsolatot ápol a város egyházi vezetőivel, közösségeivel.

Szombathelynek széles körű kapcsolatrendszere van országos, regionális, megyei és kistérségi szinten egyaránt. A város tagja a Megyei Jogú Városok Szövetségének, a szakmai bizottságok munkájában aktívan vesznek részt a delegáltak. Több ízben adott már otthont a különböző bizottságok üléseinek.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata számos további szervezetben, egyesületben, szövetségben rendelkezik tagsággal.

1.4. A népesség összetétele

Szombathely népessége a város vasúti csomóponttá válásával és a betelepülő iparral együtt indult gyors iramú növekedésnek. A város népességnövekedését a központi fejlesztések és a környező falvak népességének elszívása biztosította. A századfordulón a népesség drasztikusan csökkeni kezdett az országos mutatókkal egyetemben. A megyeszékhely nem tudott kellő számban és árban kedvező kertes, családi házas lakóterületeket kínálni, ezért a kiköltözések nagy száma miatt a város lakosságszáma fogyott, miközben a környező agglomerációs területen növekedett.

Év	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2010	2013	2018
Népesség	29959	37289	42275	46379	50935	47589	54758	64485	65297	85617	81920	79438	77547	76334

1.5. Foglalkoztatási adatok

Szombathelyen a nyilvántartott álláskeresők száma 2019 év végén 1214 fő, míg a munkavállalási korú népesség 50.444 fő. A munkanélküliségi ráta 2,41%.

1.6. Gazdasági környezet

A regisztrált vállalkozások száma 13927. Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma Vas megyében 167, míg az országos átlag 183.

A város meghatározó vállalatai a Claudius Ipari Park 185 hektáros területén helyezkednek el. Kivételt ma már csak a BPW Hungária Kft. képvisel. Az Epcos Kft. 2015. évi kiköltözése következtében a megüresedett városközponti üzemcsarnokok Szombathely MJV Önkormányzat tulajdonába kerültek. Ezt követően telekmegosztásra került sor, a kialakításra került két ingatlan közül az egyikre kialakításra került – kereskedelmi funkciókat ellátó helyiségek mellett - egy asztalitenisz- és egy vívócsarnok, valamint felújításra került az egykori cserkészház. A másik ingatlan fejlesztése tervben van.

A város ipari parkja gyakorlatilag betelt. Újabb ipari fejlesztések helyszíne a Szombathely és Söpte közigazgatási területén fekvő, kb. 400 hektáros ún. Északi iparterület, illetve a SZOVA NZrt. tulajdonában álló Sárdi-ér utcai ipari terület lehet. Az Északi iparterület közművesítése folyamatban van, a Schaeffler csoport hamarosan megkezdi ott új telephelyének kialakítását. A SZOVA NZrt. tulajdonában lévő Sárdi-ér utcai terület közművesítése megvalósult, a több mint 9 hektár területen kialakított 9 ingatlan értékesítése 2020-ban megkezdődhet.

A városban működő legjelentősebb külföldi tulajdonú nagyvállalatok: a BPW Hungária Kft., az Aptiv Services Hungary Kft., a TDK Hungary Components Kft., az Ivy Technology Kft., a Falco Zrt. és a Schaeffler Savaria Kft.

2. Szombathely működési jellemzői

2.1. Költségvetési és adópolitika

A gazdasági program évek alatt elkészítendő konkrét feladatait, a megvalósítandó beruházásokat, projekteket, azaz a leképezhető elemeit az éves költségvetések tartalmazzák, így természetesen a pénzügyi háttérrel is.

Önkormányzatunknak a 2020-as évre a költségvetés elfogadásakor nem volt költségvetési hiánya, sem hitelállománya. Az elfogadott költségvetésben működési többlet biztosítja a kiegyensúlyozott gazdálkodást, azonban a koronavírus miatt azóta elrendelt veszélyhelyzet nem elkerülhető gazdasági lassuláshoz és visszaeséshez vezet. A visszaesés tartóssága, illetve kihatásainak az EU és Magyarország kormánya gazdaságvédelmi- gazdaságélénkítési eszközökkel történő kezelésének sikeressége jelenleg előre nem látható, nem becsülhető, de mindenképpen előre vetíti az elfogadott költségvetés drasztikus átalakításának szükségességét, az Önkormányzat gazdálkodásának teljes újragondolását.

2019. évben 12 éves futamidőre közvilágítás korszerűsítésének finanszírozása céljából pénzügyi lízing igénybevételére került sor kormányzati engedéllyel. A 2019. december 31. napi állomány 1.383.586 eFt. A törlesztő részleteket és a kamatokat a közvilágítási díj megtakarításának kell fedeznie a futamidő alatt.

Az ellátandó működési célú feladatokhoz a forrást a központi pénzügyi szabályozó rendszer – feladatalapú finanszírozás - keretei és a helyi adóbevételek biztosítják.

Feltételezhető, hogy a központi kapcsolatokról származó bevételek, támogatások súlya a feladatok finanszírozásában nem változik olyan irányba, amely könnyítené az önkormányzat gazdálkodását. Valószínűsíthető, hogy az önkormányzati alrendszerben a feladatfinanszírozás rendszere a főbb elveket megtartja, és a központi finanszírozás meghatározásánál továbbra is fegyelembe veszi az önkormányzatok ún. településkategóriánkénti besorolását, adóerő képességét, és azt, hogy az elvárható saját bevételeit beszedi-e az adott település. Önkormányzatunk adóerő képessége 2020. évben 90.389 Ft/lakos, amely kiemelkedő a magyarországi városok között, így a kieső támogatások és a jelentős szolidaritási adó fizetési kötelezettség miatt az általános működtetés és néhány ellátási forma esetén továbbra is saját bevételek bevonásával látjuk el települési feladatainkat.

Mindezért továbbra is nagy jelentőséggel bír az önkormányzati saját bevételeken belül a helyi iparüzési adó összege. A város jövőbeni gazdasági teljesítőképessége alapot adhat arra, hogy ezen bevétel stabilan szolgálja az önkormányzat működőképességét, a fejlesztéseket. Továbbra is biztosítani kívánjuk a Helyi adókról szóló törvény alapján a 2,5 millió forint vállalkozási szintű adóalap alatti vállalkozások helyi iparüzési adó alóli mentességét, amely a KATA-s adózókkal együtt jelenleg 4.645 adózót érint, valamint a házi orvosok részére nyújtott mentességet is. A magánszemélyek számára, lehetőség szerint továbbra is biztosítani kell a lakások és gépjárműtárolók adómentességét.

Fontos cél az adóelkerülő alanyok adóztatásba vonása. Ennek érdekében kiemelt törekvés a feltárás, adóellenőrzés hatékonyságának javítása, a beszédés eredményességének fokozása. Fontos célunk a gazdaság minden szereplőjével való szoros együttműködés, egymás kölcsönös segítése.

A beruházási célú feladatok megvalósítását terveink szerint a fejlesztési források, és a 2020-2025 közötti időszakban várhatóan rendelkezésre álló támogatási források - mind hazai, mind pedig EU-s támogatások – biztosítják. Célként fogalmazódik meg ezen támogatási

lehetőségek minél szélesebb körű kihasználása, melyhez természetesen az önkormányzatunknak a pályázati önerők összegeit kell biztosítani.

Önkormányzatunk a 2020-2025-ös ciklusban szabályozott és átgondolt gazdálkodás mellett, pozitív működési egyenleggel kívánja biztosítani a kötelező és önként vállalt helyi feladatainak ellátását. Az éves költségvetésekben a működési kiadások megtervezésekor elsődleges szempontot fog élvezni a törvényi kötelezettségek figyelembevétele, és természetesen a működési hiány tervezésének MÖTV általi tiltása.

2.2. Gazdaságfejlesztés

Szombathely gazdaságában az elmúlt öt évben nem történtek radikális változások. Az autóiipari nagyvállalatok még mindig stabil, ám kettő helyett csupán egy lábát adják városunk gazdaságának. A munkaerőpiaci mutatók kedvezően alakultak, munkanélküliség helyett bizonyos ágazatokban jelenleg is inkább munkaerőhiányról beszélhetünk. A kezelésére is hivatott Nyugat Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ Nonprofit Kft. operatív munkavégzés hiányában kiüresedett, valódi regionális együttműködést nem volt képes megszervezni és koordinálni, ezért esetében újragondolásra és átszervezésre van szükség.

Szintén a területhez kapcsolódóan a duális gépészmérnök képzés elindítása nagy siker volt 2015-ben, magas kezdeti jelentkezőszámmal, jól képzett, külföldi tapasztalatokkal rendelkező oktatói gárdával, az egyetem mellett - akkor NYME-SEK, jelenleg már ELTE-SEK - a városi és a megyei önkormányzat, illetve a helyi nagyvállalatok teljes támogatásával. Az évek múlásával azonban a képzés nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, évről évre drasztikus hallgatói létszám csökkenéssel kellett szembenézni, az idei év az első, amikor a felvett hallgatók száma nem esett az előző éves adathoz képest. A közben 2017-ben elindított duális gépészmérnök mesterképzés sajnos teljes érdektelenségbe fulladt, ahogy egyelőre a 2019-ben indított duális közgazdász képzéssel sem sikerült meghozni a várt áttörést.

Mivel a duális képzésekben részt vevő nagyvállalatok működésük és fejlesztéseik elengedhetetlen alapfeltételeként tekintenek erre a képzési formára, valamint az ELTE és az önkormányzat is a város oktatási színvonalát, vonzerejét és versenyképességét egyértelműen növelő tényezőnek tartja, ezért a jövőben feltétlenül szükséges lesz az ELTE, a nagyvállalatok és az önkormányzat részéről rendszeres tárgyalásokra, egyeztetésekre és a duális képzések PR-jának és marketingjének új alapokra helyezésére a hallgatói létszám növelésének érdekében.

A 2x2 sávós M86-os gyorsforgalmi út befejezése által megvalósult a megfelelő közlekedési infrastruktúra megteremtése. Ez a fejlesztés visszakapcsolta Szombathelyt a Győr és Budapest felé irányuló gazdasági vérkeringésbe, ám a beruházásnak csak pótlólagos és indirekt gazdaságfejlesztési hatása van, az elvándorlás és a szakképzett munkaerő hiánya által kiváltott problémákra önmagában nem képes megoldást nyújtani.

2.3. Közzolgáltatások

2.3.1. Köznevelés

2.3.1.1. *Jogi keretek*

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2. §-a szerint 2013. január 1. napjától köznevelési intézményt

a) az állam, valamint

b) az Nkt. keretei között

ba) a nemzetiségi önkormányzat,

bb) az egyházi jogi személy,

bc) a vallási egyesület vagy

bd) más személy vagy szervezet

alapíthat és tarthat fenn, ha a tevékenység folytatásának jogát - jogszabályban foglaltak szerint - megszerezte.

Óvodát települési önkormányzat is alapíthat és fenntarthat.

Az Nkt. 74. §-a alapján az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. A köznevelési feladatokat az állam intézmény alapításával és fenntartásával, továbbá az egyházi köznevelési intézmény, a nemzetiségi önkormányzat fenntartásában álló vagy a magán köznevelési intézmény útján látja el, a fenntartóval az állam köznevelési szerződést köthet. Az óvodai nevelésről, a nemzetiséghez tartozók óvodai neveléséről, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséről a települési önkormányzat vagy társulása intézmény alapítása és fenntartása vagy köznevelési szerződés révén gondoskodik. A nemzetiségi önkormányzat a nemzetiség által lakott településen a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésére és iskolai nevelés-oktatására létrehozott intézmény fenntartói jogát átveheti a települési önkormányzattól, az államtól.

Szombathely városában a köznevelési feladatellátást a 2019/2020. nevelési évben 18 fenntartó összesen 73 szombathelyi székhellyel működő köznevelési intézménye biztosítja. A szombathelyi köznevelési intézmények a 2019/2020. nevelési- illetve tanévben 2.915 óvodás gyermek, és 14.482 iskolás, közülük 1.300 kollégista, azaz közel 18 ezer gyermek neveléséről, oktatásáról gondoskodnak. A gyermekek, tanulók felkészítésében 1.725 fő pedagógus működik közre.

2.3.1.2. *Önkormányzati fenntartású óvodák*

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata kötelező alapfeladatát 18 önkormányzati óvoda fenntartásával és működtetésével látja el. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét beölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

Valamennyi óvoda ellátja a jogszabályban előírtak szerint a gyermekek óvodai nevelését, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Két óvodában német nemzetiségi nevelés folyik. A német nemzetiséghez tartozó gyermekek anyanyelvi óvodai nevelése a szülői igényeknek megfelelően a Szombathelyi Napsugár Óvoda és a Szombathelyi Pipitér Óvoda 2-2 csoportjában biztosított. A horvát nemzetiséghez tartozó gyermekek anyanyelvi óvodai nevelése az Országos Horvát Önkormányzattal kötött

feladatellátási megállapodás alapján a Mate Mersic Miloradic Horvát Óvoda és Általános Iskolában vehető igénybe.

A köznevelés közfeladatai között kiemelkedő feladat a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek neveléséről való gondoskodás. Önkormányzatunk mindig is kiemelt figyelmet fordított az SNI-s gyermekek ellátására, a személyi és tárgyi feltételek maximális, a jogszabályban előírtakon felüli biztosítására.

Önkormányzatunk az általa fenntartott óvodákban a 2019/2020. nevelési évben 92 fő sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését biztosítja heti 271 órában. A fejlesztő órákat 5 fő főállású városi gyógypedagógus (1 fő a Napsugár, 1 fő a Benczúr, 2 fő a Hétszínvirág, és 1 fő az Aréna Óvodában), valamint 24 fő megbízási szerződéssel foglalkoztatott szakember látja el. A Közgyűlés döntése alapján 2020. évben további 7 szakemberrel: 2 gyógypedagógussal, 2 városi pszichológussal, és 3 városi pedagógiai asszisztenssel bővül az e területen foglalkoztatottak létszáma. A fejlesztéssel egyedülálló feltételekkel valósulhat meg az SNI-s feladatellátás Szombathelyen.

Óvodai feladat-ellátási megállapodás keretében 4 település Salköveskút, Sé, Tömörd és Ják községek gyermekeinek óvodai nevelését biztosítja a város. A 2019/2020. nevelési évben az ellátott gyermekek létszáma összesen 37 fő.

A város óvodáiban 231 pedagógust, 151 nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottat és 18 technikai dolgozót foglalkoztatnak. Az óvodapedagógusok mindegyike felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A város által fenntartott óvodák gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szervek, a gazdálkodásukkal kapcsolatos tevékenységeket a Szombathelyi Köznevelési Intézmények Gazdasági, Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezete látja el.

Óvodáinkban rendelkezésre állnak a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt eszközök. Az óvodákban folyamatos a megújulás, nagy figyelmet fordítanak a barátságos környezet biztosítására: új bútorokat vásárolnak, színes szekrényeket készíttetnek, folyamatosan pótolják az elhasználódott játékokat, korszerű, modern fejlesztőeszközöket szereznek be. Az óvodák munkáját korszerű informatikai háttér biztosítja, a fejlesztésekre évről évre az óvodákkal történt egyeztetés alapján került sor.

2.3.1.3. Nem önkormányzati fenntartású intézmények

Szombathely város területén működő nem önkormányzati fenntartásban 55 intézmény működik. A Város Közgyűlése a 2013/2014. nevelési évtől kezdődően, a szombathelyi nagycsoportos óvodások részére az óvodai úszásoktatást, mint egyéb óvodai szolgáltatást alanyi jogon, térítésmentesen biztosítja. Térítésmentesen biztosítja továbbá Önkormányzatunk az általános iskola 2. és 5. évfolyamos tanulóinak úszásoktatását. Az ingyenes úszásoktatást a nem önkormányzati fenntartású intézmények is igénybe veszik.

A tavaszi és őszi időszakban az óvodások, valamint az általános iskolák alsó tagozatos osztályai szervezett keretek között 1-1 alkalommal ingyenesen látogathatják a Kalandvárost. A téli időszakban valamennyi köznevelési intézmény a délelőtti időszakban (egyeztetett időpontban) ugyancsak ingyenesen használhatja a jégpályát.

A Szombathelyi Kanizsai Dorottya Gimnáziumban megvalósult természettudományos labor projekt indikátormutatóinak teljesítése érdekében az Önkormányzat vállalta, hogy az a partneriskolák diákjai Kanizsai Dorottya Gimnáziumba történő szállításának költségére a fenntartás időszakában évente maximum 1,5 millió Ft-ot biztosít. A tanulók szállításának megszervezését a Szombathelyi Köznevelési GAMESZ végzi.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben elismerésben részesíti az országos tanulmányi versenyeken 1-3. helyezést elért 1.-15. évfolyamon, nappali rendszerű képzésben részt vevő diákokat és felkészítő tanárait.

2.3.1.4. Hátrányos helyzetű tanulók támogatása

Az Önkormányzat több Ösztöndíj biztosításával támogatja a tehetséges, hátrányos helyzetű tanulókat:

- Arany János Tehetséggondozó Program
Az Emberi Erőforrások Minisztériuma minden évben meghirdeti az Arany János Tehetséggondozó Programot. A program célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását. A program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést. Az önkormányzat jelenleg 7 az Arany János Tehetséggondozó Programban tanuló diákot támogat. A támogatás összege személyenként és tanévenként 10 hónapra havi 10.000,- Ft. Évente átlagosan 2-3 diák kerül be Szombathelyről a programba.
- Petz Ösztöndíj
Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Petz Gyula hagyatékából, az elhunyt végakaratainak megfelelően, a város tehetséges, de nehéz anyagi körülmények között élő általános és középiskolás diákjai támogatására Petz-ösztöndíjat hozott létre. Petz ösztöndíjban minden évben 20 személy részesülhet, melyből 10 általános iskolai tanuló. A Petz-ösztöndíj összege tanulónként évi egyszeri 62.500 forint.
- Kariatida tanulmányi támogatás
A „Kariatida” tanulmányi támogatás célja elsősorban a családban bekövetkezett betegség, árvaság, rokkantság, haláleset miatt rendkívüli élethelyzetbe került szombathelyi lakóhelyű, hazai felsőoktatási intézményben az első diploma megszerzésére irányuló képzésben vagy az első szakképzettség megszerzésére irányuló felsőfokú szakképzésben nappali vagy levelező tagozaton tanulmányokat folytató fiatalok támogatása.
- Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program
A Város a Szent Márton Esélyegyenlőségi Támogatási Program rendszerén keresztül kíván támogatást nyújtani a tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek számára. A programba általános iskolás, negyedik osztályos gyermekek tudnak pályázni, a támogatási rendszer az általános iskola ötödik osztályától indul. A 2018/2019-es nevelési évvel kezdte Önkormányzatunk a program indítását, ekkor két gyermek került be a támogatási rendszerbe, a 2019/2020-as nevelési évben pedig egy.
- „Bursa Hungarica” Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat
A Bursa Hungarica Ösztöndíj olyan pénzbeli szociális juttatás, amely az Ösztöndíjrendszer adott évi fordulójához csatlakozott települési és megyei önkormányzatok által a hallgatónak adományozott szociális ösztöndíjből és az önkormányzati ösztöndíj alapján a hallgató felsőoktatási intézményében e rendelet alapján megállapított szociális ösztöndíjből áll. Az ösztöndíj elbírálására kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül kerülhet sor. 2020. évben a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében 19 szombathelyi diák részesült „A” típusú ösztöndíjban.
- „Szombathely visszavár” Felsőoktatási Tanulmányi Ösztöndíj

A felsőoktatásban nappali tagozaton, illetve OKJ-s képzésben tanulmányokat folytató szombathelyi fiatalok számára a Szombathelyhez történő kötődés erősítése, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költség enyhítése és a szombathelyi hiányszakmákban az utánpótlás biztosítása céljából „Szombathely visszavár” tanulmányi ösztöndíjat alapított 2013-ban. Hiányszakmaként a rendeletben az óvodapedagógusi, nemzetiségi óvodapedagógusi, a tanítói, az orvosi, valamint a mérnöki szakma, továbbá 2016. évtől az ápoló, szakápoló, egészségügyi asszisztens, egészségügyi szakasszisztens szakma került nevesítésre.

Az Önkormányzat működési támogatás biztosításával támogatja a nem önkormányzati fenntartású intézményeket. 2019. évben a Perintparti Szó- fogadó Szombathelyi Waldorf Óvoda, Általános iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola étkezéséhez, valamint az ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium tanulóinak étkeztetéséhez nyújtott támogatást Önkormányzatunk. A Közgyűlés a 2019. szeptemberi ülésén az ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium az EFOP- 4.1.3-17-2017-00211 azonosító számú, „Tanulást segítő terek infrastrukturális fejlesztése az ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban Szombathelyen” tárgyú pályázattal nem támogatott építési engedély köteles beruházásokra 200 millió Ft támogatás biztosításáról döntött. A kifizetés 2020-21-ben várható.

2.3.1.5. Együttműködés a Szombathelyen működő Egyetemekkel

A város életében meghatározó szerepet töltenek be az itt működő felsőoktatási intézmények. Az Önkormányzat és egyetemek között az alábbi területekre vonatkozóan került sor együttműködési megállapodások megkötésére:

- az ELTE Gothard Asztrofizikai Observatórium Multidiszciplináris Kutatóközpontjával határozatlan idejű megállapodást kötött Önkormányzatunk. Az együttműködési megállapodás keretében az Observatórium tudományos tevékenységének megvalósításához nyújt a város évi 20 millió Ft támogatást, az elfogadott program 2020-ig szól
- az Eötvös Loránd Tudományegyetem részére jelentős költségvetési támogatást biztosít Önkormányzatunk, határozatlan idejű megállapodásban a gépész képzés oktatói részére bérlakás biztosításában, bértámogatásban is segítjük. A támogatás összege a költségvetésben meghatározottak szerint, külön megállapodásban kerül rögzítésre.
- az ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziummal kötött határozatlan idejű megállapodásban az Önkormányzat vállalta, hogy a szombathelyi tanulók étkeztetésének támogatására évi 20 millió Ft-ot biztosít, mely összeg engedményezési szerződéssel a szolgáltató részére kerül átutalásra.
- az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Karával a gazdálkodási és menedzsment alapszakos hallgatók számára gyakorlólé hely biztosítása kötött Önkormányzatunk együttműködési megállapodást.
- a Pécsi Tudományegyetemmel fennálló határozatlan idejű megállapodás alapján az Egyetem Egészségtudományi Kara Szombathelyi Képzési Központjának működési költségeihez biztosít Önkormányzatunk évente támogatást.
- a Magyar Tudományos Akadémia Vas Megyei Tudományos Testületével, a Brenner János Hittudományi Főiskola Szombathelyi Képzési Központjával, valamint a II. János Pál Katolikus Kollégium és Szakkollégiummal fennálló határozatlan idejű együttműködési megállapodásban a város kulturális életében való részvételről történt megállapodás.

2.3.2. Egészségügyi ellátás

Alapellátás helyzetelemzése a következő. Az egészségügyi alapellátás biztosítása területén országos szintű probléma a betöltetlen háziorvosi és fogorvosi praxisok magas és egyre növekvő száma. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő honlapján elérhető adatok szerint 2020. januárjában 469 háziorvosi és 256 alapellátó fogorvosi praxis állt üresen. A betöltetlen praxisok száma a 2019. év eleji adatokhoz képest 55-tel nőtt. Az összes egészségügyi álláshelyet tekintve az optimális egészségügyi ellátás biztosításához szükséges létszámhoz képest 2018. év végén, mintegy 7.200 álláshely várt betöltésre országos szinten. Szombathely vonatkozásában - hasonlóan számos budapesti kerülethez és az ország más településeire - megoldásra váró problémát jelent 3, tartósan betöltetlen házi gyermekorvosi körzet, valamint a 2020. február 1. napján megüresedett további 1 gyermekorvosi körzet betöltése. A három tartósan betöltetlen praxis közül egy 2019. január 1. napjától, míg kettő 2019. február 1. napjától betöltetlen. A felnőtt háziorvosi, fogorvosi praxisok közül egyik sem betöltetlen. Szintén az országos helyzetnek megfelelően Szombathely város esetében is megfigyelhető a házi orvosok magas átlagéletkora, amely tény szintén kihívások elé állítja a várost a házi orvosi ellátás folyamatosságának biztosítása tekintetében. A felnőtt házi orvosok és a gyermek házi orvosok átlagéletkora egyaránt 58 év, míg a fogorvosoké 46 év.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény értelmében az önkormányzat kötelezően ellátandó feladata az egészségügyi alapellátás. De ezen felül a város polgárai által jogosan megfogalmazott elvárás az önkormányzattal szemben, hogy mindenki számára egyaránt elérhető és biztosított legyen a házi orvosi, illetve a gyermek házi orvosi és a fogorvosi ellátás. Ugyanakkor a tartósan betöltetlen praxisok helyzete azt mutatja, hogy azonnali önkormányzati beavatkozás nélkül e praxisok betöltése nem lehetséges. Ellenkező esetben a korábban ezen praxisok által ellátott lakosok más praxisokba vándorolnak át, növelve ezzel az ott rendelő orvos leterheltségét, egyúttal a betegek várakozási idejét, csökkentve az egy betegre jutó ellátási időt, és tovább nehezítve a praxis értékesítésének lehetőségét. Lényeges körülmény továbbá, hogy a helyettesítést végző orvosok terhelhetősége is véges. A praxisok betöltetlensége problémát jelent továbbá az orvosi ügyelet ellátása során is, hiszen az így hiányzó orvosok helyett a jelenleg is komolyan leterhelt orvosokkal kell biztosítanunk az ügyeleti ellátást, ami szintén a megfelelő színvonalú orvosi ellátást veszélyezteti. Fentiek alapján elmondható, hogy a házi orvosi és fogorvosi körzetek betöltésével, működésével kapcsolatosan jelentkező rendszer szintű problémák megoldása érdekében önkormányzati beavatkozás szükséges.

A Házi orvosi Életpálya Modell bevezetése stratégiai kezdeményezése a városvezetésnek. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése az 55/2020. (II.27.) Kgy. számú határozatában döntött arról, hogy 2020. március 1. napjától bevezetésre kerül Szombathelyen a Házi orvosi Életpálya Modell, amelynek 3 pillére az alábbi:

1. a tartósan, legalább 6 hónapja üres praxisok betöltésének ösztönzése;
2. a praxis megtartását célzó önkormányzati támogatás bevezetése;
3. a praxis átadását ösztönző önkormányzati intézkedések bevezetése.

Felismerve az egészségügyi alapellátásban országos szinten jelenlévő strukturális problémákat, melyek helyi szinten, Szombathely városban is veszélyeztetik a házi orvosi, illetve fogorvosi ellátás lakosság számára történő megfelelő színvonalú biztosítását, indokoltá vált egy hosszú távú koncepció kidolgozása. A támogatási rendszer olyan ösztönző elemeket tartalmaz, amelyek elősegítik a praxisok betöltését, azok megtartását, hosszú távú működtetését és a praxisokat betöltő orvosok nyugdíjba vonulása esetén, azok átadását is, biztosítva ezzel az egészségügyi alapellátás folyamatosságát és a lakosság szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek zavartalanságát.

Fentiek mellett figyelemre érdemes a csoportos praxisok létrehozásának gondolata. A csoportos praxis a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziiorvosi szolgálatok feladatainak ellátására létrejött egészségügyi társas vállalkozás. Ez a szervezeti forma horizontális orvosi együttműködés: kompetenciája, tudása nem terjed túl egy praxis kompetenciáján. Elsősorban feladatszervezési, gazdálkodási előnyökkel jár, de ezen keresztül javítja az ellátás hozzáféréseinek, rendelkezésre állásának minőségét. A háziorvosok praxisközösségeinek kialakítása hosszú távon akár megoldást is jelenthet a helyzet rendezésére, ugyanakkor a szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése csak fokozatosan, több lépcsőben, az önkormányzat teherbíró képességének figyelembe vételével történhetne.

Új Egészségügyi Alapellátó Központ kialakítása az egészségügyi kiszolgáló rendszer szempontjából prioritás. Szombathely város a TOP-6.6.1-16-SH1-2018-00001 kódszámú pályázat keretében a Markusovszky u. 8. szám alatti ingatlanon újonnan épülő alapellátó központra pályázott. A megítélt támogatás összege: 686.500.000,- Ft. Az energiatakarékos kialakítással megvalósítandó központ elhelyezésével egy olyan egészségügyi komplexum jön létre városunkban, melynek célja a definitív és lakosság közeli ellátást biztosító szolgáltatások komplex rendszerének kialakítása, amely az egymásra épülő és egymást kiegészítő szolgáltatások és tevékenységek integrációjával érhető el. A projekt megvalósulásával egy csomópontban összpontosul Szombathely város jelentős területének egészségügyi és fogászati alapellátása, a város fogászati ügyeleti ellátása. Az új alapellátást nyújtó rendelőközpont megépítése kiemelt fontosságú programmá vált a város és az ellátási területén élők számára az egészségmegőrzésben, a betegségek megelőzésében, a népesség egészségének tervszerűbb, szakszerűbb és tudatosabb szakmai-szervezeti ellátás vonatkozásában.

A szombathelyi betegek hatékonyabb ellátása érdekében 2014. június 1. napjától előbb a Váci Mihály utcai, majd a 2015. július 1. napjától a Kiskar és a Szűrűcsapó utcai rendelőegységekben betegirányító rendszer bevezetésére került sor. A betegirányító rendszer kiépítése csökkentette a várakozási időt, gyorsabban és rugalmasabban intézhető az adminisztrációs jellegű ügyek, ezáltal több idő jut a tényleges betegellátásra. A fenti rendelőegységekben szerzett jó tapasztalatok figyelembevételével a Szent Márton utcai rendelőegységben, és a Rumi úti rendelőegységben is kialakításra került a betegirányító rendszer 2018. és 2019. évben.

Szombathely város háziiorvosi szolgálatának kialakításakor a legtöbb háziorvos, az akkori műszaki feltételekhez igazodva úgy kezdte meg működését, hogy egy rendelőben ketten rendeltek, délelőtti-délutáni váltásban. Közös eszközhasználattal, a háziorvosok a közösen viselt fenntartási költségekkel, egymáshoz alkalmazkodva végezték munkájukat. Több, mint 10 éve megfogalmazódott az igény, hogy egy rendelőben csak egy orvos rendeljen. Az összes gyermek háziiorvosi rendelőben mára már biztosított az a követelmény, hogy minden orvos külön rendelőben dolgozhasson. A felnőtt háziiorvosi rendelők esetében is - önkormányzati támogatással és esetleges pályázati lehetőségek figyelembevételével - egyre több rendelőegységben valósult meg az „egy orvos-egy rendelő” elv. Az elv továbbvitele szükséges az alábbi felnőtt háziiorvosi rendelőegységekben: Kiskar utcai, a Jáki úti, a Szűrűcsapó úti, Váci úti rendelőegység.

2018-ban a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ az Emberi Erőforrások Minisztériuma 90 millió forint vissza nem térítendő uniós támogatásával létrehozta a Szombathely és Járása Egészségfejlesztési Irodát, amelyhez Szombathely városon kívül 36 település is csatlakozott. Az Iroda 2018. április 2 - 2020. március 31. közötti időszakban pályázati forrásból működik, majd ezt követően Önkormányzati támogatással. Az iroda munkatársainak feladata a Szombathelyi Járás lakossága számára egészségmegőrző, mentálhigiénés, preventív programok szervezése, amelyeken térítésmentes részvétel biztosít. A kezdetektől kiemelt szerep jut az Iroda létének és működésének megfelelő szintű

kommunikációjára, annak érdekében, hogy a kínált szolgáltatások a járás lakosságának minél szélesebb köréhez jussanak el. Ezen cél érdekében a honlap-rész fenntartása mellett, az Iroda aktív a közösségi oldalakon, továbbá a helyi médiumokban is törekszik a folyamatos jelenlétre. A szakmai munka során, az alkalmoszerű és a rendszeres programok szervezése, megvalósítása történik a pályázati előírásnak megfelelően. A 2019. évben az Egészségfejlesztési iroda által szervezett 307 programon összesen 16.353 fő jelent meg.

2014. május 1. napjától az Önkormányzat által fenntartott óvodákban, a tárgyévben 6. életévüket betöltött gyermekek szűrése elkezdődött (516 fő gyermek szűrését kérték a szülők). A szűrőprogram folyamatosságának biztosítása érdekében az Önkormányzat évente forrást biztosít a költségvetésében.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 147/2011. (IV.21.) Kgy.sz. határozatával elfogadta Szombathely Megyei Jogú Városának „Szombathely Város a III. évezred 2. évtizedében” című társadalmi és gazdasági programját. A programnak az egészségügy területén novumként megfogalmazott fő célkitűzése az újraélesztés megismertetése volt a városban, azaz legyen legalább 30.000 újraélesztésre kiképzett személy városunkban. Ezen döntésével Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése útjára bocsátotta a „Szombathely, a Segítés Városa” elnevezésű programot. A program során 2019. december 31. napjáig mintegy 35.151 fő oktatása és 15.775 fő ismételt oktatása valósult meg.

Tekintettel arra, hogy az Országos Mentőszolgálat várhatóan 2020. szeptember 30. napjáig biztosítja az ügyeleti feladatok ellátását Szombathelyen, ezért az önkormányzat kiemelt feladata az ügyeleti rendszer stabil, magas szakmai színvonalon működő és finanszírozható módon történő megszervezése és működtetése. Jóllehet Önkormányzatunknak nem kötelező feladata a kórházi ellátás biztosítása, de a szombathelyi betegek érdekei miatt – az önkormányzat teherbíró képességére is figyelemmel – elkötelezettnek kell lenni a Kórház további támogatása iránt.

2.3.3. Szociális ellátások

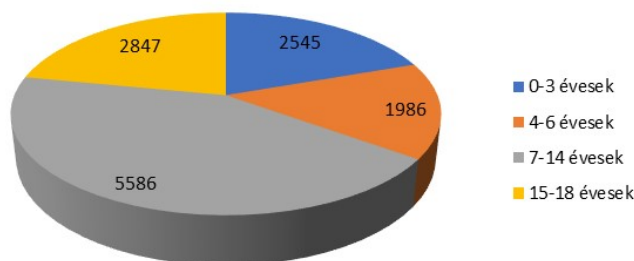
A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1. napjától jelentősen átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1. napjától egységesen települési támogatás lett, melynek keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. A jogszabályi kötelezésnek megfelelően Szombathely Megyei Jogú város Közgyűlése 2015-ben megalkotta a települési támogatás keretében nyújtott ellátások és szociális szolgáltatások helyi szabályozásáról szóló 8/2015 (II.27.) számú önkormányzati rendeletét

Az önkormányzati segélyezés körében megalkotásra került új rendelet nevesíti a rendszeres települési támogatások (lakhatáshoz kapcsolódó ellátások - fűtési támogatás, lakbértámogatás, bérleti díj támogatás -, hátralékcsoökkentési támogatás, gyógyszer-támogatás) valamint a rendkívüli települési támogatások (átmeneti támogatás, rendkívüli szociális krízishelyzetre tekintettel nyújtott támogatás, temetési támogatás) körét. Új ellátási típusként bevezetésre került a rendkívüli szociális krízishelyzetre tekintettel nyújtott támogatás, amely diszkrecionális ellátásként előre nem látható, rendkívüli élethelyzetben jelenthet segítséget a rászorultaknak, vagyis jövedelmi – és vagyoni vizsgálat nélkül, előzetes környezettanulmány alapján nyújtható támogatás annak a személynek, vagy családnak, aki olyan rendkívüli krízishelyzetbe kerül, melyet önmaga, vagy családja más módon nem képes megoldani.

A szociális biztonság megőrzése érdekében a rendelet által biztosított ellátások, valamint szociális szolgáltatások rendszerét folyamatosan szükséges nyomon követni, illetőleg indokolt esetben azokat a társadalmi változásokhoz, szükségletekhez igazítani.

Szombathely Megyei Jogú Városban a 2019. december 31-ei állapot szerint 12.964 fő 0-18 éves kiskorú élt, mely az összlakosság (75.598 fő) 17 %-a. Létszámukat, valamint az összlakosságon belüli arányukat illetően a korábbi évhez képest minimális emelkedés figyelhető meg. A kiskorúak legnagyobb hányadát (5.586 fő, 43%) a 7-14 évesek tették ki, míg legalacsonyabb arányban (1.986 fő, 15%) a 4-6 évesek képviselték magukat. A 15-18 évesek a 22%-át (2.847 fő), a 0-3 évesek pedig a kiskorúak 20%-át (2.545 fő), képezték.

**A kiskorúak életkor szerinti megoszlása
Szombathelyen (2019)**

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják. Városunkban a gyermekjóléti alapszolgáltatásokat két intézmény

biztosítja. Az Egyesített Bölcsődei Intézmény gondoskodik a gyermekek nappali ellátásáról. A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat három telephelyen működtet család- és gyermekjóléti szolgálatot, melynek illetékességi területe Szombathely város közigazgatási területén túl az a további 21 környező település, mely a feladatellátás vonatkozásában megállapodást kötött az intézmény fenntartójával, továbbá egy telephelyen család- és gyermekjóléti központot működtet a törvény adta felhatalmazás alapján járási illetékességgel, azaz 40 településen. Gyermekek átmeneti elhelyezését biztosítja a Családok Átmeneti Otthonában 40 férőhelyen, valamint helyettes szülői ellátás keretében 9 férőhelyen. A család- és gyermekjóléti szolgálatoknál a szakmai tevékenységet a családsegítők végzik, akik személyes szociális szolgáltatás keretében szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek.

Az adósságkezelési szolgáltatás célja a lakossági közüzemi díjhátralékok csökkentése, az adósságproblémával küzdő háztartások problémáinak komplex, a szociális munka eszköztárával történő kezelése.

A lakáshoz jutás, a lakbérek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendeletben került bevezetésre a szociális szállás intézménye, mely a kilakoltatással veszélyeztetett családokon kíván segíteni. A szociális szállás az önkormányzati bérlakásban élő és alacsony jövedelmük miatt a bérlakás fenntartására nem képes, így lakhatásukban veszélyeztetett személyek részére biztosított, szociális szolgáltatásokkal összekapcsolt átmeneti lakhatási forma.

A lakáshoz jutás, a lakbérek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendelet 3. §-ban került meghatározásra a rendkívüli krízishelyzet alapján kijelölt átmeneti szállás intézményrendszere.

A kistérségi feladatellátás keretében 22 településen vehetik igénybe a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a rászorulóknak.

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetésének célja, hogy a problémák időben felismerhetőek legyenek és mihamarabb enyhítésre, megoldásra kerüljenek. A jelzőrendszer szervezése és működtetése alapvetően a család- és gyermekjóléti szolgálatok feladatkörébe tartozik, ezen belül a települési jelzőrendszeri felelős feladata.

A család - és gyermekjóléti központ biztosítja a család- és gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásait, valamint ellátja a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet. A feladatellátást esetmenedzserek és tanácsadók végzik, akik részt vesznek a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések előkészítésében, majd a döntést követően az érintett családoknál szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek.

2019-ben 139 fő összesen 975 alkalommal vett igénybe pszichológiai tanácsadás szolgáltatást. A tanácsadást 2 fő pszichológus nyújtotta. Az ügyfelek által megfogalmazott legjellemzőbb problémák: pszichés panaszok, szorongásos tünetek és hangulatzavarok, gyermek viselkedési problémái, teljesítményzavarai. Az egyéni, pár- és családterápia szolgáltatás célja, hogy minél több családot és egyént hozzásegítsen életük rendezéséhez, illetve családi kapcsolataik megóvásához, a válások megelőzéséhez. Utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejüket az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek segítése, akik magatartásukkal a saját testi, lelki, értelmi, érzelmi fejlődésüket veszélyeztetik.

Kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, a gyermekosztályon

a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése, majd a szükséges intézkedések megtétele, valamint a pszichiátriai és a rehabilitációt végző kórházi osztályokkal való együttműködés. Az intézmény együttműködési megállapodást kötött a Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal. A család- és gyermekjóléti központ kórházi szociális munkásának feladata a tanácsadás, információszolgáltatás és a konzultáció biztosítása minden érintett fél számára. A szolgáltatás 2019-ben 5 főt érintett.

A speciális kapcsolatügyelet szolgáltatás célja és feladata a válást követően megromlott, vagy egyáltalán nem működő szülő-gyermek kapcsolattartás rendezése, megállapodás kialakításának segítése, láthatás megszervezése, a kapcsolattartáshoz semleges helyszín biztosítása.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység biztosítását az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet 2018. szeptember 1-jétől kötelező feladatként írja elő a család – és gyermekjóléti központok számára, az illetékességi területükhöz tartozó járás valamennyi köznevelési intézményében. A szolgáltatás célja, a szociális segítő munka eszközeivel, támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjainak, a pedagógusoknak, valamint az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek. Az óvodás és iskoláskorú gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, szociális kompetenciáinak fejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik mind szélesebb körű kihasználása érdekében.

2019. január 1-től vált kötelező feladattá a család- és gyermekjóléti központok számára a szociális diagnózis készítése. A szociális diagnózis készítés szükségességének eseteit az 1993. évi III. törvény 64/A. § 1-3. bekezdése foglalja magába. A szociális diagnózis az egyén/család szociális helyzetének átfogó vizsgálata. A vizsgálat kiterjed az egyén, valamint családja családi kapcsolataira, lakhatási körülményeire, egészségi állapotára és esetleges fogyatékosságára, mindennapi életvitelére, az egyes képességek hiányából adódó nehézségeire, kommunikációjára, személyes kapcsolataira, munkaerő-piaci státuszára, a krízishelyzetek kezelésére vonatkozó képességére.

Készenléti szolgálat célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

A Szabad-tér, valamint Belvárosi Ifjúsági Klub elnevezéssel működő közösségi terekben, a szolgáltatást 2019-ben 72 fő fiatal vette igénybe. A szakmai munkában nagy szerepet kapott a prevenció, a megfelelő életvezetés és értékrend elfogadtatása. A szervezett programokon túl a fiatalok számtalan alkalommal kértek segítséget egyéni, családi problémáik, valamint iskolai feladataik megoldásában.

A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, melyben az otthontalanná vált szülő kérelmére együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll – legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. Az otthon befogadja a krízishelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyákat és a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat köteles a szünidei gyermekétkeztetés

keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítani. Szombathely MJV Önkormányzata az intézményen keresztül biztosította a szolgáltatást, a városban élő rászoruló óvodás és iskoláskorú gyermekek számára. A családoknak a város különböző pontjain található öt ételosztó helyen volt lehetőségük átvenni az előre csomagolt, egy tál meleg ételt.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekejóléti Szolgálat Szombathely Város közigazgatási területén biztosítja az étkeztetést, az idősek nappali ellátását, az idősek átmeneti elhelyezését, továbbá SZMJV Önkormányzatával kötött feladat-ellátási szerződések alapján a közös önkormányzati hivatalok és települések közigazgatási területére kiterjedően a, házi segítségnyújtást és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik számára tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedély-betegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

A házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevők számára saját lakókörnyezetükben kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítséget. Ennek keretében azok a személyek igényelnek gondoskodást, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, egyedül élnek, vagy családtagjaik, hozzátartozóik nem képesek róluk gondoskodni. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az idősek klubjaiban nyújtott szolgáltatásokat azok az időskorúak veszik igénybe, akik otthonukban élnek, de társaságra, közösségre, hasznos, értelmes időtöltésre vágnak, valamint fontosnak tartják testi és szellemi aktivitásuk megőrzését. A klubok által biztosított szolgáltatások: étkezés, tisztálkodás lehetősége, egészségügyi ellátások, szabadidős programok, ügyintézésben való segítségnyújtás, mentális gondozás.

A demens személyek nappali ellátása integrált formában, az intézmény két telephelyén, összesen 14 férőhelyen biztosított. A demens személyek nappali ellátásában alapvető cél, hogy a foglalkozások elősegítsék az ellátottak meglévő képességeinek stabilizálását, lehetséges mértékig a fejlesztését, esetleg a már elmaradt képességek újbóli felszínre hozását. Létrehozása óta a 14 férőhely maximális kihasználtsággal működik, folyamatos az ellátás utáni igény növekedése. A felmerülő és folyamatosan növekvő igények alapján, a szolgáltatás színvonalának megőrzése, illetve fejlesztése, valamint a férőhelyszám növelése érdekében indokolt profil-tiszta demens nappali ellátó intézmény létrehozása, a működés személyi és tárgyi feltételeinek megteremtésével.

Az Időskorúak Gondozóháza 17 férőhelyen átmeneti ellátást biztosít azoknak a 18. életévüket betöltött személyeknek, akik betegségük, vagy más ok miatt önmagukról nem képesek gondoskodni, állandó felügyeletre szorulnak, 24 órás ápolást-gondozást igényelnek, melyet a területi idősellátó rendszer nem tud felvállalni. Az intézményben a szociális gondozás valamennyi eleme alkalmazásra kerül. Alapfeladat a gondozottak állapotának szinten tartása, javítása, idejük tartalommal való megtöltése és ügyeik intézése.

Az ábra jól mutatja, hogy az elmúlt öt évben - különösen 2016-tól - drasztikusan emelkedett a szolgáltatást igénylők száma: 2016-ban: 20 fő, 2017-ben 48 fő, 2018-ban 62 fő, 2019-ben 77 fő várákozott a gondozóházi elhelyezésre. Folyamatosan emelkedik az ágyhoz kötött, önmaguk ellátására nem képes idősök száma. A tárgyi feltételek hiánya miatt a Gondozóház határozott időre szóló, 2020. december 31-ig érvényes ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az 1993. évi III. törvény 90. § (2) bek. alapján köteles működtetni idősök otthonát, melynek jelenleg 82 örökös férőhely biztosításával tesz eleget. A 2019. évi májusi adatok szerint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által Vas megyében fenntartott idősotthonokban 224 fő szombathelyi lakóhellyel rendelkező idős személy várákozik férőhelyre. A rendelkezésre álló szolgáltatási kapacitás nem képes kielégíteni a jelenlegi igényeket sem, az öregedési folyamat hatására pedig további szükségletek kialakulása várható. A fentiek alapján tehát indokolt a Szombathelyen élő idősök méltó módon történő elhelyezését biztosító intézmény létesítése.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése az 561/2013.(XI.28.) Kgy. sz. határozatában elfogadta az „Aktív időskor Szombathelyen” elnevezésű önkormányzati program megvalósításáról szóló javaslatot, és kinyilvánította, hogy hosszú távú programot kíván működtetni a 60 év feletti, szombathelyi lakosok aktivizálása, a városi szintű közösségfejlesztés érdekében. A program lényege szerint aktív kikapcsolódási lehetőségeket nyújt a város 60 év feletti lakosai számára, elősegítve ezzel a különböző prevenciós és egészségnevelési célok megvalósulását, testi-lelki egészségi állapot romlásának megakadályozását, illetve a folyamat lassítását. A program sikerességét mutatja, hogy a programokon résztvevők összlétszáma évről évre növekszik.

A Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. az elmúlt években komplex szolgáltatási rendszert alakított ki a fogyatékos célcsoport segítésére. Ennek a rendszernek a továbbfejlesztése a szervezet további céljai között szerepel. Az egyes szolgáltatások, ellátási típusok egymásra épülésével, szoros együttműködésével hatékony, komplex szolgáltatásnyújtás biztosítható a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek segítésében.

A támogató szolgáltatás a fogyatékkal élő személy szükségleteinek speciális kielégítését végzi, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével. Személyi segítséget, tanácsadást biztosít, a városban élő fogyatékos emberek szállítását biztosítja. A támogató szolgálat azoknak a szociálisan rászoruló, súlyosan fogyatékos embereknek tud segítséget nyújtani, aki fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában vagy magasabb összegű családi pótlékban részesülnek.

A személyi szállítás a városban és a járásban egyedülálló szolgáltatás. Segítségével 2019-ben 61 fő fogyatékos ember jutott el nap, mint nap a munkahelyére, iskolába, óvodába vagy

szociális intézménybe. A Támogató Szolgálat segítségével nélkül ez számukra megvalósíthatatlan lenne, hiszen tömegközlekedési eszközzel nem szállíthatók. Főként a mozgássérült és az értelmi fogyatékos ügyfeleknek jelent nagy segítséget, hiszen ők azok a személyek, akik mozgásukban akadályozottak, illetve tájékozódási problémáival küzdenek.

A Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálata a Szombathely, vagy Szombathely kistérségében állandó lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó harmadik életévét betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkezését. A szolgálat célja az ellátottak társadalmi integrációjának elősegítése, önálló életvezetésük támogatása. A fogyatékossgal élő ellátottak egyedi képességeikhez és szükségleteikhez mérten önállóvá válnak a mindennapi életvezetésükben. Alakuljanak ki olyan szociális képességek bennük, melyek lehetővé teszik a normál közösségi életben való részvételt. A Nappali Szolgálat engedélyezett férőhelyszáma: 65 fő. A szolgáltatás ellátottjait jelentő fogyatékos emberekre jellemző, hogy önellátási képességük alacsony szintje miatt felügyeletre és segítségre szorulnak.

A FÉHE Nonprofit Kft. a korábbi években érzékelte, hogy lenne az igény a fogyatékos emberek, ügyfelek hozzátartozóinak részéről délutáni, hétfégi felügyeletre, a családok tehermentesítésére, ezért pályázati támogatás segítségével indította el és működteti az Otthoni Segítési Szolgáltatást, amelynek célja a fogyatékkal élő, sajátos nevelési igényű, tartósan beteg gyermeket, felnőttet nevelő családok tehermentesítése. A szolgáltatás felügyelet nyújt a rászorulóknak saját otthonukban, vagy kíséri őket az egyéb szolgáltatás és otthonuk között. A szolgáltatás ellátottjai lehetnek a fogyatékossgal élő gyermeket és felnőttet gondozó családok, sajátos nevelési igényű (SNI) gyermeket nevelő családok, vagy akár a tartósan beteg gyermeket (14 éves korig) gondozó családok is.

Szombathely városban a Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. végzi a hajléktalan-ellátást, akik szerint elsősorban nem az utcán élő hajléktalan emberek száma, hanem a hajléktalanok összetétele jelent komoly problémát. Ugyanis a hajléktalanok egy része „sokproblémás”, azaz pszichiátria megbetegedésben, illetve olyan mértékű szenvedélybetegségben is szenved, ami miatt a legalapvetőbb normák betartására sem képes, együttműködésre csak időszakosan, illetve egyáltalán nem rábírható. Az intézmény addiktológus, pszichiáter szakorvost foglalkoztat, azonban a célcsoport egy részénél tartós megoldást ez már nem jelent. Egyre nagyobb arányban válik szükségessé gondnokság alá helyezésük, sok esetben fizikai állapotuk is olyan mértékben leromlott, hogy tartós egészségügyi ellátásra is szükségük lenne.

A különböző állapotú, viselkedésű hajléktalan emberek elhelyezése egy épületben valósul meg (*Zanati út 1.*), különböző típusú szolgáltatást nyújtva (utcai munka, nappali melegedő, éjjeli menedékhely, átmeneti szállás), ami folyamatos konfliktushelyzetet jelent az ellátottaknak, a dolgozóknak és a lakókörnyezetnek is.

A potenciális célcsoport teljes bevonása és ellátása érdekében a Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. két Utcai Szociális Szolgálatot működtet Szombathely városban. A szolgálatok munkatársai munkavégzésük során felderítő, kísérő tevékenységet, egyéni esetkezelést és ügyintézkést végeznek, illetve a városból és a megyéből érkező bejelentések esetében intézkednek 7-22 óra között. A szolgálat célja intézményi elhelyezéshez, lakhatási lehetőséghez juttatni az utcán, közterületen élő hajléktalan személyeket.

Az utcán, közterületen élő hajléktalan személyek számának csökkentése érdekében a szolgálat munkatársai az alábbi feladatokat látják/látták el, és eredményeket értek el:

- Az ellátási területet naponta bejárják, Szombathely külterületein nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élő ügyfelekhez is rendszeresen eljutnak, velük kapcsolatot tartanak és felajánlják az intézmény szolgáltatásait.
- Az ingyenesen hívható zöld számon 24 órában fogadja az információs szolgálat a bejelentéseket.
- Az utcai szolgálat a Mentőszolgálattal, a Rendőrséggel, illetve Közterület felügyelettel olyan írásos együttműködési megállapodást kötött, amelyben részletesen meghatározásra kerültek az együttműködő felek feladatai az utcán élő hajléktalan emberek hatékonyabb ellátása érdekében, a megállapodáshoz Regionális Diszpécser Szolgálat is csatlakozott.
- Annak érdekében, hogy a lakásban élő idős, egyedülálló emberek esetében az otthonukban történő kihülések megelőzhetővé váljanak az utcai szociális munkás szolgálat és a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat folyamatosan együttműködnek egymással a téli krízisidőszak alatt.
- Az utcai szolgálat irodája a nappali melegedővel, az éjjeli menedékhellyel, illetve a háziorvosi szolgálattal egy helyen működik, így jobban motiválhatók az utcán élő emberek, hogy a szolgálat munkatársait felkeresve megismerjék, igénybe vegyék az intézmény egyéb szolgáltatásait is.

A jelenlegi ellátórendszer működésének legfőbb problémái közé tartozik, hogy a hajléktalan emberek száma jelentős mértékben nem változott az elmúlt tíz évben Szombathelyen, azonban a hajléktalan populáció összetétele jelentősen átalakult, amire az ellátórendszer nem reagált megfelelőképpen. Sokkal nagyobb arányban vannak jelen az ellátórendszerben azok a sokproblémás (pszichiátriai-/szenvedély beteg, fogyatékkal élő, idős, krónikus beteg stb.) hajléktalan emberek, akik önmagában a szociális munka eszközeivel nem elláthatók, a fenti rendszerek pedig elutasítják őket. Rendkívül különböző állapotú, viselkedésű hajléktalan emberek elhelyezése valósul meg egy épületben (*Zanati út 1.*) különböző típusú szolgáltatást nyújtva (utcai munka, nappali melegedő, éjjeli menedékhely, átmeneti szállás), ami folyamatos konfliktushelyzetet jelent az ellátottaknak, a dolgozóknak és a lakókörnyezetnek is. Az infrastrukturális feltételek hiánya miatt nem áll rendelkezésre olyan alacsony küszöbű elhelyezési lehetőség, ahol - különösen a téli krízisidőszakban - a legproblémásabb ügyfelek ellátása, elhelyezése biztosított lenne. A sok éves utcán élés miatt megjelent egy új csoport a hajléktalan emberek között, akik már más típusú szolgáltatásokat igényelnének. Jelentős részük olyan rossz mentális és fizikai állapotban van, hogy éjjeli menedékhelyre, nappali melegedőbe nem „beszoktathatók”, azonban a szakmai tapasztalatok azt mutatják, hogy fokozott felügyelet, ellátás (egészségügyi is!) mellett, hajléktalanok otthonába képesek beilleszkedni. Jelen vannak az ellátó rendszerben azok a hajléktalan emberek is, akik nem igényelnének huzamosabb idejű intézményi elhelyezést. A korábbi évtizedekben a szervezet által megvalósított lakhatási, foglalkoztatási, rehabilitációs programok igazolják, hogy ők a szállóról „kikerülve” utógondozás mellett képesek lakásban élni. Az átmeneti szállás lakóinak legalább fele hosszú távon (véglegesen) intézményi ellátásra szorul, a szociális ellátórendszer diszfunkciói miatt „ragad” a hajléktalan ellátásban; további legalább egyötöde pedig élete végéig hajléktalanok otthonában lenne szakszerűen ellátható. A hajléktalanok otthona férőhelyszáma nem elégséges, az intézmény „bedugult”. A „normál” tartós bentlakásos intézményekbe a rendkívül hosszú várólista miatt a hajléktalan embereknek gyakorlatilag nincs esélye bejutni. Elsősorban a hajléktalan emberek alacsony jövedelme, illetve a hajléktalansággal kapcsolatos sztereotípiák miatt. 2008-tól a „normál” idősök otthonába történő elhelyezés feltétele, hogy a kérelmező ápolási szükséglete meghaladja a napi 4 órát, az átmeneti szálláson pedig a jogszabály értelmében azok helyezhetők el, akik önellátásra képesek. Jelenleg azoknak a hajléktalan embereknek a megfelelő elhelyezése nem biztosított, akik nem szorulnak folyamatos ápolásra, de önellátásra sem képesek, elsősorban gondozási szükségletük van, amit a hajléktalanok otthona képes biztosítani. Népkonyha nem működik a városban, jelenleg a napi egyszeri meleg ebéd (hétköznap) pályázati forrásból biztosított 2020 év végéig. Ha ez a szolgáltatás megszűnik a célcsoport meleg étkezése nem lesz biztosított. Végezetül kihívás az utógondozás problémái (külső intézményi férőhely normatíva hiánya).

Az ismertetett helyzetkép alapján összességében elmondható, hogy a jelenlegi ellátórendszer úgy struktúráját tekintve, mint szakmailag konfliktusokat generál, nem ad megfelelő választ a hajléktalanok körében a már meglévő és az utóbbi években újonnan megjelenő súlyos szociális és mentális problémákra (idősellátás és hajléktalanság összekapcsolódása, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek felülreprezentáltsága a hajléktalanok között stb.), a hajléktalanság megelőzésére. A helyi társadalom szintjén igényként fogalmazódott meg az utcán tartózkodó, esetenként problémás viselkedést tanúsító hajléktalan emberek helyzetének kezelése, kiemelten a Zanati út 1. szám alatt található intézmény és környezete vonatkozásában. Az ellátórendszer jelenlegi felépítése nehezíti az egyes szolgáltatástípusok közötti átjárást, nem ösztönöz a továbblépésre.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2019. szeptember 26-án tartott ülésén határozatban döntött arról, hogy Szombathely város területén a fogyatékkal élő személyek jogai és esélyegyenlőségük biztosítása érdekében készüljön egy 3 éves akadálymentesítési koncepció. A koncepció első lépéseként a városi képviselők bevonásával fel kell mérni az önkormányzati fenntartású intézmények és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok által használt ingatlanok állapotát az akadálymentesítettség szempontjából. A felmérést követően határozható meg az a stratégia – figyelemmel az önkormányzat teherbíró képességére is –, amely mentén megkezdődhet az érintett ingatlanok komplex akadálymentesítése, előre láthatóan több ütemben.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában elhatározta, hogy elősegíti a fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségének minél teljesebb körű megvalósítását. A fizikai akadálymentesítés hozzájárul ahhoz, hogy a fogyatékkal élő emberek minél teljesebb életet élhessenek, hozzáférjenek a közszolgáltatásokhoz, szolgáltatásokhoz, közösségi terekhez és kikapcsolódási lehetőségekhez is. A fizikai akadálymentesítés azonban önmagában nem elegendő, szükséges a lakosság tudatformálása, érzékenyítése is.

A komplex akadálymentesítés megvalósulása érdekében szükséges, hogy minden évben koncepciózusan meghatározásra kerüljenek az akadálymentesítésre kerülő gyalogátkelőhelyek, amelynek során lényeges szempont az érintettek véleményének, javaslatainak figyelembevétele. 2020. évben a Vakok és Gyengénlátók Vas Megyei Egyesülete ajánlása alapján a következő gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése kerül megvalósításra - Puskás Tivadar utca – Zanati út jelzőlámpás csomópont és a Szent Gellért utca – Rumi út jelzőlámpás átkelőhely.

A bölcsődei ellátást önkormányzatunk a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményen keresztül valósítja meg. 2011. év óta mind a mai napig férőhelybővítés a bölcsődékben nem történt. A születésszám jelentősen nem emelkedett, de a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó édesanyák száma jelentős mértékben megnőtt, így 2015. év óta évről évre emelkedő létszámban keresik meg a bölcsődéket, amely igénynövekedést az alábbi változások is megerősítették: 2014. évben újabb jogszabályi változások léptek életbe, melyek érintették intézményeinket. Az extra GYED bevezetésével egyre nagyobb számban jelentkeznek bölcsődéinkbe, a 2 évesnél fiatalabb gyermeket nevelő családok. Míg korábban 1 éves gyermekek 1-1 bölcsődénkben 2-14 fős létszámban fordultak elő, addig a mostani igénybevétel és jelentkezések alapján az 1 év körüli gyermekek létszáma 1-1 bölcsődei férőhelyszámra 30-35%-át is eléri. Így az 538 főben engedélyezett férőhelyszám, mely döntő többségében 14 fős csoportokat takar, mindjárt a csoportok közel felében 12 főre csökken. 2016. január 1-től a GYED extra további kiterjesztésre került, mely szerint a szülők a GYED igénybevétele mellett már 6 hónapos kortól hozhatják gyermekeiket bölcsődébe, hogy munkát vállalhasson az édesanya is. Ezzel az intézkedéssel még kisebb korosztály is megjelent a bölcsődékben. A kisebb korosztályú gyermekek mellett integráltan fogadják a bölcsődék a sajátos nevelési igényű gyermekeket is. Jelenleg 12 fő szakértői véleménnyel rendelkező SNI gyermekünk van különböző bölcsődékben elhelyezve.

Szombathely Megyei Jogú Város önkormányzati tulajdonú lakásállománya 2019. december 31. napján 2.089 db bérlakást tartalmazott, amelyek közül 1.925 db bérlakás volt lakott. Az önkormányzati tulajdonban álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek kezelését a SZOVA Nonprofit Zrt. végzi, az önkormányzattal 2006. május 31. napján kötött üzemeltetési szerződés, valamint a hatályos jogszabályok keretei között.

A lakásállomány komfortfokozatát tekintve elmondható, hogy az állomány:

- több mint fele (55 %; 1.157 db) összkomfortos,
- egyharmada (31%; 657 db) komfortos,
- 4%-a (85 db) félkomfortos,
- 9 %-a (184 db) komfort nélküli,
- 6 db lakás, az állomány 0,2 %-a szükséglakás.

A bérlakások bérbeadására vonatkozó eljárási szabályokat, a lakhatással kapcsolatos támogatási formákat és azok jogosultsági feltételeit a lakáshoz jutás, a lakbérek és lakbértámogatás, az önkormányzat által a lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: lakásrendelet) tartalmazza. A lakáspiaci helyzet változásai, a lakhatási problémák megoldása okán a Közgyűlés a 2019. decemberi ülésén módosította a rendeletet.

A megüresedett lakások bérbeadására vonatkozó pályázati eljárás keretében 2019. évben 8 db helyreállított lakás és 11 db helyreállítandó lakás került pályáztatásra és bérbeadásra. A Lakás Iroda - feldolgozva a 2019. évben beérkezett valamennyi kérelmet, legyen szó pályázatról vagy átmeneti szállás kijelöléséről – szakmai álláspontja szerint jelenleg mintegy 80-100 olyan szombathelyi család van, amelyik megalapozott és indokolt kérelemmel rendelkezik önkormányzati bérlakás kijelölése tekintetében. Áttekintve ugyanakkor az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállományt, 2020. évben mintegy 30 lakás lesz kijelölhető a kérelmezők részére, és a következő években további mintegy 30 önkormányzati tulajdonú lakás állítható helyre.

Tekintettel arra, hogy a bérlakások iránt jelentkező igényeket a meglévő bérlakásállomány (a helyreállítható lakások száma, valamint az építőipari kapacitás miatt) nem képes kielégíteni, ezért további lakásokat szükséges a bérlakás-gazdálkodás rendszerébe bevonni. Mindezekre figyelemmel SZMJV Önkormányzata az 53/2020. (II.27.) Kgy. számú határozatával döntött a Községi Bérlakás Rendszer (Továbbiakban: KBR) bevezetéséről. A rendszerbe bevont lakásokat az önkormányzat veszi bérbe a tulajdonosoktól és albérletbe adja az önkormányzat által kiválasztott bérlőknek, egyidejűleg a bérbeadónak garanciát nyújtva a lakbérek időben történő rendezésére, a bérlői oldal szempontjából pedig lakásbérleti biztonságot kínálva. A KBR működtetésével kapcsolatos operatív feladatokat Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Lakás Irodája látja el a SZOVA Nonprofit Zrt. Városüzemeltetési Igazgatósága közreműködésével. A rendszerbe üresen álló, komfortos vagy összkomfortos, végrehajtási- illetve haszonélvezeti joggal nem terhelt lakásokat lehet bevonni, amelyeknek a tulajdonosa elfogadja a piaci alapon megállapított bérleti díj 15 %-kal csökkentett összegét.

A bérleti díj minden esetben a SZOVA által megállapított bérleti díj 15 %-kal csökkentett összege. A bérleti díj csökkentésének ellentételezése, hogy a KBR-ben az önkormányzat átvállalja, csökkenti vagy kezeli a bérbeadással járó kockázatokat. Az Önkormányzat a tulajdonos véleményét figyelembe véve, a lakásügyekkel foglalkozó bizottság döntése alapján választja ki az ingatlan bérlőjét a beadott lakáskérelmek vagy pályázatok kérelmezői közül, vizsgálva azt, hogy a leendő albérlő képes-e a lakás fenntartására, illetve szükség esetén képes-e az ingatlan felújítására (rendelkezik a helyreállítási költség teljes összegével). A bizottság döntése alapján a bérleti és albérleti szerződések egyidejűleg kerülnek megkötésre, azzal, hogy az albérleti szerződés megkötésére közjegyző előtt kerül sor. Az albérlők a mindenkori hatályos lakásrendelet szerint bérleti díj támogatásra jogosultak amellyel, hogy az albérleti díjat tárgyhónapra vonatkozóan kell megfizetniük.

2.3.4. Testnevelés és sport

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzat tulajdonában és kezelésében lévő sportlétesítmények száma és állapota az elmúlt ciklusban megváltozott. Megépült a Multifunkcionális Haladás Sportkomplexum, amelyet a Haladás Sportkomplexum Nonprofit Kft. üzemeltet. Kibővült a Fedett uszoda egy új sportmedencével, amely a városban működő vízilabda egyesület működésének lehetőségét biztosítja. Megvalósult a Sportliget teljes rekonstrukciója, továbbá megkezdődött a Késmárk utcai teniszpályák felújítása és kibővítése. A város több helyén jött létre szabadtéri sportpark, amely a hagyományos sporteszközökhöz képest új, élményszerű, szabad levegőn végezhető testmozgás lehetőségét biztosítja a lakosság számára. A Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft. bérlő és üzemeltető a SZOVA Zrt. tulajdonát képező „Aréna Savariát” és a Sugár úti ingatlan – dobópálya területén kívüli – részét, valamint üzemeltetésében van még többek között a Dolgozók úti Sportliget, a Városligeti Sporttelep, a Kolozsvári úti Sporttelep, a felújított VAOSZ tekepálya, valamint a Farkas Károly utca 81/A szám alatt található Torna csarnok, melynek tulajdonosa a Magyar Állam, a vagyonkezelője pedig a Nemzeti Sportközpontok. A Kft. az általa üzemeltetett sportlétesítményeket folyamatosan karbantartja és az adott sportág jellegének megfelelően napi rendszerességgel gondozza.

A gyermek és ifjúsági sporttevékenység koordinálását a Polgármesteri Hivatal Sport és Ifjúsági Irodája végzi. Kiemelt feladat a városi diákolimpiai versenyek szervezése, lebonyolítása, valamint téli – nyári sporttáborok szervezése a diákok számára. Az Iroda munkáját a Városi Diáksport Bizottság választott szakemberei segítik. Legnagyobb előremutató pozitív változás ezen a téren, hogy a mindennapos testnevelés feltételei biztosítottak, amelyeket Önkormányzatunk az általános iskola 3. és 5. évfolyamában „ingyenes” úszásoktatásával, a korcsolyapálya és a Kalandváros „térítésmentes” használatának biztosításával segít elő. Továbbá évente 150-200 szombathelyi tanuló ér el különböző sportágakban Diákolimpián dobogós helyezést. A terület önkormányzati támogatása jónak mondható.

A város szabadidősportjának szervezése és lebonyolítása továbbra is elsősorban a Szombathelyi Szabadidősport Szövetség feladata, amely 11 sportágban szervez, rendez versenyeket, bajnokságokat, kupákat a város lakosai részére. Tevékenységét az Önkormányzat kiemelten, külön tételsoron támogatja. Kiemelkedő rendezvényük többek között a városi kispályás labdarúgó bajnokság, városi tekebajnokság, Szilveszter Kupa labdarúgó torna, Csótó futás, városi teniszbajnokság, téli városi síbajnokság. Szövetségen kívül több sportszervezet is rendez szabadidős sporteseményeket, versenyeket, amelyeket az önkormányzat pályázat és egyéni kérelem útján a Városstratégiai, Idegenforgalmi és Sport Bizottság határozatai alapján támogat. A terület önkormányzati támogatása jónak mondható.

Versenysport és utánpótlás nevelés finanszírozásában még mindig a közpénzek a domináns. A sportszervezetek számára pozitív változást hozott az un. Látványsportágakban a „TAO pénzek” bevezetése, valamint a Kormány által meghatározott kiemelt sportágak támogatása. Sajnos a gyakorlat azt mutatja, hogy ezek a változások az Önkormányzatok sporttal kapcsolatos terheit összességében nem csökkentik. A Szombathelyi utánpótlásképzésben továbbra is központi szerepet játszik a Szombathelyi Sportiskola, amely intézmény 2010-ben integrálódott a Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft-be. A Sportiskolai képzés feladata a saját nevelésű minőségi utánpótlás képzés biztosítása, a közoktatási intézményekkel, iskolai sportkörökkel és diáksport egyesületekkel együttműködve a tehetséges tanulók kiválasztása. Kapcsolattartás a verseny és élsport keretében működő egyesületekkel, szakosztályokkal, hogy biztosítható legyen a kiemelkedő teljesítményű sportolók élsportba való továbblépése. A Kft. a város sportéletének fellendítése és kiszolgálása érdekében, a sporttörvényben meghatározott feladatokat folyamatosan ellátja, ezzel segítséget nyújt a települési Önkormányzat ellátási kötelezettségének teljesítésében.

Jelenleg a Sportiskola 550 tehetséges fiatal versenyeztet. Szakosztályai szervesen kötődnek a város különböző oktatási intézményeihez. Az itt folyó magas szintű szakmai munkát fémjelzi, hogy a Szombathelyi Sportiskola 2010-ben és 2012-ben I. helyezést 2013-ban, 2016-ban, 2017-ben II. helyezést ért el a Sportiskolák Országos Szövetségi rangsorában az 500 fő alatti kategóriában. A Szombathelyi Sportiskola 2009-ben a Dobó SE-vel és a SZOESE-vel együtt nyerte el a Regionális Atlétikai Centrum címet, mely azóta is otthona az atlétikai szakágnak. Jelenleg két intézményben, a Zrínyi Ilona Általános Iskolában és a Nagy Lajos Gimnáziumban folyik közoktatási típusú sportiskolai képzés. Az utánpótlás-képzés a város többi sportegyesületeiben is magas szinten folyik, de létrejöttek kimondottan utánpótlásképző sportszervezetek is.

A nagyrendezvények – amelyek család és élményorientált szerepükön túl a sportturizmust is elősegítik – szervezését országos sportági szakszövetségek, erre specializálódott helyi gazdasági társaságok, sportszervezetek végzik. Az önkormányzat támogató hozzáállásának, a jó infrastrukturális adottságoknak és az együttműködő helyi szervező munkának köszönhetően Szombathelyen rendezik meg évek óta a többi közt a Vasi Vasember, a Nemzetközi Torna Grand Prix-t, a Savaria Kupa Röplabda Tornát, és számos válogatott vízilabda, röplabda, kézilabda és kosárlabda mérkőzést.

2.3.5. Közművelődési tevékenység

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) módosítása jelentős változásokat tartalmaz a közművelődési rendelkezések körére vonatkozóan, amelynek okán a helyi közművelődés tekintetében új rendelet megalkotása vált indokolttá. Fentiekre tekintettel Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2020. februári 27-i ülésén megalkotta új közművelődési rendeletét.

A Kultv. módosítása elsősorban a kulturális alapellátás kiterjesztését, a közművelődési alapszolgáltatások bevezetését, illetve a közművelődési intézményrendszer meghatározását tartalmazza, továbbá újraszabályozza a közművelődési tevékenységek körét. Az emberi erőforrások miniszterének a közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi színterek követelményeiről szóló 20/2018. (VII.9.) EMMI rendelete (a továbbiakban: EMMI rendelet) egységes szakmai szempontokat határoz meg a közművelődési tevékenységet folytató szervezetre (annak működési formájától függetlenül), továbbá előírja a közművelődési alapszolgáltatások nyújtásának infrastrukturális és személyi feltételeit egyaránt. A Kultv. 76.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása. A (7) bekezdés értelmében a megyei jogú városban a települési önkormányzat kötelező feladata a (3) bekezdés szerinti közművelődési alapszolgáltatások teljes körének megszervezése. Továbbá a 78/I.§ (1a) bekezdés értelmében megyei jogú városban a 77.§ (1) bekezdésében foglalt közművelődési alapszolgáltatások teljes körű ellátása céljából közművelődési intézményt szükséges biztosítani.

Szombathely Megyei Jogú Városban a közművelődési feladatokat teljeskörűen az Önkormányzat fenntartásában működő költségvetési szerv, az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ (a továbbiakban: AGORA) látja el. Az intézmény alapító okirata szerint az AGORA részéről a Kultv. 76.§ (3) bekezdésében meghatározott alapszolgáltatások mindegyikének ellátása megtörténik:

- művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,
- a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,
- az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,
- a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,

- az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,
- a tehetséggondozás és – fejlesztés feltételeinek biztosítása, továbbá
- a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

Szombathely város kulturális életének sokszínűségéhez nagymértékben hozzájárulnak az önkormányzat fenntartásában működő alábbi közgyűjtemények, előadó-művészeti intézmények, gazdasági társaságok, amelyek tevékenységük során közművelődési jellegű feladatokat is ellátnak, de nem közművelődési feladatellátók.

- Berzsényi Dániel Megyei Hatókörű Városi Könyvtár,
- Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum,
- Mesebólt Bábszínház,
- Savaria Szimfonikus Zenekar,
- Savaria Turizmus Nonprofit Kft.
- Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.

A Kultv. 79.§ (1) bekezdése értelmében az önkormányzat a közművelődési feladatok megvalósítására jogi vagy természetes személlyel közművelődési megállapodást köthet.

Számos olyan, kulturális céllal (is) létrejött civil szervezet működik városunkban, amelyek tevékenységi köre teljes mértékben vagy részben közművelődési feladatokból tevődik össze, és ezek működéséhez, az általuk ellátott feladat elvégzéséhez Önkormányzatunk az éves költségvetésében külön soron, illetve pályázat útján a Kulturális és Civil Alapból támogatást biztosít.

Külön soron támogatott, közművelődési feladatot (is) ellátó egyesületek, alapítványok:

- Zanati Kulturális és Sport Egyesület,
- Herényi Kulturális és Sport Egyesület,
- Hátrányos Helyzetű Roma Fiatalokat Támogató Közhasznú Egyesület,
- Petőfi-Telepért Egyesület
- Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület,
- Gyöngyöshermán-Szentkirályi Polgári Kör.

A város, mint fenntartó és az intézmények is folyamatosan törekednek arra, hogy a valós igényeket elégítsék ki.

3. Szombathely fejlesztési területei

3.1. A jövő pénzügyi és gazdasági alapjának megteremtése

A meglévő autóipari nagyvállalatok fejlesztéseinek támogatása mellett a más iparágakban tevékenykedő vállalatok letelepülésének ösztönzése (pl. egészségipar, gyógyszeripar) feltétlenül szükséges annak érdekében, hogy Szombathely gazdasága több lábbon álljon.

Az ipartelepítés és a tőkevonzó képesség javításának elengedhetetlen feltétele az ipari park fejlesztés, a telephelykínálat bővítése és a telephelyi feltételrendszer megfelelő kialakítása (pl. közművesítés), északi irányba 600 hektárnyi terület, a Sárdi-ér úton pedig 12 db közművesített telek áll rendelkezésre, amelyek értékesítése a ciklus kiemelt feladata. A városban működő gazdasági szereplők együttműködésének segítése, koordinálása, összehangolása szükséges a vállalkozásokban rejlő fejlődési potenciál maximális kiaknázásához.

A szakképzett munkaerő városunkba csábításán túl a helyben tartását is el kell érni, ennek érdekében cél a „Szombathely visszavár” program mellett – vagy akár helyett – a „Szombathely el se menj” program beindítása, valamint a duális képzési rendszer újragondolása az összes szereplővel (nagyvállalatok, egyetem, önkormányzat) közösen.

Kiemelt cél, hogy a jelenleg zajló digitális és a vele járó gazdasági átalakulásnak Szombathely a nyertese legyen, ennek érdekében lényeges gazdaságfejlesztési elem Szombathely komplex digitalizációs programjának kidolgozása és megvalósítása, valamint a Digitális Kutató- és Képzőközpont létrehozása.

A stratégiai gazdasági partnerkapcsolatok fejlesztése is önkormányzati feladat, amelynek leglényegesebb elemei a kiemelt partnerség kialakítása és fenntartása Vas megyével, a regionális együttműködés elősegítése és a határon túlnyúló gazdasági partnerkapcsolatok megteremtése.

3.1.1. Pénzügyi gazdálkodás és adópolitika

Fontos, hogy az önkormányzat a központi költségvetésből származó bevételek változásaira aktívan tudjon reagálni, amihez eszközrendszerként kiemelt hangsúlyt kell kapnia a hatékony vagyongazdálkodásnak és a helyi adóztatásban rejlő lehetőségek kiaknázásának. A jövőbeni fizetőképesség fenntartása érdekében szükséges az önkormányzat feladatainak folyamatos áttekintése, annak átgondolása, hogy a jelenlegi intézményi struktúra és a meglévő támogatási rendszerek mennyiben látják el hatékonyan feladataikat.

Fontos szempont a városban letelepedett, sok munkavállalót foglalkoztató nagyvállalatok megtartása, illetve újabb vállalkozások megjelenésének előmozdítása. Továbbra is biztosítani kell a Htv. alapján a 2,5 millió forint vállalkozási szintű adóalap alatti vállalkozások helyi iparüzési adó alóli mentességét.

Fontos cél az adóelkerülő alanyok adóztatásba vonása. Ennek érdekében kiemelt törekvés a feltárás, adóellenőrzés hatékonyságának javítása, a beszedés eredményességének fokozása. Célkitűzés a gazdaság minden szereplőjével való szoros együttműködés, egymás kölcsönös segítése.

3.1.2. Ipari park fejlesztés

3.1.2.1. *Sárdi-ér út*

A Sárdi-ér úton a városi közszolgáltatók új központi telephelye projekt megvalósítására a város 100% támogatást kapott a központi költségvetésből, a rendelkezésre álló forrás az irodaépület megépítésére nyújt fedezetet. A Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában álló közszolgáltató gazdasági társaságok belvárosi székhelyeikről és telephelyeikről egy egységes, gazdaságilag optimálisan és költséghatékonyan működtethető központi telephelyre fognak kiköltözni, csupán egy frekventált területen található központi ügyfélszolgálatot hagyva a városban maguk után. Ezáltal a felszabaduló városi ingatlanok is hasznosíthatóvá válnak.

A Sárdi-ér úton 12 további közművesített telek található, amelyek értékesítésével új vállalkozásokat kíván a városvezetés a városba vonzani és ezáltal egy új ipari parkrészt kialakítani.

3.1.2.2. *Északi iparterület bővítése*

A 2020. évi Schaeffler beruházás az északi ipari park bővítésének mozgatórugójává válhat, a kb. még 600 hektárnyi terület áll rendelkezésre északi irányban a további fejlesztésre. Cél, hogy a Szombathelyen működő autóiipari cégek mellé olyan, más iparágakban tevékenykedő nagyvállalatok is letelepedjenek, amelyek stabilabbá és szerkezetileg kiegyensúlyozottabbá teszik a város gazdaságát.

3.1.3. Szombathely, az élhető okos és digitális város

2020. januártól Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata egy smart city munkacsoport felállításával elkezdte kidolgozni okos város koncepcióját egy átfogó vízió és a hozzá kapcsolódó rövid- (1 éven belüli), közép- (1-5 éves) és hosszútávú (5-10 éves) stratégiák megalkotásával, valamint a vonatkozó Európai Unió közvetlen források felkutatása mentén.

Amikor okos város fejlesztésről beszélünk, akkor a munkacsoport elsősorban arra koncentrált, hogy mitől lesznek a szombathelyiek mindennapjai élhetőbbek, gördülékenyebbek, egyszerűbbek és e célok megvalósításának érdekében keresi informatikai és technológiai megoldásokat éppúgy, ahogyan közösségi és laterális gondolkodásból származó elemeket. Cél az emberi, az épített és a digitális környezet integrált rendszerének megvalósítása. A lakókkal való kétirányú kommunikációt, a tőlük származó visszacsatolásokat programba való beépítése esszenciális fontosságú. Éppen ezért, vízió és stratégia esetében egyaránt véleményezési lehetőség lesz a lakosság számára többféle fórumon is.

Az önkormányzat a Szombathely APP fejlesztésével új, interaktív kommunikációs csatornát épített ki a lakossággal való kapcsolattartásra, a lakossági bejelentések gyors kezelésére. A jelenleg is fejlesztés alatt álló további modulok (funkciók) pedig lehetőséget fognak biztosítani a Szombathelyiek gyors és költséghatékony tájékoztatására, illetve véleményük megismerésére a különböző fejlesztésekkel és beruházásokkal kapcsolatban.

Ám nem beszélhetünk valódi okos város fejlesztésről bizonyos alapfeltételek teljesítése nélkül. Ezért kezdő lépések között szerepel – az utak, járdák, hidak felújítása, parkolók létesítése, az akadálymentesítési koncepció megvalósítása mellett – a városszerte ingyenes WiFi hotspot kiépítése nyilvános helyeken (terek, parkok, rekreációs övezet, középületek, múzeumok, könyvtárak, sportcsarnokok, orvosi rendelők), a levegő szennyezettségének csökkentése,

valamint természetesen egy környezettudatos és a város krónikus közlekedési és parkolási problémáira adekvát megoldásokat találó közlekedési koncepció kialakítása.

Ebből is látható, hogy az okos város fejlesztés nem önmagában értelmezendő, hanem inkább a városfejlesztés szinte minden egyes részterületével szoros összefüggésben álló, a háttérből támogatást nyújtó XXI. századi keretrendszerként, melynek segítségével megvalósítható az életminőség javítása és az állampolgárok bevonása a döntéshozatalba, ami tökéletesen illik Nyitott Városháza koncepcióba.

Együtt-döntési lehetőséget biztosít a várost vagy adott lakókörnyezetet érintő kérdésekben, illetve beruházások kapcsán a városi közösségnek. Élhetőbb város az alábbi értelmezésekben:

- egyszerűbb, gyorsabb, hatékonyabb tájékozódás, információszerzés, véleménynyilvánítás
- gördülékenyebb, gyorsabb ügyintézés, eljárások
- praktikusabb, kellemesebb városi környezet, jobb életminőség

Az üzemeltetési, fenntartási költségek csökkentése a folyamatok egyszerűbbé tétele által segíti a városvezetést, az új szolgáltatási lehetőségek akár a bevételek növelésére is alkalmas, előmozdítja az állampolgárok bevonását a döntéshozatalba és összességében elősegíti a Nyitott Városháza, lakosságbarát önkormányzat koncepció gyakorlati megvalósítását.

3.1.3.1. Digitális kutató- és képzőközpont

Szombathely Megyei Jogú Város aktív együttműködésben olyan digitális kutató- és képzőközpont létrehozását célozza, mely lehetővé teszi, hogy a város és térsége a digitalizációs átalakulás nyertesévé váljon azáltal, hogy adekvát válaszokat nyújt a digitális átalakulás által felvetett társadalmi és gazdasági kérdésekre. A célkitűzés szerint több, mint ezer m² alapterületű, a legmodernebb digitális eszközökkel felszerelt európai színvonalú központ jön létre, kutatás-fejlesztési és demonstrációs helyiségekkel, illetve egy jelentősebb konferenciateremmel együtt. A központ létrehozásának politikai keretmegállapodását Szombathely Megyei Jogú Város közgyűlése 2020. februárjában fogadta el az érintett stratégiai partnereivel.

A központban nemzetközi színvonalú kutatás-fejlesztési és oktatási tevékenység fog zajlani. Az általános és középszintű oktatásokat pályaorientációs bemutatók, informatikai szakkörök és műhelyfoglalkozások, a felsőfokú oktatás résztvevőit gyakorlati képzések, külföldi szakmai utak, nemzetközi együttműködések és közös kutatási projektek várják majd. Kiemelt cél a lakossági szemléletformálás, annak bemutatása az egyéneknek – a digitális alkalmazások népszerűsítő ismertetésén, idősakadémián és családi nyílt napokon keresztül –, hogy a digitális átalakulás sokkal több lehetőséget rejt magában minden egyes korosztály számára, mint amennyi veszélyt.

Az intézmény egyaránt alkalmas lesz digitalizációs képzések és kutatások, vállalkozói képzések, hazai céges csoportos oktatások, testreszabott egyéni képzési programok, tematikus rendezvények, nemzetközi és hazai műhelytalálkozók, bemutatók és tájékoztatók szervezésére és megtartására.

3.1.3.2. Szombathely applikáció

A Szombathely APP egy első lépésben demó üzemmódban működő mobilapplikáció, amely először android platformon érhető el, majd pedig iOS platformra is telepíthető lesz. Kezdeti

fázisban a hibabejelentő modul használható, amelyen keresztül a városlakók a kátyúkkal, közvilágítással, szemeteléssel és rongálással kapcsolatos, illetve az ezekbe nem sorolható egyéb problémákat tudják bejelenteni egy rövid regisztrációt követően. A létrehozott gyors-reagálású csoport kivizsgálja az érkezett bejelentéseket, majd továbbítja őket az illetékes önkormányzati egység felé. A bejelentők visszajelzéseket kapnak a probléma megoldásának előrehaladásáról.

A hibabejelentő modulon kívül azonban olyan további hasznos funkció kerül kialakításra, melyek az applikációba beépíthetők, mint az együtt-döntési lehetőség biztosítása a szombathelyieknek adott lakókörnyezetet érintő beruházásokkal kapcsolatban, parkolásszervezés – szabad parkolóhelyek mutatása –, forgalomszervezés – alternatív útvonalak felajánlása közlekedési dugók és balesetek esetén –, e-társasházkezelés, időkészítés rendszer és e-közösségi közlekedés – valós idejű járműkövetés, utastájékoztató rendszer, e-jegy.

A Szombathely applikációban virtuálisan megmutatkozik az okos városfejlesztés összes lényeges alapeleme, a városlakókkal való kétirányú kommunikáció megvalósítása, a visszacsatolások begyűjtése, az egyszerűbb és gyorsabb ügyintézés, a Nyitott Városháza koncepció, Szombathely minél élhetőbbé tétele iránti igény és a megvalósítás irányába mutató városvezetői cselekedetek.

3.1.3.3. Térfigyelő megoldások

A jelenlegi térfigyelő kamerarendszer bővítésével egyrészt megcélzásra kerül a közterületek biztonságának minél hatékonyabb növelése, ám emellett egy megfelelően kiépített és jó lefedettséggel rendelkező kamerarendszer az egyik leghatékonyabb eszköznek fog bizonyulni a forgalomszámlástól kezdve a parkolóhelyek foglaltságának figyelésén és a helyi közösségi közlekedési morál javításán át, egészen a forgalomszabályozási célok megvalósításáig. A kinyert adatok elemzése által pedig rendkívül értékes információkhoz fog jutni a város többek között a lakók egyéni és tömegközlekedési, illetve parkolási szokásait illetően.

3.1.3.4. Intelligens megoldások a közösségi közlekedésben

A város jelenleg rendkívül túlszűfolt közlekedéssel, hektikus forgalommal, szennyezett levegővel és nem elegendő mennyiségű parkolóhellyel rendelkezik, mivel aki csak teheti, Szombathelyen autóval közlekedik. Ahhoz, hogy ezt a fennálló helyzet megoldható legyen, nem elegendő csupán parkolóhelyeket építeni, forgalom- és parkolásszabályozó eszközöket bevezetni, hanem újra vonzóvá kell tenni az emberek számára a tömegközlekedést is. Ennek egyrészt infrastrukturális feltételei vannak – alacsonypadlós, klimatizált, környezetkímélő buszok beszerzése és hadrendbe állítása –, másrészt azonban különböző komplex intelligens megoldások is szükségesek a XXI. században a közösségi közlekedés színvonalának és az utasok elégedettségének megfelelő szintre emeléséhez.

Ilyen megoldások a valós idejű, digitális járműkövetés – ami alapján az utasok eldönthetik, hogy érdemes-e várniuk a buszra, az üzemeltető a járat-kihasználtságot tudja nyomon követni és ennek megfelelően az utasigényekhez mért legjobb és legköltséghatékonyabb módon lesz képes tervezni a járatokat és a menetrendet. Az önkormányzat pedig azt látja, hogy az üzemeltetésre kifizetett forintokat pontosan mire fordítja a szolgáltató –, az elektronikus jegy- és bérletrendszer és a szintén valós idejű utastájékoztató rendszer. Ezek a megállóknál található digitális táblákkal és a mobilkészülékös utazástervező alkalmazásmodullal együtt valódi utasbarát szolgáltatásokat nyújtanak a közösségi közlekedést igénybe vevők számára és valóban vonzó alternatívát képesek nyújtani az egyéni közlekedéssel szemben.

További lényeges tényező, hogy az emberek számára a városi buszközlekedés akkor lesz preferálható az autós közlekedéssel szemben, amennyiben a szolgáltatók a szolgáltatás színvonalát és az utazási élményt az utazási költségek csökkentése, de legalábbis mindenképp annak nem növelése mellett képesek javítani. Egyik oldalon tehát komplex, integrált utastájékoztató rendszerek révén pontos, átlátható és könnyen hozzáférhető adatokat kell az utasok rendelkezésére bocsátani, hogy utazásaikat kényelmesen tervezhessék. A tervezhetőség ugyanakkor a közlekedési társaságok oldaláról is fontos igény, hiszen ahhoz, hogy kellő hatékonysággal nyújthassák szolgáltatásaikat, nélkülözhetetlen számukra, hogy rendelkezésükre álljanak a folyamattervezéshez szükséges legfontosabb adatok, méghozzá naprakészen, integráltan és könnyen hozzáférhető módon.

Motivációs rendszer is felállításra kerül a közösségi közlekedés területén bécsi mintára, ahol a buszhasználat után kapott pontok vagy pecsétek gyűjtésével egyrészt a közösségi oldalakon közzétehető virtuális díjakat kapnak a városlakók, másrészt bizonyos mérföldkövek elérését követően valós jutalmakban is részesülnek, pl. mozijegyben, belépőjegyben rendezvényekre.

3.1.3.5. Intelligens és biztonságos megoldások a városi közlekedésben

Az előzőekben már részletezett túlszűfolt városi közlekedés szabályozása és biztonságosabbá tétele a közlekedés összes résztvevője számára elsődleges feladat. Cél, hogy Szombathely mindegy egyes lakója – legyen szó gyermekekről, kismamákról, idősekről vagy fogyatékkal élőkről – biztonságosan tudjon közlekedni. Ennek érdekében egyrészt átfogó út-, híd- és járdafelújítási program kerül kidolgozásra, fokozatosan felszámolva a kátyúkat, vagy éppen a betonlapos járdákat városszerte. Ehhez kapcsolódóan akadálymentesítési koncepciót is készül és valósul meg, indokolt helyeken taktilis útburkolati jelzések kiépítésével. Felmérésre kerül az is, hogy mely gyalogátkelőhelyek esetén indokolt az okos zebra kialakítása mozgásirány érzékelő kamerákkal és aszfaltba süllyesztett LED világító elemekkel.

Nagyon fontos továbbá a térfigyelőkamerák által biztosított inputokon alapuló parkolóhely foglaltság érzékelő rendszer kiépítése a parkolásszabályozás terén, ahol az applikáció segítségével az autósok egyszerűen tudnak szabad parkolóhelyet találni, valamint a forgalomszabályozás megvalósítását, amikor is közlekedési balesetek, közlekedési dugók vagy útépítések miatti torlódások esetén az applikáció konkrét alternatív útvonalakat képes felajánlani a közlekedőknek a gyorsabb haladás érdekében.

3.1.3.6. Okos megoldások a hulladékgyűjtés területén

Intelligens eszközök és megoldások alkalmazásával számos városi közszolgáltatás megszervezése és kivitelezése tehető gördülékenyebbé és hatékonyabbá, köztük természetesen a hulladékgyűjtés és szállítás is. Lényeges szempont a tervezés során a munkafolyamatok átláthatóbbá és gyorsabbá tétele, a szolgáltatási színvonal emelése és a rajtuk keresztül realizálható költségcsökkentés.

Ilyen intelligens eszközök az okos köztéri hulladékgyűjtő edények, amelyek jelzik a szolgáltatóknak, ha megtelnek, egyszerűen megkülönböztetve ezzel a begyűjtendő és a még nem elszállítandó hulladékok helyszíneit, és színjelzéssel mutatják ugyanezt a járóelőzőknek is, vagy a hasonló elven működő intelligens szelektív hulladékgyűjtő szigetek. Továbbá lényeges elem lenne a házhoz menő zsákos szelektív hulladékgyűjtés újragondolása, racionalizálása is.

3.1.3.7. Környezeti hatások mérése, elemzése

Az élehető okos város koncepciójának egyik leglényegesebb gyakorlati eleme a minél több városi, közlekedési, környezeti adat begyűjtése, rendszerezése és kielemezése. Ez egyrészt

történhet a térfigyelő kamerákon, az applikáción és ez előbb említett intelligens hulladékgyűjtőkön keresztül, másrészt a környezeti hatások és jellemzők monitorozásához szükséges van még további okos eszközök telepítésére is. Ilyenek többek között a napelemmel működő okospadok, okos buszvárók és köztéri kommunikációs infópultok. Ezek működésük közben folyamatosan monitoringozzák környezetük változásait: levegőminőséget, páratartalmat, légnyomást és UV-szintet mérnek, az adatokat pedig egy szervernek továbbítják. Tervben van a lakosságnak hálózatba kapcsolt időjárás állomásokat kiosztani is, amelyek segítségével például az 1.000 fa ültetési program által generált nyári hőmérséklet-csökkenést minden háztartás adekvát módon tudná mérni, továbbá az adatokból a városvezetés is tudna dolgozni.

Az ily módon kinyert adatok elemzése és felhasználóbarát módon történő elérhetővé tétele összetett infokommunikációs feladat. A monitorozás során gyűjtött és rendszerezett, naprakész információk segítik a városvezetést abban, hogy a környezetet érintő döntéseik minél megalapozottabbak lehessenek, és ahol gyors beavatkozás szükséges, azt időben megtehessek. A városlakók számára is elérhető, publikus felületen közzétett információk (pl. a város honlapján, facebook és instagram oldalán, a Szombathely applikáción) pedig környezettudatosabb életvitelre ösztönözhetik a lakosságot.

3.1.3.8. *Közösségi virtuális digitális szolgáltatások kialakítása és fejlesztése*

A Szombathely applikáció és több egyéb intelligens digitális megoldás sikeres alkalmazásának fő követelménye, hogy lehetőség szerint bárhol, bárholonnan, online módon igénybe lehessen venni őket. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy a lehető legtöbb helyszínen és közterületen rendelkezésre álljon az ingyenes WiFi HotSpot internetelés, az okoseszközök töltési lehetősége, plusz a városi intézményekben akár a megfelelő mobilkészlet is.

Az ingyenes WiFi HotSpot szolgáltatás a közterületek és egyéb közösségi terek (pl. középületek, múzeumok, könyvtárak, sportcsarnokok, orvosi rendelők stb.) wifi hálózattal történő lefedésével valósul meg. A lakosság és a városba látogató turisták számára egyaránt biztonságos és ingyenes internetelérést biztosít az online tájékozódáshoz, ügyintézéshez és kapcsolattartáshoz. Szombathely Megyei Jogú Város ezt a szolgáltatást 2014-ben már elkezdte kiépíteni, ami

- jelenleg az alábbi helyszíneken érhető el:
  - Kültéri: Fő tér, Mártírok tere, Uránia udvar, Savaria tér, Rákóczi Ferenc utca, Batthyány tér, Bejczy utca, Éhen Gyula tér, Történelmi témapark, Evangélikusok tere, Tófürdő, Műjégpálya, Domus üzletház
  - Beltéri: Aréna Savaria, Sugár úti sportcsarnok, MMIK, Agora Savaria Filmszínház, Agora Művelődési és Sportház, Zeneiskola aulája, összes házi- és gyerekorvosi rendelő
- a meglévő helyszíneket az alábbiakkal tervezzük a közeljövőben bővíteni:
  - Csónakázótó, Sportliget, Kalandváros, Egyetem épületei, Emlékmű, Szent Márton templom, Ady tér, Berzsényi Könyvtár, Vásárcsarnok, Parkerdő (sütőde rész)

A XXI. században a városlakók csak akkor tudják teljes mértékben kiaknázni az ingyenes WiFi hotspot adta lehetőségeket, ha okoseszközeik töltési lehetőségéről is gondoskodik a városvezetés. Többek között ezért is integráns rész a programnak a közterületeken okospadok, okos buszvárók és köztéri kommunikációs infópultok kihelyezése, amelyek

amellett, hogy kizárólag napelemmel működnek, maguk is képesek WiFi hotspot-ként funkcionálni, illetve USP port-jaik és indukciós töltőjük segítségével vezetékes és vezeték nélküli töltést egyaránt lehetővé tesznek. Emellett önkormányzati intézmények ügyfélszolgálatain pedig lehetővé lesz téve a beltéri töltés is, akár ügyintézés közben. Bár már rendkívül elterjedtek az okoseszközök a háztartásokban kortól függetlenül is, az önkormányzat által fenntartott, sűrűn látogatott intézményekben, helyszíneken (kórházak, művelődési házak, sportlétesítmények stb.) közösségi táblagépek segítségével is szeretnénk kötöttségek nélkül biztosítani az online kapcsolatteremtés lehetőségét a városi polgárok számára.

3.1.3.9. Intelligens közösségi kártyarendszerek

Intelligens kártyarendszerek esetében két típusban javasolt gondolkozni. Egyrészt van a városlakók számára különböző kedvezményeket biztosító típus, amit a jelenleg is használt Szent Márton kártya testesít meg Szombathelyen, egy díjmentesen igényelhető „okoskártya”, amellyel Szombathely városa a polgárait és az itt tanuló diákokat kívánja támogatni. A kedvezmények jellemző területei a sport, strandok, múzeumok, könyvtár, mozi, színház, különböző kulturális rendezvények, illetve növekszik a csatlakozó kereskedők, üzletek száma is. A meglévő rendszer továbbfejlesztése, funkcióbővítése és az elfogadóhelyszám növelése további cél. A másik típus viszont egy olyan turizmuskártya, amely az egyéni és családi utazóknak nyújt kedvezményeket a szombathelyi szálláshelyeken, múzeumokban, vendéglátóhelyeken és egyéb turisztikai helyszíneken. Szombathely látogatói szálláshelyeken és a Tourinform irodában juthatnának hozzá. Így a város idegenforgalmi vonzerejének növelése mellett az ide látogató turisták mozgását, keresleti igényeit is pontosabban lehet követni, láthatóvá téve az eddig „láthatatlan turizmust” is.

3.1.4. Komplex rekreációs övezet kialakítása

A Csónakázótó és környezetének komplex fejlesztésével a cél egy olyan rekreációs övezet kialakítása, amely Szombathely versenyhelyzetét nagy mértékben javítani fogja a turisztikai piacon. A különböző fejlesztések megvalósítása nyomán minél több szolgáltatás lesz elérhető az övezetben, annál inkább erősödni fog a helyi idegenforgalom, növekedni fog a látogatók és a vendégéjszakák száma, azaz közvetett haszonként a város számára jelentkezik a klasszikus externális költségek internalizálása. Közvetlen haszonként pedig megjelenik az építményadó és az idegenforgalmi adóbevételek növekedése. A város vonzóbbá fog válni egyrészt a jövőbeli befektetők számára, másrészt a leendő munkavállalók számára is, hiszen egy egyszerű példát felhozva, a multinacionális vállalatoknak sokkal könnyebb az ország keleti részéből idecsábítani a munkavállalókat, ha a megfelelő, versenyképes bérezés, a jó munkakörülmények, a lakhatás és egyéb tényezők mellett azt is fel tudják mutatni, hogy a városban a szabadidő hasznos eltöltésének minél több módja található meg.

Az alább felsorolt és ismertett fejlesztések megvalósításával olyan sport-, wellness- és szabadidős szolgáltatásokat nyújtó rekreációs komplexum jöhet létre Szombathely zöld szívében, amelynek elemei egymást erősítik, kölcsönösen vendégforgalmat generálnak egymás számára, továbbá lehetővé teszik a volumengazdaságossági szempontok és a szinergiák optimális kihasználását, végeredményben pedig kölcsönös plusz bevételt is indukálnak egymásnak.

3.1.4.1. Fedett jégcsarnok projekt befejezése

A fedett jégcsarnok projekt egy túlnyomórészt Tao finanszírozásból – 70% Tao támogatás, 30% önerő – megvalósuló hiánypótló beruházás Szombathelyen, amely nem a fedetlen jégpálya helyére kerül, hanem közvetlen szomszédságában, közös, modern gépészeti berendezésekkel, alacsony költségek mellett lesz üzemeltetve. Az épület 2020. tavaszán

szerkezetkész. A projekt folytatása és lezárása jóváhagyott finanszírozás mellett rövidtávon megvalósítható.

3.1.4.2. Wellness- és konferencia szálloda építése

A rekreációs övezet fejlesztésének leglényegesebb eleme, hiszen jelenleg Szombathelyen egyáltalán nincs ilyen jellegű, modern szálloda. Az akár üzleti, akár wellness céllal a városba érkező látogatók kénytelenek Szombathelyen kívül megtalálni a számukra megfelelő szálláshelyet. A legmodernebb igényeket kielégítő szálloda a Tófürdő területén kapna helyet a jelenleg is működő nagymedence közelében, amit a fedett jégcsarnok jegének hűtéséből felszabaduló hővel tervezett fűteni és mind a négy évszakban használhatóvá tenni a szálloda vendégei számára.

3.1.4.3. Tófürdő komplex fejlesztése

A Tófürdő a város egyik legközkedveltebb jóléti intézménye, ami azonban energetikai szempontból megérett a fejlesztésre. Az elavult helyett a modern gépészeti berendezések használata az üzemeltetési költségek drasztikus csökkentésének záloga. A nagymedence előzőekben említett négyévszakossá tétele a fedett jégcsarnok átadását követően tud megindulni. A szintén a Tófürdő területén létrehozandó rekreációs központ fitness termékkel és vendéglátó egységével komplexé teszi a fürdő kínálatát és biztosan növelni fogja a látogatók számát.

3.1.4.4. Szent Márton Lovas Hagyományőrző és Rendezvényközpont

A lovas központ beruházás egy olyan hagyományőrző-, rekreációs- és terápiás lovas központ kialakítását jelenti a rekreációs övezetben, nem messze a Tófürdő területétől, amely elsősorban lovas oktatásra, tereplovaglásra, terápiás lovaglásra, valamint a városunkban egyébként is közkedveltségnek örvendő huszárhagyományok ápolását célzó programok megrendezésére és egyéb kapcsolódó szabadidős tevékenységek gyakorlására biztosítana lehetőséget. Közelében egy kisebb, minőségi, ám önkiszolgáló szálláshely kialakítását is tervezzük, amely szervesen kapcsolódna a lovas szolgáltatásokhoz, rendezvényekhez. Így a rengeteg érdeklődőt vonzó sportversenyek és lovas-turisztikai programok résztvevői számára helyben biztosítva lenne az elszállásolás lehetősége közvetlenül a központ mellett, illetve nem messze tőle a wellness szállodában is.

3.2. Turizmus, városmarketing

Az ezredforduló után két alkalommal készült a városban turizmusfejlesztési koncepció. Az első 2005-ben, 2006-2010 közötti időszakra vonatkozóan Szombathely MJV Önkormányzata Idegenforgalmi Szakmai Bizottsága megbízásából, a második 2014-ben, 2014-2020 közötti időtávra. Az azóta eltelt időszakban ugrásszerű változások következtek be a nemzetközi és a hazai turizmusban ágazatban is.

A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény a turisztikai fejlesztések fókuszát az egyedi attrakciókról a turisztikai térségekre helyezte át, kimondva, hogy Magyarország turisztikai potenciáljának növelése a turisztikai desztinációkban rejlik. Magyarország Kormánya 2017-ben, a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 dokumentumban 5 kiemelt fejlesztési területet jelölt meg. Szombathely és Vas megye (Bükfürdő kivételével) nem került az 5 kiemelt fejlesztési terület közé, így a turizmusfejlesztésre rendelkezésre álló jelentős állami forrásokból sem részesülhet. Ezen, Szombathely és térsége számára versenyhátrányt jelentő ágazati keretek között kell megtalálni a szombathelyi turizmus helyét, ami alapvetően több irányú lehet. A fentiekből látszik, hogy előtérbe kell kerülnie a desztinációs szintű együttműködésnek (Szombathely-Sárvár-Kőszeg tengely), mely által megvalósítható a Nemzeti Turizmusfejlesztési stratégiában is megfogalmazott, „a desztinációs megközelítést kiegészítő új szemléletű attrakciófejlesztési és alapinfrastruktúra-fejlesztési logika, ami biztosítja a fejlesztett attrakciók gazdasági-társadalmi-környezeti fenntarthatóságát, továbbá azt, hogy minőségi élményt biztosítsanak a látogatók számára.” Másfelől természetesen erősíteni kell Szombathely saját kínálatát, turisztikai pozícióját és az idegenforgalomból származó bevételi lehetőségeit.

A magyarországi állami turizmusirányítás teljes átalakulása, a jogszabályi változások, ezzel párhuzamosan a hazai és uniós fejlesztéspolitika rendszerének, a turizmus állami finanszírozásának módosulása szükségessé teszik, hogy Szombathely városa is új, középtávú turizmusfejlesztési stratégiát alkosson, valamint egy évekre lebontott cselekvési tervet fogadjon el a turizmus fejlesztése érdekében. A stratégiát megalapozó kutatások 2019-ben indultak el a Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Intézete közreműködésével. A kutatásban helyi döntéshozókat, turizmusban érdekelt vállalkozásokat, sport-és kulturális szervezőket kérdeztek meg a város turizmusáról, emellett egy 600 fős nagyközönségi lekérdezés is történt a nem szombathelyi lakosok körében.

3.2.1. Kínálati elemek

A készülő dokumentum helyzetelemzést ad Szombathely turisztikai kínálatáról, így kitér a geológiai adottságokra, az épített környezetre, a város megközelíthetőségére, a szálláshelyekre és a vendéglátásra, a város imázsára és a városidentitásra, valamint a turisztikai attitűdjére. A vonzerőleltár keretében számba veszi mindazokat a kulturális és sportrendezvényeket, valamint kulturális és történelmi helyeket, melyek Szombathely nevéhez kapcsolódnak, és azokat ismertségük, turisztikai vonzerejük, valamint a termék életciklus fázisa szerint értékeli.

Az országosan ismert rendezvények közé sorolja:

- Savaria Történelmi Karnevált,
- Savaria Nemzetközi Táncversenyt,
- Szent Márton Ünnepe (Szent Márton Vásár),
- Iseumi Szabadtéri Játékokat,
- Nemzetközi Bartók Szemináriumot és Fesztivált.

Épített kulturális és történelmi örökségeink közül országos ismertséggel bír:

- Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház,

- Járdányi Paulovics István Romkert,
- Székegyház és a Püspöki Palota,
- Szent Márton templom és Látogatóközpont

Természeti adottságaink közül országos jelentőségű lehet:

- Kámoni arborétum

3.2.2. Szálláshelyek

Szombathelyen 2009-ig a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma folyamatos csökkenést mutatott, 2010-től azonban évről-évre növekedésnek lehetünk tanúi. Problémát jelent viszont az adatok hiteles mérése, a KSH és a Polgármesteri Hivatal által nyilvántartott forgalmi adatok között jelentős eltérés tapasztalható.

Az elemzésben elengedhetetlen kitérni az alacsony és decentralizált szálláshely kapacitás és átlagosan alacsony férőhely/egység arány problémájára. Ezen rendelkezésre álló szálláshely és férőhelyszám stagnálása és/vagy csökkenése esetén további vendégvesztés következhet be. Különösen nagy problémát jelent a nagyobb létszámot befogadni képes szállodák minősége és tulajdonviszonyainak rendezetlensége, ami bizonytalanságot, hosszabb távon a szálloda bezárását jelentheti (pl. Claudius Hotel). Emiatt nagyobb létszámú kulturális eseményeket, sportrendezvényeket, konferenciákat nem lehet Szombathelyen megrendezni, vagy az események résztvevőit jellemzően Bükfürdő és Sárvár magasabb kategóriájú szálláshelyein szállásolják el.

Új tendenciaként jelenik meg a város szálláshely kínálatában a kisebb panziók, vendégházak munkásszállóvá történő átminősítése, új munkásszállók kialakítása. Ezek adatai a későbbiekben nem jelennek meg a statisztikai adatszolgáltatásban. Figyelemre méltó adat az is, hogy 2018-ban a városban mért 181 ezer vendégéjszaka után 120 ezer esetben nem fizettek idegenforgalmi adót. A mentesség oka 74 ezer vendégéjszaka esetében az, hogy a szállást igénybe vevő a településen székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozó munkavállalója. Emiatt javasolt a városban működő szálláshelyek átfogó ellenőrzése és az idegenforgalmi adóbefizetési gyakorlat felülvizsgálata is.

3.2.3. Turisztikai szervezet

Turisztikai szervezeti háttér tekintetében kedvező a TDM szervezet működése és pozitív hatású a városi és megyei turizmus összehangolására hivatott Vas Megyei Turizmus Szövetség létrejötte. A hazai turizmusfejlesztésért felelős Magyar Turisztikai Ügynökség azonban kizárólag a Savaria Turizmus Kft. által működtetett Tourinform Iroda információs tevékenységét támogatja, sem az iroda szakmai munkájához, sem működési költségeihez nem biztosít forrást.

A turizmusfejlesztés terén szorosabb együttműködésre van szükség az önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal projektfejlesztésért, városfejlesztésért felelős szervezetei és a TDM szervezet között. Cél, hogy a Turisztikai céllelőirányzat támogatásával megvalósuló projektek valóban új kínálati elem megvalósítását, vagy a turisztikai infrastruktúra fejlesztését célozzák.

3.2.4. Városmarketing

Jelenleg nem beszélhetünk egységes városmarketingről. A város és cégei, intézményei Szombathelyről sokféle módon kommunikálnak, de ezek hatékonysága – éppen a szétaprózottság miatt – nem célravezető. A turisztikai attitűd hiánya, nem vendégbarát fogadási feltételek, rövid időtartamú gazdasági hatást kifejtő turisztikai termékek, turisztikai

információt biztosítandó elektronikus források elavultsága, egységes turisztikai honlap hiánya, mind negatívan befolyásolják a desztináció turisztikai teljesítőképességét.

Célszerű a város fő küldő területeinek felülvizsgálata, az idegen nyelvű tájékoztató anyagok és rendszerek kibővítése, átalakítása az új vendégkör igényeinek megfelelően (pl. növekvő cseh kereslet). A nemzetközi és hazai trendeknek megfelelően a turizmus marketing fő hangsúlyait át kell helyezni a digitális felületekre.

A szombathelyi turizmus tekintetében számos turisztikai termék kategória érdemes továbbfejlesztésre.

3.2.4.1. Kulturális-, örökség- és műemlékturizmus, a fesztivál- és rendezvényturizmus

Javasolt a következő ciklusra a feltárt római kori leletek minél hatékonyabb bemutatása, közönség elől elzárt attrakciók megnyitása bizonyos időközönként, a Romkert revitalizációja és az egyházi attrakciók összekapcsolása. Négyévszakos rendezvénykínálat kialakítása szükséges, valamint a Fő téri kulturális és turisztikai programok bővítése. Fontos az egész évben garantált programok létrehozása, „rossz idős” kínálati csomagok létrehozása (Múzeumok, kiállítóterek, Képtár bevonásával).

Vonzó lehet új, egyedi könnyűzenei fesztivál létrehozása, továbbá egyedi gasztrofesztivál életre hívása, és a meglévő nagyrendezvények anyagi stabilitásának, tervezhetőségének megerősítése, a meglévő események hatékony marketingje.

Történelmi Témapark újrainyitása, további attrakciókkal történő bővítése vonzó perspektíva. A „víz útja” tematikus programcsomag kialakítása – bevonva a római vízvezeték feltárt elemeit, a meglévő vízkutakat, vízalagutakat, és a megújuló víztornyot.

3.2.4.2. Sportturizmus

A sportturizmus előmozdítása érdekében fontos a meglévő és kialakítás alatt álló sportlétesítmények kapacitásának nemzetközi szintű kiejánlása hazai és külföldi sportcsapatoknak, edzőtáboroztatás céljából is.

A programban más fejezetben részletezett sportszálló kialakítása szükséges, melyhez egyúttal sportrehabilitációs és wellness lehetőségek kialakítása is fontos. Így lehetővé válik újabb nemzetközi sportrendezvények lekötése, városba vonzása.

Lehetőség van országos és nemzetközi, „feltörekvő”, kisebb infrastrukturális beruházást igénylő sportversenyek megrendezése is (pl. e-sport, vívás, darts).

3.2.4.3. Aktív és természetturizmus, ökoturizmus

Ezen terület ösztönzése érdekében fontos a szintén más fejezetben részletezett kerékpárút-hálózat fejlesztése – nemzetközi kerékpárutakra való rá-és lecsatlakozások biztosítása.

A rendelkezésre álló infrastruktúrán és környezetben garantált túrák szervezése (városnéző, gyalogos, kerékpáros, kutyás stb.), kutyabarát város- kutyabarát programok szervezése bír jelentőséggel.

A kiépülő új fejlesztéseken a lovas, illetve a vadász, horgászati kínálat fejlesztése vonzhat új vendégeket. Az 1000 fa program keretein belül turisztikai attrakcióként is hasznosítható fasorok, allék telepítése, ezekre programok szervezése (virágzó város).

3.3. Közzolgáltatások fejlesztése

3.3.1. Óvodák- iskolák

Az óvodák tekintetében kiemelt figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására, folytatni szükséges a személyi és tárgyi feltételek (pedagógiai asszisztensek számának növelése, fejlesztőszobák) fejlesztését, annak érdekében, hogy Szombathelyen minden sajátos nevelési igényű gyermek megfelelő ellátásban részesüljön. Az óvodapedagógus létszám biztosítása érdekében ki kell dolgozni egy olyan komplex támogatási rendszert (pl.: lakhatás támogatása, gyakornokok illetménye, cafetéria juttatás, egyetemek megkeresése, középiskolások pályára terelése), amely vonzóvá teszi a szombathelyi önkormányzati óvodákban való elhelyezkedést.

A gyermekek egészségmegőrzése érdekében folytatni kell a város nagycsoportos óvodásainak, iskolásainak ingyenes úszásoktatását, a Kalandváros és műjégpálya szervezett keretek közötti kedvezményes igénybevétele, valamint az Egészségfejlesztési Iroda által szervezett, „óvodától az érettségiig” elnevezésű egészségfejlesztési programot. A balesetek megelőzése érdekében az óvodai udvari játékok állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és gondoskodni kell a balesetveszélyes játékok eltávolításáról és pótlásáról, korszerű játékok beszerzéséről.

Folytatni kell az óvodák korszerűsítését az energetika, a belső felújítások, XXI. századi berendezések, infokommunikációs eszközök biztosítása terén, meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy az azt igénylő óvodák a csoportnaplót, valamint a gyermekek egyéni fejlettségét mérő dokumentációk digitális rendszerben vezethessék. A fenntartó önkormányzatnak ki kell aknáznia az Óvodavezetői Munkaközösségben rejlő szellemi potenciált, ennek érdekében biztosítani kell a Munkaközösség hatékony működésének feltételrendszerét.

A Digitális Óvoda további működtetése prioritás, akárcsak a több óvodát érintő épület felújítási program folytatása, megvalósítása. Keresni kell a lehetőséget az állami fenntartókkal közös pályázatok benyújtására az iskolaépületek felújítása, korszerűsítése érdekében.

A „Szombathely visszavár” ösztöndíj pályázatban a hiányszakmák körét figyelemmel kell kísérni, és a folyamatosan változó igényekhez, körülményekhez igazodva bővíteni kell.

A tehetséggondozó programokat felül kell vizsgálni, és a feltételrendszeren a szükséges korrekciókat el kell végezni, a lehetőségeket a szombathelyiekkel széles körben meg kell ismertetni, annak érdekében, hogy minél több tehetséges szombathelyi gyermeket támogathasson az Önkormányzat.

Az Önkormányzat szervezésében Koordinációs Tanács létrehozására kerülhet sor az Önkormányzat és a városban működő nem önkormányzati köznevelési intézmények fenntartói, vezetői részvételével.

Az Önkormányzatnak szoros, élő együttműködést kell kialakítani a városban működő felsőoktatási intézményekkel annak érdekében, hogy a közösen meghatározott célkitűzések megvalósuljanak.

3.3.2. Egészségügyi ellátás

A Háziorvosi Életpálya Modell országos megismertetése, a program monitoringozása, ezzel az előregedő háziorvosi szolgálat fiatalítása, a háziorvos utánpótlás biztosítása meghatározó

eleme a programterületnek. Fontos a lakosság életminősége szempontjából a stabil, magas szakmai színvonalon működő ügyeleti rendszer kialakítása és fenntartása, akárcsak az „egy orvos, egy rendelő” elvének további gyakorlati megvalósítása, ennek keretében a betegirányító rendszer további fejlesztése.

A következő ciklusban is folytatni kell a háziorvosi rendelők felújítását, korszerűsítését. Az Egészségfejlesztési Iroda működtetésével a prevenciós, szemléletformáló tevékenység erősítése valósul meg.

A Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal való együttműködés folytatása hangsúlyos, fontos eleme az egészségügyi ellátással kapcsolatos programnak.

3.3.3. Szociális ellátások és fejlesztések

A szociális biztonság megőrzése érdekében a rendelet által biztosított ellátások, valamint szociális szolgáltatások rendszerét folyamatosan szükséges nyomon követni, illetőleg indokolt esetben azokat a társadalmi változásokhoz, szükségletekhez igazítani.

3.3.3.1. *Idősek Otthona és Idősek Lakása*

A Szova Zrt. Welther Károly u. 4. szám alatt található székhelyéről az új központi telephelyre való kiköltözését követően egyik legfontosabb városfejlesztési cél az ingatlanok az idősek otthonaként történő hasznosításának megvalósítása, bevonva a projektbe az ingatlan végében elhelyezkedő Nadasdy u. 14. szám alatti ingatlant is idősek lakásaként. A város saját férőhelyekkel nem rendelkezik, a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül vásárol férőhelyeket az egyházi és megyei intézményekben, valamint a Fővárosi Önkormányzat Szombathelyi Idősek Otthonában. Ugyanakkor sokszoros a túljelentkezés minden egyes férőhelyre.

Az új idősek otthonát és idősek lakását a kor követelményeinek megfelelően tervezzük kialakítani négy szinten, közösségi terekkel, étteremmel, nővérszobával, szabadtéri egységekkel és intelligens megoldások alkalmazásával, méltó életkörülményeket nyújtva Szombathely idős lakóinak.

3.3.3.2. *Bérlakásépítés*

A több felszabaduló közszolgáltatói telephely közül mindenképpen megfontolásra érdemes, hogy melyeket lehet rentábilisan bérlakásépítésre felhasználni fordítani. Ennek oka, hogy Szombathely krónikus önkormányzati bérlakáshiányban szenved az utóbbi években.

A lehetséges kínálatot bővíti továbbá, hogy a Szova Zrt. kész tervekkel rendelkezik több belvárosi bérlakás felépítésére is.

3.3.3.3. *Hajléktalan helyzet kezelése*

A jelenleg vegyes profilú Zanati út 1. szám alatti intézmény bentlakásos intézménnyé történő átalakítása rövidtávon megoldást jelenthet a tényleges szükségletekhez igazodva, olyan módon, hogy a hajléktalanok otthona megemelt férőhelyszámmal (50 férőhely a jelenlegi 26 helyett), az átmeneti szállás pedig csökkentett férőhelyszámmal (62 férőhely a jelenlegi 86 helyett) működne az épületben. Az épületben egyrészt olyan hajléktalan emberek elhelyezése és ellátása történne átmeneti szálláson, akik együttműködésre hajlandóak és képesek (munkaviszonnyal rendelkeznek vagy nyugdíjasok), másrészt hajléktalanok otthonában

azoknak az ápolása, gondozása, akik önálló életvitelre már nem képesek, jelentősen csökkenthető lenne a környéken kialakult feszültség, hosszútávon pedig a hajléktalanokkal szembeni előítélet. A Hajléktalanok Otthona jelenleg a Kolozsvár út 27. szám alatt működik. Az eredetileg sportcélú ingatlanon az elmúlt években semmifajta felújítás nem történt. Az épület leromlott állapota miatt, az intézménynek várhatóan el kell költöznie jelenlegi helyéről. Az épület állagromlása olyan mértékűvé vált, ami a napi működésben is folyamatos fennakadásokat okoz (beázások, csatorna-, vízvezeték rendszer meghibásodásai, elektromos rendszer hibái stb.)

Középtávon 24 órás egészségügyi centrum kialakításával biztosítottá válna a kórházban, illetve a hajléktalanellátó intézmények keretei között nem ellátható hajléktalan személyek egészségügyi és szociális ellátása, ami a Zanati út 1. szám alatt a Hajléktalanok Otthonához kapcsolva, illetve az Alapszolgáltatási Központban az éjjeli menedékhelyhez kapcsolva valósulhatna meg az alábbi ellátási egységekkel:

- Háziorvosi ellátás: Célja, hogy azoknak a hajléktalan, illetve a hajléktalanság peremén élő embereknek biztosítsa a házi orvosi ellátást, akik életmódjukból adódóan a területi házi orvosi ellátást nem tudják, vagy nem akarják igénybe venni. A jelenlegi hajléktalan házi orvosi ellátás ezzel kiválthatóvá válna, a szolgáltatás magasabb óraszámú lenne biztosított, ami jelentős terhet venne le a mentőszolgálatról, illetve a sürgősségi ellátásról. A szociális és az egészségügyi ellátórendszer együttműködése jelentős mértékben javulna.
- Lábadozó: Elsősorban az utcán tartózkodó, beteg hajléktalan személyek számára azt az időszakot váltja ki, melyet más, nem hajléktalan betegek általában otthonukban, a felépülést elősegítő körülmények között tölthetnek. Ezen kívül olyan hajléktalan emberek részére is biztosít ellátást, akik egészségügyi-mentális állapotuk miatt a téli időszakban fokozott veszélynek, közvetlen életveszélynek lennének kitéve az utcán, közterületen, esetleg saját lakásukban.
- Fertőtlenítő fürdetés: Egyrészt biztosítja az orvosi vizsgálatot megelőző fürdetést, másrészt, a szállásnyújtó intézmények részére kiállíthatja a fertőtlenítésről szóló igazolást.
- Mozgó orvosi szolgáltatás az ellátási terület rendszeres bejárásával, illetve meghatározott helyszíneken nyújt egészségügyi segítséget hajléktalan emberek számára; valamint a hajléktalanellátó intézmények (éjjeli menedékhely, átmeneti szállás, stb.) részére is orvosi jelenlétet biztosít.

3.3.3.4. Bölcsődei ellátás

A bölcsődei ellátás területén a legfontosabb feladat a korábban megkezdett infrastrukturális felújítások folytatása. Ez magába foglalja főzőkonyhák teljes felújítását, gyermekfürdők állagmegóvását, fűtéskorszerűsítést, szigetelést és árnyékolók kiépítését.

3.3.4. Testnevelés és sport

A felépült és a felújított sportlétesítmények működtetésére és fenntartására hosszú távú gazdaságos modell készítése és kialakítása a cél. A városban található szabadterei sportpályák felújítása, korszerűsítése prioritás, akárcsak a mindennapos testnevelés segítése.

Az aktív kikapcsolódás, a szabadidősport népszerűsítése a lakosság széles körében, valamint a város sportturisztikai adottságainak kihasználása is hangsúlyos. A Sugár úti atlétikai centrum fejlesztése és a lovassport bázisának megteremtése a szombathelyi szabadidősportban egyaránt fontos lehetőség.

3.3.5. Közművelődési tevékenység

A Kultv. módosítása okán, illetve igény esetén a közművelődési feladatokat vállaló egyesületekkel közművelődési megállapodást kell kötni. Azokkal az egyesületekkel, amelyek már rendelkeznek feladat-ellátási megállapodással, indokolt külön meghatározni az általuk vállalt közművelődési feladatokat, és azok ellátása céljából kizárólag közművelődési megállapodást szükséges kötni. Szükséges a folyamatos kapcsolattartás a közművelődési alapszolgáltatásokat és a közművelődési feladatokat is ellátó intézményekkel, egyesületekkel, alapítványokkal.

3.4. Városüzemeltetés

3.4.1. Köztisztaság

A városban egyre több helyen – elsősorban a családi házas övezetekben – bevezetésre került a zsákos szelektív hulladékgyűjtés, mely a lakosság részéről pozitív visszajelzéseket eredményezett. A szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése a többi megyei jogú város tapasztalatai alapján is a zsákos hulladékgyűjtés bevezetése irányába tervezett. Az üzemelő szelektív hulladékgyűjtő szigetek esetében a sziget környékén állandósult illegális hulladék-lerakások visszaszorítására a szigetek fokozott ellenőrzése, azok lehetőség szerinti felügyelete szintén kiemelt célfeladat.

Évente megvalósításra kerül a lomtalanítási akció, melynek megújítása és optimalizálása az elkövetkezendő időszak szintén egyik célfeladata.

A köztisztaság elérése és annak fenntartása közös feladat, ezért a hulladékszállítási közszolgáltatás és a köztisztasági tevékenységeken kívül a lakosság részéről is igényel odafigyelést.

Városunk kiemelten támogatja a lakossági és a civil szervezetek által kezdeményezett önkéntes szemétszedési akciókat a szükséges eszközök biztosításával, illetve a közterületeken összegyűjtött szemét elszállításával. Az önkéntes szemétszedési akciók során a lakosság tudatosan figyel a saját erőből megtisztított területek köztisztaságának fenntartására, mely szolgáltatói és lakossági szempontból is közös érdekünk.

A bel- és külterületi városrészekben is jellemző az illegális szemétkerakás,—folyamatos eltakarítása egyre növekvő költséget jelent a város számára. Az illegális hulladék-lerakás visszaszorítása érdekében a lakosság tájékoztatása szükséges arról, hogy melyen lehetőségek állnak rendelkezésre a hulladéktól való megváltásra környezetszennyezés nélkül.

3.4.2. Temető

A városi temető kapacitásának vizsgálatát és a bővítések elvégzését szükséges elvégezni a következő időszakban. A temető kapacitásának figyelemmel kísérése mellett, a rendezési tervnek megfelelően a temetőbővítési lehetőségek folyamatos vizsgálata és azok szükség szerinti bővítése elkerülhetetlen a következő időszakban.

3.4.3. Hulladék-kezelés

A szelektív hulladékgyűjtés költséghatékonysági és a környezetvédelmi szempontoknak megfelelő megreformálása szükséges. Települési szilárd hulladék elhelyezésére szolgáló új terület kijelölése, és a bővítés előkészítése. Az illegális hulladék lerakás visszaszorítása érdekében a lakosság tájékoztatása különböző fórumokon keresztül a következő időszak fontos feladata.

3.4.4. Közösségi közlekedés és parkolás

Elkövetkezendő időszak feladatai közé tartozik a városi úthálózat folyamatos karbantartási és fenntartási feladatok elvégzése. Célkitűzés továbbá a belvárosi és a lakótelepi gépjárműforgalom fokozatos csillapítása parkolás gazdálkodási, és forgalomszabályozási eszközökkel.

Az utak, járdák túlnyomó részén a pályaszerkezet a jelenlegi megnövekedett gépjármű forgalom miatt felülvizsgálatra szorul. A fejlesztési, felújítási munkák elvégzésének folyamatos anyagi biztosítása kiemelt önkormányzati feladat, akárcsak a kerékpárutak utak bővítése a meglévő hálózatok összekötésével.

A belváros városszerkezet további parkoló kialakítását nem teszi lehetővé, ezért parkolóház, mélygarázs kialakításának lehetőségét vizsgálni kell. A közösségi közlekedés vonzóbbá tétele a lakosság számára szemlélet-formálási cél. A rossz állapotban lévő, folyamatosan romló hídállomány folyamatos ütemezett felújítása szükséges.

A következő ciklus egyik legfontosabb feladata a városban 1000 új parkolóhely kialakítása az elmúlt időszakban megnövekedett gépjárműpark kiszolgálása érdekében.

3.4.5. Utcafásítások

A lakosság és civil szervezetek bevonásával a közterületek zöldfelületeinek és játszótereinek bővítését, korszerűsítését hangsúlyos feladatként kezeli az önkormányzat. A parkok és zöldterületek környezetkárosításának visszaszorítása elősegítendő a közösségi fórumok bevonásával. A faállományok védelme és új fák telepítése határozott és deklarált célkitűzés.

3.4.6. Távhőszolgáltatás

Az intézményhálózat épületállománya a mai korszerűségi igényeket épületenergetikai szempontból nem, vagy csak részben elégíti ki. A komplex szemléletű korszerűsítés és a megújuló energiaforrások alkalmazása rendkívül költséges beavatkozásokat tesz szükségessé, így a teljes intézményhálózat korszerűsítése csak hosszú távon kezelhető feladat. A városi igényeknek megfelelően a közlekedésbiztonság javítása érdekében a közvilágítási naptártól eltérő, a valós időjárási viszonyokhoz alkalmazkodó alkonykapcsoló rendszer kiépítése. Szükséges egy középtávú koncepció kidolgozása a településfejlesztéshez kapcsolódóan, amely rögzítené, hogy a távhőszolgáltató milyen lehetséges új csatlakozásokkal kalkulálhat a közeljövőben, melyre alapozva elkészítheti termelői és szolgáltatói rendszerének fejlesztési terveit. Fosszilis energiahordozóktól/földgáztól való függőség csökkentése. Megújuló energiaforrások arányának növelése, a már meglévő faaprítékos biofűtőmű bővítése. Ennek eredményeképp hozzájárulás Szombathely tiszta levegőjének megőrzéséhez, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez, a kéménymentes belváros megteremtéséhez.

3.5. Kultúra

3.5.1. Művelődési és Sportház

Szombathely Megyei Jogú Város a kulturális körvényben megfogalmazott kötelező közművelődési feladatait, illetve a törvényben rögzített hét közművelődési alapszolgáltatást elsődlegesen az AGORA Szombathelyi Kulturális Központon keresztül látja el, illetve a helyi közművelődési rendelet alapján civil szervezetekkel kötött közművelődési feladat-ellátási szerződésen keresztül. Az intézmény feladatát elsődlegesen a Március 15 tér 5. szám alatti központjában, valamint telephelyein végzi, azonban a város egész területének közművelődéséért felelős.

A következő időszakban meghatározó fontosságú prioritás lesz – az intézmény hagyományaira építve – az ifjúsági tevékenység erősítése, emellett a közösség alapú művelődés, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek biztosítása, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztés előtérbe helyezése a közművelődési intézményrendszer keretei között. A fenti célok megvalósítása csakis egy elkötelezett szakembergárdával biztosítható.

A Szombathelyi Agora - Művelődési és Sportház területi multifunkcionális közösségi közművelődési központtá történő fejlesztése csak részben valósult meg, a legszükségesebb felújítás és átalakítás zajlott le. Az irodaház infrastrukturális megújítása és az épület pinceszintjének hasznosítása sajnos a tervzettel ellentétben elmaradt.

Kihívás a következő ciklusra a szakterületen belül tapasztalható jelentős fluktuáció megállítása és az önkormányzat közművelődési rendszerén belül dolgozók magasabb társadalmi és anyagi megbecsültsége. Infrastrukturális szempontból pedig az épület pinceszintjén szükséges lenne egy kb. 100–150 fő befogadására alkalmas ifjúsági közösséget és programokat megvalósító tér kialakítása.

3.5.2. Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött – határozatlan időre szóló - üzemeltetési szerződés szerint a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ üzemeltetését az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ látja el. Az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ helyet biztosít bérleti szerződés alapján, számos civil szervezetnek, az Ungaresca Táncegyüttesnek és a Mesebolt Bábszínháznak. Az MMIK, mint az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ telephelye továbbra is csak az épület üzemeltetésében vállal feladatot.

Az épület folyamatosan romló állaga miatt karbantartása az intézményi költségvetést terheli, egyre emelkedő mértékben. Jelentős problémát jelentenek az állandó tetőbeázások, melyek az egyéb felújítási munkálatokat is megakadályozzák. Az épület technikai eszközparkja leromlott, elavult, annak fejlesztésére az AGORA-nak nincs anyagi lehetősége. Jelenleg az MMIK üzemeltetése veszteséges, arra külön támogatást az intézmény nem kap, így saját bevételéből pótolja ki a hiányzó összeget.

Szükséges az MMIK tulajdoni viszonyainak rendezése, hogy az épület biztonságosan és gazdaságosan üzemeltethető lehessen a műszaki problémák megoldásán túl.

3.5.3. Felsőcsatári gyermeküdülő

A gyermeküdülő a szombathelyi iskolás csoportok kedvelt táborozó helye, azonban jelenlegi műszaki állapota, elhasználódott infrastruktúrája, esztétikai állapota a szolgáltatás alapszinten

való működését tudja biztosítani. Az épület állapota miatt évente növekvő mértékű karbantartási költségeket, ráfordításokat igényel.

Fejlesztési irány a környezeti nevelési (erdei iskolai, természetvédelmi, ökoturisztikai) oktatóbázis kialakítása, illetve saját fejlesztésű erdei iskolai programok akkreditálása és megvalósítása. Ideális helyszíne továbbá határon átnyúló gyermek és ifjúsági programoknak. Turisztikai (gyalogos, kerékpáros) bázishellyé alakítható. Téliesítés esetén munkahelyi csapatépítő és egyéb tréningek, szervezettefejlesztő, rekreációs programok helyszíne lehet.

A Vidékfejlesztési Minisztériummal, a Honvédelmi Minisztériummal, valamint a felsőcsatári önkormányzattal kötendő együttműködési lehetőségek nagymértékben tudják a fejlesztési célokat realitássá formálni.

3.5.4. Víztorony

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2019. decemberi határozatában megfogalmazta, hogy a felújított Víztorony az AGORA telephelyeként fog működni, egy új közösségi, kulturális, turisztikai térként, amely a város turisztikai nullpontjaként funkcionál.

A Víztorony működtetése, a szintén AGORA telephely, KRESZ Parkkal összehangolva a kulturális alapú gazdaságfejlesztés, valamint a városvezetés által kiemelt stratégiai pontként kezelt okosváros koncepcióhoz kapcsolódó tudásátadás helyszíne lehet.

3.5.5. Savaria Filmszínház

A digitalizálás hatására az éves nézőszám megközelítőleg 80 ezer főben stabilizálódott. Országos összehasonlításban a filmszakmai fórumok adatai alapján az AGORA - Savaria Filmszínház kifejezetten jól teljesít. További célként fogalmazódott meg, hogy a nagyobb nézőszám elérése érdekében több réteg igényei kerüljenek kielégítésre (pl. sportközvetítés élőben, Globe színházi előadások, operaelőadások közvetítése felvételtől).

Az art moziként regisztrált filmszínház a város meghatározó kulturális létesítménye, annak működése csakis az önkormányzati intézményrendszer keretein belül képzelhető el, így biztosítható az, hogy a magyar- és a művészfilmek folyamatosan elérhetőek legyenek Szombathelyen.

Az elmúlt 15 évben a nagyterem berendezései elhasználódtak, ezek felújítása egyre szükségesebbé válik (pl. székcsere). Az esélyegyenlőség biztosítása miatt szükséges továbbá a nagyterem akadálymentesítése.

3.5.6. Szombathelypont.hu

2014. októberében került bevezetésre egy olyan okostelefonos alkalmazás, amelynek segítségével értesülni lehet a legfontosabb kulturális, turisztikai és sporteseményekről, és egyéb hasznos információkról. A napjainkban egyre szélesebb körben használt modern, korszerű technika alkalmazásával lehetőség nyílt a szombathelyi programok, rendezvények azonnali, gyors és közvetlen eljuttatására, és a rendszer alkalmazásával a Szombathelyre látogató turisták is naprakész információhoz jutnak a város látnivalóiról, rendezvényeiről.

Racionális egységként kezelni a Szombathely applikációval, és a két platformot esetlegesen integrálni a ciklus során. A rendszerrel szemben támasztott legfontosabb kritérium, hogy az abban szereplő adatok folyamatosan frissüljenek, azok teljes körűek és naprakészek legyenek.

3.5.7. Weöres Sándor Színház

A Színházat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 155/2008. (IV.24.) Kgy. számú határozatával alapította. A Weöres Sándor Színház feladata a színházi élet kialakítása, annak széles körben való hozzáférési lehetőségének megteremtése, magas színvonalú színházi működés megvalósítása. Feladata többek között, hogy nagy érdeklődésre számot tartó produkciókat szerepeltessen, a fiatalabb generáció számára tegye vonzóvá és elérhetővé a színházi kultúrát, kiegészítő tevékenységeivel honosítsa meg a színházi életet. A Színház a színházművészeti tevékenység ellátása mellett közművelődési feladatokat is ellát, egyfajta kulturális centrumként működik, sokszínű kísérőprogram ajánlatával (pl.: kiállítások, író-olvasó találkozók) gazdagítja a város kulturális életét.

Szükséges a kulturális létesítmények állagmegóvása és a technikai eszközparkok színvonalának megőrzése. A város kulturális életének gazdagítása céljából közterületi performance-ok, eladások bemutatása szerves eleme lehet a következő évtized kulturális programjainak.

3.5.8. Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum

Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum a szombathelyi múzeumi szervezet központja. Régészeti, néprajzi, történeti és természettudományi gyűjteményeiben mintegy félmillió tárgyat őriz. Az intézmény feladatellátása kiterjed az Iseum Savariaense Régészeti Műhely és Tárházra, a Szombathelyi Képtárra, a Vasi Skanzenre, a Smidt Múzeumra, a Járdányi Paulovics István Romkertre és a Vasi Szemle Szerkesztőségére.

A Közgyűlés 2014. februári ülésén kinyilvánította szándékát Schrammel Imre szombathelyi születésű, Kossuth díjas keramikusművész által felajánlott életművének elfogadására. A Schrammel gyűjtemény véglegesen az ún. Éva-malomban kerül elhelyezésre. Az Éva-malom felújítása várhatóan 2020. novemberére fejeződik be. Iparművészeti kiállításoknak adhat helyet az épület, amely Schrammel Imre állandó kiállítása mellett fontos találkozóhelye és kiállítóhelye lehet a kortárművészeknek a Szombathelyi Képtár mellett. A Szombathelyi Képtár felújítása várhatóan 2020. fejeződik be, és 2021. júniusában nyitja meg kapuit a látogatók előtt.

Cél, hogy a létrejövő kulturális negyed (Iseum, Képtár, Bartók terem, Schrammel kiállító terem) alkalmassá váljon képzőművészeti, művészeti nap megtartására.

3.5.9. Savaria Történelmi Karnevál

A Közgyűlés 2015. januári ülésén döntött arról, hogy a Savaria Karnevál és megszervezésével a Savaria Turizmus Nonprofit Kft-t bízta meg a 2015. évtől. A Savaria Történelmi Karnevál Közhasznú Közalapítvány finanszírozási igénye vetette fel a Karnevál megszervezésével kapcsolatos feladatok újragondolását.

A Savaria Történelmi Karnevál jelenleg a város egyetlen, a nemzetközi turizmus számára is értékesíthető, európai szinten is minősített garantált eseménye, ami közel 150.000 látogatót és jelentős adóbevételeket generál évente. Emiatt a Savaria Turizmus nKft. általi megszervezése egyrészt a párhuzamos struktúrák megszüntetését is eredményezi, másrészt biztosítja a Karnevál turisztikai tevékenységgel egységes módon történő fejlesztését, összehangolását és kommunikálását, a rendezvény hatékonyabb, átláthatóbb megszervezését.

A Savaria Történelmi Karnevál megerősítése érdekében meg kell teremteni az előre tervezhetőség feltételeit - mint ahogy hosszú évek után 2019. év végén már megtörtént - célszerű az önkormányzat támogatásának mértékét a rendezvényt megelőző évben meghatározni, és ösztönözni kell a városban működő vállalkozásokat az esemény támogatására.

3.5.10. Szombathelyi Települési Értéktár Bizottság

A Bizottság Szombathely közigazgatási területén fellelhető nemzeti értékek összegyűjtése, megőrzése, fenntarthatósága, széles körű megismertetése és hasznosítása érdekében szervezi a város területén azonosított települési értékek adatainak összesítését, kapcsolatot tart a Vas Megyei Értéktár Bizottsággal, gondoskodik a még nem azonosított, de a város területén fellelhető nemzeti értékek azonosításáról. A Szombathelyi Települési Értéktár jelenleg 36 helyi értéket tart nyilván, amelyek közül 11 érték a Vas Megyei Értéktárban is helyet kapott.

További, folyamatos cél, hogy a felterjesztett értékek helyszínei, tulajdonosai elismerésként oklevél formájában kapjanak tanúsítványt arról, hogy szombathelyi települési értéket képviselnek, ezáltal is népszerűsítve a helyi értéket és a Szombathelyi Települési Értéktárat.

3.5.11. Berzsényi Dániel Megyei és Városi Könyvtár

A Berzsényi Dániel Könyvtár eleget téve az összetett könyvtárhasználói igényeknek, gyűjteményére és szolgáltatásaira alapozva keresi és fejleszti azokat az együttműködési formákat, amelyek segíthetik használó közönségének magas minőségű könyvtári ellátását. A tudásmegosztás elvét gyakorolva, tartalomszolgáltatásként közkinccsé teszi az egyedi tudástartalmat jelentő Vas megyei helyismereti kulturális örökséget a világhálón. Esélyegyenlőségi programja segíti a társadalmi egyenlőtlenségek leküzdését, a fizikai, földrajzi, szociális hátránnyal élők integrálódását a tudásalapú információs társadalomba, az élményszerű olvasás népszerűsítését és a digitális analfabetizmus csökkentését. A használó képzési tevékenységével és a digitális írástudás terjesztésével részese az életen át tartó tanulásnak, a tanulási készségek megőrzésének, illetve kialakításának a társadalom különböző csoportjaiban. Közösségi és egyéni élményt nyújtó programjaival népszerűsíti az intézményt, a gyűjteményt, az irodalmat, a művészeteket és a tudományt. Harmadik helyként és információs központként a társadalmi integrációt segíti. A kistelepülési könyvtári ellátást megoldva működteti a Vas Megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert 202 könyvtári szolgáltató hellyel, ahol igényfelmérés alapján valósul meg a könyvtárhasználatot és olvasást népszerűsítő programkínálat.

A könyvtár széles körű szakmai tevékenységét rendezvények, könyvünnepek, valamint tanfolyamok, továbbképzések színesítik. A valós igényekhez igazodó nyitvatartás (heti 64 óra, szombati nyitvatartás is) hozzájárul a folyamatosan magas látogatószám eléréséhez. Jelentős az országos könyvtári szakmai szervezetekben való részvétele, a nemzetközi- és közönségkapcsolata. Prioritásként kezeli az intézmény a munkatársak szakmai tudásának folyamatos megújítását, a megszerzett tudás intézményi átadását a használói igények kornak megfelelő kiszolgálása érdekében.

Szükséges a könyvtári számítógépes hálózat fejlesztése, korszerűsítése (elavuló hardvereszközök folyamatos modernizálása, cseréje), üzemeltetésének előkészítése. Szükséges továbbá a szolgáltatások és a szolgáltató képesség innovatív fejlesztése (robotika eszközök könyvtári adaptálása, ökokönyvtári funkció kialakítása a fenntartható fejlődés szolgálatában).

2020-ban a kámoni fiókkönyvtár épületének átadásával új feladat a tervezett ökokönyvtári működés elindítása. Kiemelt szerepet kap majd a könyvtárpedagógiai tevékenység, így a

fiókkönyvtár is kínál a város nevelési és oktatási intézményeinek foglalkozásokat. A kertben szabadtéri olvasóterem, rendezvényhelyszín, mini játszótér, valamint tankert kerül kialakításra, amely tavasztól ősziig a könyvtár koncepciója szerint szerves része, helyszíne lesz az olvasásnak, a játéknak, a közösségi kertészkedésnek és a kulturális programoknak. Az épületben és a kertben is elérhető lesz a wi-fi szolgáltatás, lehetőséget teremtve a saját eszközök használatára.

Fontos kapcsolódni az országos könyvtári szolgáltatásokhoz szolgáltatóként és igénybevevőként, biztosítva a jogszerű elektronikus hozzáférést (a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiához (2017-2025) kapcsolódó könyvtári digitalizálási nyertes pályázat megvalósítása).

3.5.12. Mesebolt Bábszínház

A Bábszínház 1995. óta működik, és számos hazai, valamint nemzetközi díj, elismerés birtokosa. A bérletes előadások, matinék és hétfégi programok mellett megyén belül és kívül, valamint külföldön is szervez előadásokat. Alapnézői bázisán, az óvodás és kisiskolás korosztályon túl évek óta megcélozta az 1-3 éves, a felsőtagozatos, valamint középiskolás korosztályt is. Éves szinten 330-370 előadást tart 30-36.000 néző előtt. Jelentős szerepet vállal az intézmény a Lázár Ervin program megyei megvalósításában. Módszertani munkájának része a foglalkoztató játékok, óvodai-bölcsődei akkreditált képzéseken való közreműködés, a produkciók óvodai-iskolai feldolgozásának módszertani segítése. A bábszínház – mint gazdálkodási szervezettel nem rendelkező költségvetési szervezet – gazdálkodásáért a Közgyűlés 2015. februári döntése alapján 2015. április 1-je óta Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ felel.

Távlati, de előkészítést igénylő feladat a Mesebolt Bábszínház önálló helyszínre történő elhelyezése, és ezzel összhangban az MMIK épületének felújítása és új funkcióval való ellátása érdekében egyeztetések lefolytatása, a lehetséges állami vagy önkormányzati források bevonása.

3.5.13. Savaria Szimfonikus Zenekar

A zenekar 1962 óta működik. Az együttes együttműködik többek között a Weöres Sándor Színházzal, az AGORA Szombathely Kulturális Központtal, a Savaria Múzeummal, valamint a város különböző oktatási intézményeivel. A Savaria Szimfonikus Zenekar – mint gazdálkodási szervezettel nem rendelkező költségvetési szervezet – gazdálkodásáért a Közgyűlés 2015. februári döntése alapján 2015. április 1-je óta Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális GESZ felel. A bérletstruktúra átalakításával jelentősen nőtt a bérletesek és a hangversenyek száma, évadonként 65-70 komolyzenei rendezvény kerül megrendezésre városunkban. A két nagy szimfonikus bérlet 2 x 10 hangversenyt kínál, a Zenemanó-bérlet, amely a 5-10 éves korosztályt célozza meg, összesen 24 előadással van jelen. Kiemelt fontosságúak a bérleten kívüli rendezvények: a Hollywood Classics filmzenei sorozat hangversenyei, a Szilveszteri Gálák, a Karácsonyi és Húsvéti koncertek, a zenekar által szervezett Iseumi Játékok eseményei egyaránt beépültek már Szombathely kulturális életébe. Az Iseumi Játékok megtartása újragondolást igényel.

A Bartók Terem, amely helyt ad a zenekar hangversenyeinek és egyéb rendezvényeknek, 2020. évben újabb fejlesztésben részesül: a közgyűlési határozat által biztosított pénzügyi forrás segítségével megújulhat a terem világítása, a kor minőségi feltételeinek, valamint a művészek és a közönség elvárásainak megfelelő LED-es világítótestek beépítése komoly előrelépést jelent, mely a gazdaságos működtetést is elősegíti majd.

A fluktuáció csökkentése érdekében megfontolandó egy előadó-művészeti életpálya modell kidolgozása, ezáltal megelőzhető a zenekari művészek elvándorlása.

A modern kor igényeihez igazodóan közterületi koncert, „flashmob” tartása a helyi lakosok körében tud pozitív visszacsatolásra szert tenni.

3.5.14. A Belváros és a Fő tér megújítása

Fontos, újszerű elem 2020-tól a Belváros és a Fő tér kulturális tartalommal való megtöltése, bevonva a város kihasználatlan tereit, zöldterületeit (pl. családi piknikek, játékos vetélkedők, húsvéti tojáskeresők, „flashmob” térzene, lampionos varázs-sétány a sikátorokban, köztéri színházi és bábszínházi előadás, szimfonikus koncert könnyedebb csomagolásban, köztéri szoborkiállítás, szabadtéri mozi stb.). A Belváros és a Fő tér kulturális és turisztikai tartalommal való megtöltése nem jelent feltétlenül nagyszínpados rendezvényeket. Sokkal inkább egyedi események, kültéri kiállítások, gasztronómiai érdekességek, civil kulturális kezdeményezések és performance-ok speciális felfűzését és így egy közös, speciális kulturális arculat kiépítését szorosan együttműködve helyi művészekkel, művész-csoportokkal, illetve saját kulturális intézményeinkkel.

3.5.15. Bloomsday

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata – együttműködve az ír nagykövetséggel - hosszú évek óta támogatja a Bloomsday megrendezését, amely az idei évtől már saját honlappal is fog rendelkezni. A kialakítandó kulturális, művészeti negyed ideális helyszíne lehet a jövőben a Bloomsday megrendezésének is.

3.5.16. Nyitott Városháza rendezvények

„Városháza – a város háza!” szlogen jegyében 2020-ban ténylegesen kinyílik a Városháza és nemcsak ügyfélszolgálati szempontból. A Városháza épülete ugyanis sajátos és igazán exkluzív rendezvényeknek lesz a helyszíne, megszólítva kicsiket és nagyokat egyaránt. Az exkluzív koncerteket kedvelők számára igényes programot kínálnak majd az akusztikus jazz és swing műfajban a Városházi Terasz koncertek, a kicsiknek pedig a Kakaóbaros aulai foglalkoztató programok. Nagyobb hangsúly kerül az alacsony költségvetésű, jótékonyági minieseményekre (pl. jótékonyági-farsang, sütívásár, egyéb gyerekprogramok), rajzpályázatokra, melyeknek helyszíne szintén a fogadó aulai tér lesz.

A Nyitott Városháza projekt részei továbbá a kiemelt városi eseményekhez kötődő aulai kiállítások (Szombathely bombázásának emléknapja, Bloomsday, stb.) A kiállítások részben helytörténeti, részben képzőművészeti jellegűek lesznek.

3.6. Közigazgatás

Az önkormányzatok szerepe a települések irányítási és közigazgatási feladatainak ellátása területén kiemelkedő fontosságú. A közigazgatás megújulása időigényes folyamat, mely a stratégiai irányok helyes megválasztásától, a határozott végrehajtástól és a források rendelkezésre állásától függően a jelen kormányzati cikluson átnyúló folyamat. Ennek megfelelően az elvárt eredmények sem egyszerre, egy időben, hanem meghatározott ütemezésben állhatnak elő.

A helyi közigazgatás alapvető értékének az ügyfélbarát hivatalt kell megfogalmazni, és ennek érdekében fogalmazzuk meg az alábbi célkitűzéseket:

- az egyes eljárástípusok felülvizsgálata, és ennek alapján – figyelemmel a központi jogszabályok rendelkezéseire is – az eljárások egyszerűsítése;
- az elektronikus ügyintézés minél szélesebb körben történő alkalmazása;
- az önkormányzatnál lévő hatósági feladatok magas szakmai színvonalon, rövid határidővel történő intézése;
- a szolgáltató jelleg erősítése, a szolgáltatások színvonalának emelése, az állampolgárokat kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése;
- az adatvédelmi szabályok magas szintű alkalmazása a helyi közigazgatásban;
- a transzparencia biztosítása az önkormányzat működésében;
- új típusú párbeszéd folytatása az önkormányzat és a lakosság között, az ehhez szükséges technikai feltételek megteremtése;
- az önkormányzatiság minél szélesebb körben történő megismertetése a lakosság körében, egyúttal az önkormányzat és a szombathelyiek közelebb hozása.

3.7. Városüzemeltetés

3.7.1. Kommunális feladatok ellátása

3.6.1.1. Csapadékvíz elvezetés

A csapadékvíz elvezető rendszerek Szombathely város belterületén az elmúlt években kiépítésre kerültek. A következő években az egyik legfontosabb feladat a hiányzó csapadékvíz elvezető rendszerek kiépítése és a meglévő hálózat folyamatos karbantartása.

A város közműnyilvántartása csapadékvíz elvezetés vonatkozásában nem teljes körű, főleg a nyílt árkos csapadékvíz elvezetésre vonatkozó bemérések hiányosak. A kiépült vízvezető csatornák sok esetben nem a terv szerint valósultak meg. Az elmúlt évek özönvízszerű esőzései, a hirtelen hóolvadások megmutatták, hogy milyen csapadékvíz-elvezetési, vízrendezési hiányosságokkal rendelkezik a város a különböző területeken. Ezeken a városrészekben szükségessé vált a vízrendezési feladatok sürgető elvégzése és a hozzájuk szükséges tervezési folyamatok azonnali elindítása. A város fejlődése és a sorozatos vízkártételek, szükségessé tették a településen keresztül folyó vízfolyások kiépítését, valamint a kapcsolódó belterületi csapadékvíz csatornahálózat megvalósítását. A mindenkori igények kielégítését biztosító vízkár-elhárítási - vízrendezési munkák jelentős része az elmúlt évszázad második felében valósultak meg.

Napjainkban a művek felújítását, rendszeres karbantartását kell elvégezni elsősorban, de egyúttal szükséges előre nézni, meghatározva a távlati fejlesztésekhez kapcsolódó, illetve annak feltételeit biztosító magasabb szintű vízkár-elhárítási - vízrendezési feladatokat. A művek meglévő állapotáról elmondhatjuk, hogy a fenntartási munkák rendszeres elvégzésével a mértékadó hidraulikai igényeket kielégítik. Az elmúlt évek során végzett patak, árok iszaptalanítások, burkolatjavítások, évenkénti kaszálások és gaztalanítások a biztonságon kívül esztétikailag is kedvező hatást gyakorolnak. Ez a pozitív kép azonban csak a burkolt és már rendezett meder- árokszakaszokra érvényes.

Átfogó tanulmányterv elkészült már egy-egy városrészre, el kell kezdeni a város egész területére a vízjogi üzemeltetési engedélyezési tervet. Ennek első lépése az állapot felvétel, mely egyben meghatározza legfontosabb városi feladatokat is.

3.6.1.2. Felszíni vízvezetés

Az önkormányzati tulajdonban lévő csapadékvíz-elvezető árkok kb. 30%-a újbóli kiépítésre szorul, míg a további árkok döntő része felújítást igényel. A felújításra és újbóli kiépítésre kerülő árokrendszerek kivitelezése vagyonvédelmi szempontból szükséges. A meglévő árok védelmi képessége leromlott, a feliszapolódott, eltömődött árok külvizek összefogására és elvezetésére csak korlátozottan alkalmasak. Felújításukat, tovább fejlesztésüket el kell végezni.

A felszíni csapadékvizek összegyűjtése és befogadóba vezetése általában megoldottnak tekinthető, mivel elkészültek az alábbi helyszíneken: Stromfeld lakótelep, Joskar-Ola lakótelep, Olad falu, Szatmár és Mérleg utcák, Rumi út, Kámon városrész, Külső Nárαι utca csapadékvíz elvezetése.

Ezen felül megoldásra várnak Gyöngyöshermán, Szentkirály, Herény, Zanati városrész, Éhen Gyula lakóterület, KISZ lakótelep, Százhold városrész, Újperint városrész, Petőfi telep, ahol a csapadékvíz elvezetését komplexen kell kezelni.

A város területén belvizek megjelenése nem jellemző, a város árvízvédelme nagy részben megoldott, mert a Lukácsházi és Dozmati víztározók megépítésre kerültek.

A Sorok-Perint bal partján Szombathely város északi részén az 1965-ös árvíz után létesült védtöltés. A védvonalon azóta jelentősebb beavatkozást nem terveztek, kisebb szakaszokon a magasparton és földutakon kisebb feltöltések történtek. A védtöltés állapot felvételi tervét 2000. évben készítette el az Önkormányzat. Az állapotfelvétel alapján megállapítható, hogy a töltés elfogadható állapotú, a töltésen járművek nem közlekednek, gyalogos és kerékpáros közlekedés van rajta. Kisebb taposási és minimális süllyedési károk tapasztalhatók, mértékük csekély, beavatkozást ezek nem igényelnek. Egy helyen, a Perint jobb partján, a Református templom melletti útszakaszon a partoldal megcsúszott, így itt meder-rekonstrukció szükséges. A védvonalon több helyen csatlakozik a Sorok-Perint patakba belterületi csapadékvizeket szállító árok zsilipeken keresztül, valamint zárt csapadékcsatornák egy része zsilippel, csappantyúval ellátott, többségük elzárási lehetőség nélkül. A felhagyott rohongi vasúti töltéstől északi irányba lévő bal parti védvonalon található 5 db egy aknás csőzsilip csavarorsós felhúzó szerkezettel, állapotuk jó. A csőzsilipek további fenntartásáról gondoskodni kell.

3.6.1.3. Zárt, elválasztott rendszerű csapadékcsatorna

A csapadékcsatorna-hálózat rendszer mai állapotában igen változatos formát képvisel, mind méreteiben, mind anyagminőségében, mind avultságában magán viseli a különböző korok építési kultúráját is. A hálózat döntő mértékben beton, illetve vasbeton anyagú, az újabb építések műanyag csőből készültek.

A csapadékcsatorna rendszer időszakos működésű, esőzések idején a vízgyűjtő területekről bemosódik a homok, szilárd hulladékok, falevelek, stb., melyek a csatornában lerakódnak. Ezért a hordaléktól való mentesítését, tisztítását, magasnyomású berendezéssel rendszeresen végeztetjük.

A közművek közül a csapadékcsatorna rendszer sajátossága, hogy károsodása sok esetben nem vehető észre, helyreállításuk elmarad, mivel nem okoz azonnali üzemzavart. Videofelvételek, melyek a csatorna jelenlegi állapotát, avultságát teszik láthatóvá, és információs alapot jelentenek a rekonstrukciós tervezéshez, minimális mértékben állnak rendelkezésre. A csatornahálózatok nagy része út alá épült, melyek közül több igen forgalmas útszakaszra esik. A régebben épült csatornaszakaszok a dinamikus hatásokat nehezebben viselik, több helyen jelentős károkat szenvedtek. Ezek többnyire csak feltételezések, - az aknák állapotából és a tisztítás alkalmával szerzett vizuális vizsgálattal lehet erre következtetni - mert kamerázások, statikai vizsgálatok nem állnak rendelkezésre.

3.6.1.4. Egyesített rendszerű csatorna

Az egyesített rendszerű csatorna a Vasvíz Zrt. kezelésében van. Hidrológiai és hidraulikai méretezése nagy biztonsággal, a 2 éves gyakoriságú csapadék-intenzitás figyelembevételével történt. A Vasvíz Zrt. tájékoztatása alapján az egyesített rendszeren csapadékvíz elvezetési probléma nem jelentkezik. Az egyesített csatornahálózat elégséges kapacitása mellett is jelentkezhetnek vízvezetési hiányosságok, elsősorban a víznyelők, és a víznyelők bekötésének eltömődése, illetve az utak szintjének emelése miatt. (A kiemelt szegélyek eltűntek, a csapadék nem a víznyelőkbe folyik.). A csatornahálózat zavartalan működése érdekében a fenntartó a folyamatos tisztításáról gondoskodik.

3.7.2. Víziközmű szolgáltatás

A 2011. évi CCIX. törvény elfogadásával a víziközmű szolgáltatási terület felelősségi körei jelentősen megváltoztak. A törvény kimondja, hogy víziközmű kizárólag állami, illetve önkormányzati tulajdonban lehet. Ennek megfelelően az Önkormányzat és a Vasivíz Zrt. közt új üzemeltetési szerződés született, ezzel egyidejűleg a Vasivíz Zrt. átadta az önkormányzat részére a korábban nála lévő víziközmű vagyont. Azóta a teljes víziközmű rendszer tekintetében az ellátásért Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata felelős.

3.7.3. Szennyvíz-elvezetés és -kezelés

3.7.3.1. Szennyvíz-elvezetés

A szennyvíz-elvezető közművek Szombathely város belterületén gyakorlatilag kiépítésre kerültek.

3.7.3.2. Szennyvíz-kezelés

Szombathely és térsége tekintetében a szennyvíz-kezelés megoldott köszönhetően a közelmúltban megvalósult ISPA pályázatnak. A projekt keretében megvalósult a szennyvíztisztító telep bővítése és korszerűsítése, megteremtődtek az iszapkezelés feltételei, új komposzt-telepet alakítottak ki, és a keletkező szennyvíziszapot a mezőgazdaság – összhangban az EU iszapgazdálkodási előírásaival – komposztként hasznosítja.

Megvalósult Szombathely Nyugati városrészének előntésektől való védelme, a Liliom és Tinódi utcák csatornázása, valamint több, a szennyvízelvezetéshez és tisztításhoz kapcsolódó eszköz beszerzésére is lehetőség volt.

A projekt kiemelt prioritásai: a felszín alatti vizeket érintő szennyező hatások csökkentése, a csapadékvizek túlfolyásából fakadó élővizek szennyezésének csökkentése, a szennyvizek kiáradásának csökkentése, és a bűzhatás csökkentése.

A megvalósult rendszer korszerű, energiatakarékos, a keletkezett biogázt gázmotorokkal elektromos energiává alakítják és a szennyvíztisztító telepen hasznosítják. A rendszer tervezett fenntartási időszaka 30 év.

3.7.4. Köztisztaság

3.7.4.1. Hulladékszállítás

Szombathely lakói számára az élhető környezet egyik elengedhetetlen feltétele a városi környezet tisztasága. A települést felkereső turisták egyik első benyomását szintén a város összképét meghatározó köztisztaság határozza meg, melynek hiánya a kedvezőtlen esztétikai megjelenésen kívül közegészségügyi problémát is okozhat.

A törvény a települési önkormányzatok részére kötelező és önként vállalható feladatokat határoz meg. A szervezett települési hulladékszállítás kötelezően előírt feladat. A klasszikus köztisztasági feladatok (burkolt utak, járdák, kézi és gépi tisztítása, hóeltakarítás és síkosságmentesítés, tömegközlekedési járművek megállóhelyeinek takarítása, a közterületi hulladékgyűjtők rendszeres ürítése) az önként vállalt feladatok közé tartoznak. A hulladékgazdálkodási feladatokat a Szomhull NKft., az egyéb közszolgáltatásokat a város tulajdonában álló SZOVA NZrt. látja el szerződés keretében.

A városban a csomagolóanyagok (műanyag, üveg, papír) lakossági szelektív gyűjtéséhez hulladékgyűjtő szigetek létesültek. A hulladékgyűjtő szigetek a nap bármely szakaszában ingyenesen helyezhetők el a felsorolt hulladékok. A szelektív gyűjtés megvalósításának másik fontos eleme a Körmendi úton működő hulladékudvar, mely 1992 óta áll a lakosság rendelkezésére.

3.7.4.2. *Hulladékgazdálkodás*

Szombathelyen alapvetően megoldott a hulladékok rendszeres begyűjtése, a szelektív hulladékgyűjtés. Szombathely megvalósította a regionális hulladékgazdálkodási rendszert, elkészült Szombathely közigazgatási területén a Söptei úton lévő szelektív hulladékválogatómű, a megye területén található hulladékgyűjtő udvarok, szelektív hulladékgyűjtő szigetek, eszközbeszerzések megtörténtek, kiosztásra kerültek a komposztálóladák. A Társulás a fenti hulladékgazdálkodási rendszer üzemeltetésére 2017. évben az STKH Nonprofit Kft-vel üzemeltetési szerződést kötött.

A hulladékgazdálkodás továbbfejlesztését, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre vonatkozóan a 2020-ban elnyert KEHOP projekt megvalósítása biztosíthatja, melyben eszközbeszerzésre ténylegesen 806,4 millió forint fordítható, többek közt csurgalékvíz tisztító berendezésre, kompaktorra, hulladékgyűjtő járművekre, stb.

Megoldandó feladat a Társulás - Szomhull Nonprofit Kft. - STKH Nonprofit Kft egymáshoz való viszonyának rendezése a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV törvény 2020. tavaszán történő várható módosítására figyelemmel.

3.7.5. *Temetők*

Az elhunytak emlékének méltó megőrzése, ápolása, a temetkezés kegyeleti és közegészségügyi funkcióinak érvényesítése, valamint a hazai temető- és temetkezési kultúra fejlesztése az önkormányzat alapvető feladata.

Az Önkormányzat tulajdonában működő temetők a következők: Jáki úti központi temető, Herényi temető, Oladi temető, Gyöngyöshermáni temető, Zarkaházi temető, Szentkirályi temető, Zanati temető. Az Önkormányzati tulajdonban lévő lezárt temetők: Szent Márton úti temető, Újperinti temető, Szöllősi temető, Petőfi telepi temető, Kámoni temető.

A temetők fenntartását, kezelését vagyongazdálkodási szerződés szerint látja el az önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaság.

3.7.6. *Közlekedési infrastruktúra*

3.7.6.1. *Utak, járdák*

A város belterületi burkolt útjainak hosszúsága összesen 218 km. Ezen belül 50-50%-os arányban megoszlik az aszfalt és az ún. utótömörödő aszfalt burkolatok aránya. Az aszfalt burkolatú utak nagyobb részét a másodrendű és a gyűjtőutak teszik ki. Ezek állapota általában még megfelelő, a szükséges fenntartási feladatok elvégzésével nagy költség igényű felújításuk későbbre tehető.

A több mint 100 km hosszúságú utótömörödő burkolatú kiszolgáló és lakó utak többségének állapota azonban nem megfelelő. Ezeknek az utaknak megfelelő teherbírás nélküli kavicsolt, vagy legjobb esetben szórt zúzottkő alapjuk van csak, és szilárd pormentes burkolatuk az

elmúlt évtizedekben elaszfaltozott szórt felületi bevonati rétegekből áll. A könnyen kialakuló felületi egyenetlenségek a csapadékvíz lefolyását is ellehetetlenítik, így az állapotromlás évről-évre biztosan megjelenik. A probléma megoldására a folyamatos padkázás megoldást nyújt, aminek ütemezése megtörtént. Fenntartási munkákkal csak a balesetveszélyes helyzetek elkerülését, lokális javulást lehet elérni, de tartósan ezek nem tudnak javítani az utak állapotán. A folyamatosan ismétlődő fenntartási beavatkozások nem költséghatékonyak, ezért utak, járdák teljekörű felújítása prioritást élvez, a következő időszakban. A peremkerületek utcáinak és járdaszakaszainak felújításai megkezdődött. A gyalogos járdák akadálymentesítését a városvezetés kiemelt fontossággal kezeli.

A járdák összes hossza 292 km, melyből 118 km betonlapokkal burkolt, jellemzően a korábban kialakult családi házas övezetekben. Ezek és az aszfalt burkolatú járdák állapota az összes hossz kb. 50%-ában nem megfelelő. A város kezelésébe tartozik még mintegy 120 km hosszúságú kiépítetlen földút is, melyeket a termelőszövetkezetek megszűnése idején az önkormányzat tulajdonába törvényi szabályozással kerültek. Azonban sem akkor, sem azóta, ezek fenntartására, üzemeltetésére támogatást az önkormányzat nem kapott. Jelen helyzetben csupán a legveszélyesebb hibák kijavítására van minimális fedezet, folyamatos fenntartásukra nincs meg az anyagi fedezet.

A gyorsabb és hatékonyabb út és járdahibák kijavítása érdekében a gyors reagálású csoport megalakult. Az ehhez kapcsolódó Szombathely applikáció fejlesztése – ahogy korábban is megemlítésre került - folyamatban van. A közterület-felügyelet és a gyorsreagálású csoport együttműködésének hatékonysága fontos célkitűzés.

3.7.6.2. *Hidak*

Szombathelyen a Gyöngyös patakon 34 db, a Perint patakon 12 db, az Aranypatakon 7 db, a Potyondi árkon 2 db, a Csónakázó tónál 2 db híd van. A legújabb Szombathelyen a Csónakázó tónál az Árpád utca felől megépítésre került. A hídvizsgálat minden évben kiírásra kerül és ennek kiértékelését folyamatosan végezni kell. Ez alapján meghatározásra kerül a felújításra javasolt hidak sorrendje. A hidak korlátjainak festése folyamatos. A Csaba úti vasúti felüljáró városi kezelésbe került, melynek fenntartása folyamatos figyelmet érdemel. Elkészült a Hunyadi utcai, valamint a Pásztor utcai Gyöngyös-patak híd tervdokumentációjának korszerűségi felülvizsgálata, a Hunyadi utcai híd esetében a felújításhoz szükséges építési engedély is rendelkezésre áll. A Markusovszky utcai Gyöngyös-patak híd felújításához szükséges tervdokumentáció elkészült.

3.7.6.3. *Kerékpárutak*

Szombathelyen az utóbbi években jelentős nagyságú kerékpárút épült meg, kiemelten a többi megyei jogú városhoz viszonyítva. Azonban a városon belül a ma még különálló szakaszokat egybe kell kapcsolni, egységessé kell tenni a rendszert. A meglévő kerékpárutak állapota folyamatos karbantartást igényel, valamint az útburkolati jelek felfestése minden évben megtörténik.

A környező agglomerációs településekkel a kerékpáros kapcsolatot összekötése pályázati úton valósul meg a Szombathely-Balogunyom és Szombathely-Vép települések összekötésével.

A belső hálózat bővítéseként, a városrészeket összekötő szakasz valósul meg a Ferenczy I. út hiányzó szakaszának kiépítésével uniós forrásból.

Az elkészült kerékpáros hálózati terv alapján uniós pályázat keretében a város jelentős részén a meglévő szakaszok összekötését figyelembe véve, mintegy 15 helyszínen bővül a kerékpárút hálózat.

3.7.6.4. *Parkolás*

Az elmúlt évtizedekben megnövekedett városi személygépkocsi park, a forgalom a 90-es évek közepétől szükségessé tette a fizetőparkoló rendszer kialakítását. Az 1996-ban elfogadott parkolás-gazdálkodási koncepció időtállóan bizonyult, azonban - ismerve a személygépkocsi állomány növekedési trendjeit, valamint a város vonzásának változását - az elkövetkező években feltétlenül szükséges a parkolóhelyek számának növelése, és azok arányainak áttekintése, pl. foglalkozni kell a P+R parkolási lehetőségekkel is.

A város nem fizető övezeteiben és jellemzően lakótelepeken jelentkező parkolóhiány problémájának megoldása érdekében az elmúlt években folyamatosan készültek parkoló építési tervek, melyek egy része (Nagy László út, Kodály-Váci utca, Felsőőr utca, Szűrcsapó utca, belvárosi részen Thököly utca, Isis tömbbelső, Király utcai tömbbelső, Kőszegi utca – Király utca tömbbelső, stb.) elkészült.

Szükséges az egész város területén a parkolóhelyek kiépítésének lehetőségének vizsgálata, valamint parkoló építési tervek készítése és azok engedélyezése van folyamatban. A parkolási helyek felfestése ütemezetten történik az egész város területén.

3.7.6.5. *Közösségi közlekedés*

A közösségi közlekedés a városi infrastruktúra szerves része, segít a zsúfoltságot elkerülni a közlekedési területeken, környezetvédelmi szempontból is előnyösebb az egyéni közlekedésnél, valamint azok mobilitását is lehetővé teszi, akiknek más közlekedési alternatíva nem áll rendelkezésükre.

2019. szeptember 30.-án az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt beolvadt a Volánbusz Zrt.-be. A helyi autóbuszal végzett menetrend szerinti személyszállítás ellátást a Volánbusz Zrt. végzi 2020 december 31.-ig. A Közszolgáltatási szerződés maradéktalanul kielégíti a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény elvárásait, biztosítja az integrált, teljes körű közforgalmú autóbusz-közlekedést. A Volánbusz Zrt. kimutatása szerint az utasszám évről évre csökken, így az Önkormányzat veszteségfinanszírozása folyamatosan növekszik.

Az Önkormányzat elkötelezett a környezettudatos közlekedés mellett, melyben célként a tömegközlekedés nagyobb arányú használatát és a gépjárműpark park fokozatos cseréjét valósítja meg. Ennek eszközei a menetrendek felülvizsgálata, valamint közlekedési applikációk kidolgozása. A GYSEV Zrt., Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata között háromoldalú Együttműködési Megállapodás megkötésével az utazóközönség számára lehetőség nyílt kombinált bérlettel történő vasúti, helyközi és helyi menetrend szerinti járatok igénybevétele.

A közlekedési társaságok közös szándéka a nyugat-dunántúli régió közösségi közlekedésének javítása, a térség mobilitási igényeiben rejlő tartalékok kiaknázása, a közlekedési igények versenyképes kiszolgálása, a nagyobb települések és kapcsolódó agglomerációs területek keresleti elvárásainak kooperatív teljesítése, a kölcsönös előnyök kiaknázása. A hosszú távú célok között szerepel egy intermodális közlekedési központ létrehozása két közösségi közlekedési ág (vasút, autóbusz) összekapcsolásával Szombathelyen. Az elképzelések szerint az új közlekedési központ a Vasútállomás közelében kerülne kialakításra. A jövőbeli fejlesztés célja a város centrumához közel elhelyezkedő vasútállomás és buszpályaudvar jobb megközelíthetőségének biztosítása, a vasútvonal által

kettévágott város jobb átjárhatóságának biztosítása, és az eltérő közösségi közlekedési módzatok integrálása (kiegészítve az átjárás és az utas tájékoztatás összehangolásával). Az intermodális központ kialakítását célzó későbbi kiépítése érdekében készül a megvalósíthatósági tanulmány.

3.7.7. Az épített és természeti környezet védelme

3.7.7.1. *Városépítészeti örökség, a műemléki értékek védelme*

Érték mindaz a kulturális vagy építészeti örökség, amelyet egy közösség valamilyen szempontból jelentősnek, kiemelkedőnek tart vagy ítél meg. Ezek az értékek kortörténeti jelentőségük mellett általában szépségükkel, esztétikai és építészeti megjelenésükkel hívják fel magukra az emberek figyelmét és indítják el bennük a fenntartásuk és védelmük iránti igényeket. A múlt századtól elinduló gyors urbanizációs folyamat, valamint a mindezekkel együtt járó korábbi életforma megváltozása maga után vonta a településszerkezet szerves átalakulását, amely sokszor a korábbi építészeti értékek rovására következett be. Az identitástudat erősödésével párhuzamosan egyre jobban megfogalmazódott az igény arra, hogy az új értékek keletkezése ne a régi értékek pusztulásával jöjjön létre.

A városban mintegy 90 db épület áll országos védelem alatt, ezek az értékek nem csak az ott élők számára fontos, hanem az egész ország számára is. A helyi védelem alatt álló építészeti értékek (több mint 240 ingatlan) a városban található, a településre jellemző építészeti örökség hordozói. A védelem kiterjedhet épületre, építményre, utcára vagy területre, mint ahogyan az az országos védelemnél is tapasztalható. A területek, építmény értékvédelmével kapcsolatban a használat szempontjából azonban több konfliktus is kialakult, melynek gyökerei alapvetően a hagyományos életforma megváltozásában keresendők. Általánosan elfogadott tény, hogy a jelentőséggel bíró értékek semmiképpen nem eshetnek áldozatul a megváltozott funkcionális igényeknek. Az értékek megmentése érdekében kompromisszumokat kell teremteni a meglévő értékek és az új használati igények között. Ennek segítésére szolgál a helyi szabályozások megfelelő megalkotása és működtetése, vagyis a cél az, hogy az új igények a meglévő értékek védelmének figyelembevételével, azokhoz alkalmazkodva kerüljenek kialakításra. Az új funkciókat úgy kell kialakítani, hogy az mindenképpen őrizze meg a meglévő értéket, eredeti megjelenésében, akár „visszaépített”, akár felújított állapotban is.

3.7.7.2. *Helyi természetvédelmi oltalom alatt álló területek*

A helyi természetvédelem alatt álló értékeket a környezetvédelem helyi szabályozásáról szóló 33/2012 (XI.12.) önkormányzati rendelet II: számú melléklete tartalmazza, mely szerint védelem alatt állnak egyes faegyedek, fasorok a Gayer - Brenner és az Ezredévi - Szent István park együttesek. A faegyedek, a fasorok és a park együttesek kezelése a parkfenntartáson keresztül valósul meg. A KRESZ parknak és játszótérnek helyet adó Brenner park felújítása a közeljövő fejlesztések aktuális célkitűzése.

3.7.7.3. *Közterületek és parkok fenntartása*

2011. január 1-től a parkfenntartást önkormányzati tulajdonú cég, a Szombathelyi Parkfenntartási Kft. végzi, mely feladatait a részletes vállalkozási szerződésben foglaltak szerint látja el, ez magában foglalja a zöldterületeken a hulladék összegyűjtését. A városvezetés 90 millió forint plusz forrást biztosít a parkfenntartó számára a 2020-as esztendőben az előregedett géppark lecserélése és a személyi állomány bővítése érdekében. A közterületi parkok közül az Ady téri park fejlesztésének tervezése a benzinkút elbontásával, a jelenleg csak szabványosított hiányos játszótér fejlesztésével, zöldfelületek felújítása aktuális feladat.

3.7.7.4. Zöldfelületek

A város légifotóját nézve megállapítható, hogy Szombathely egy zöld város, mely a számok tükrében is megmutatkozik. A város összesen 256 ha közterületi zöldfelülettel rendelkezik, kb. 30 000-es faállománnyal, 11 nagy parkkal, 75 játszótérrel, 5590 m² virágágyval, 60 db köztéri műalkotással és 8 db szökőkúttal. E jelentős mennyiségű zöldfelülettel kiemelkedik a városok közül. Területét két patak szeli át, mely jelentős adottság még kihasználatlan.

3.7.7.5. Játszóterek

A 80-as, 90-es években a játszóterekre különösebb előírás nem vonatkozott, a város területén kb. 140 db fém csővázas játszóeszközöket tartalmazó játszótér volt, melyek a lakótelepeken koncentráálódtak. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás azonban ezen a területen is változásokat hozott. 2003-ban rendelet született a játszótéri eszközök biztonságosságáról (78/2003 (XI.27.) GKM rendelet), mely már szigorú követelményeket támasztott.

Az előírásoknak való megfelelés érdekében a város játszóterein nagy átalakulás kezdődött. Egyrészt a csővázas játszóeszközök szabványosítása, (pl: hinták ülőkéjének cseréje, ütécscillapító burkolat kialakítása, korlát elbontása) történt, a veszélyes játszóeszközök pedig elbontásra kerültek (pl: eltűntek a sátozmászókák, körhinták, mókuskerek, karusszelek). A központi jogszabály előírt szabványossági feltételeknek való megfelelés hatására több ütemben, részben képviselői keret bevonásával történt játszótér felújításokkal jelenleg a város területén 42 db új és 33 db szabványosított játszótér található.

Jelenleg a 15 éve épített játszóterek játszóeszközeinek nagyobb mértékű felújítása vagy cseréje indokolt, amely évente felmerülő költségvetési fedezetet igényel. Az elmúlt években pályázati forrásból valósult meg azonban a jelenlegi városvezetés erre külön forrást biztosít a következő években. A lakótelepi területek és régi játszóterek újra-hasznosításának átgondolása. A kültéri fitness parkok számának további bővítése folyamatos feladat.

3.7.7.6. Utcafásítások

A felmérések alapján, Szombathelyen 21 000 db utcasorfa van, amely rendkívül nagy értéket képvisel. Kiemelkedőek az egységes fasoraink, amelyek egy fajta, azonos korú egyedeit tartalmazzák.

Az évtizedek óta folyó tudatos városfásítás, utcáfásítás eredményei nagyban meghatározzák a település arculatát, zöldfelületi ellátottságát és turisztikai vonzerejét. A környezeti állapot javítása szempontjából fontos a park fenntartási munkák során évente megvalósuló előregedett fák pótlása.

A város vezetése kiemelt projektként kezeli az 1000 új fa telepítése programot, melyben a lakosság és civil szervezetek bevonása is megtörtént.

3.7.8. Energetika

3.7.8.1. Intézmények komplex energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások felhasználása

Az elmúlt években a pályázati lehetőségek igénybevételevel és önerő felhasználásával történtek az intézményi energetikai felújítások (homlokzati hőszigetelések, nyílászáró cserék, fűtéskorszerűsítés), amelyek jelentős költségmegtakarítást eredményeztek.

Fejlesztéssel érintett Önkormányzati intézmények - AGORA Művelődési és Sportház, Neumann János Általános Iskola, Jáki úti orvosi rendelő, Váci úti orvosi rendelő, Margaréta Óvoda, Micimackó és Napsugár Óvoda, Hétszínvirág Óvoda.

A hosszútávon fenntartható környezet biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy tovább folytatódjanak az energiafelhasználás csökkentése érdekében tett lépések. Az önkormányzati tulajdonú épületek komplex energetikai korszerűsítése az ökológiai hatás és a költségmegtakarítás mellett fontos szerepet tölt be a szemléletformálás területén. Fejlesztendő intézmények - Maros és Pipitér Óvoda, Oladi Szakgimnázium és Szakközépiskola.

Az önkormányzat felújításra váró épületeinek átfogó felmérésére épülő energia auditok alapján megfelelő pályázati támogatások esetén, saját önrész biztosítása mellett, évente 2-3 intézmény felújítására kerülhet sor. Az évenkénti ütemezés a felmérés alapján fontossági sorrend szerint pontosítható.

3.7.8.2. *Közvilágítás*

Minden évben jelentős költséget jelentett a város költségvetésében a közvilágítási hálózat üzemeltetése. A Közgyűlés 2018-ban elhatározta, hogy a költségek csökkentése és a szabványos közvilágítás kiépítése érdekében az elavult, korszerűtlen, nagyfogyasztású lámpatesteket lecseréli korszerű, energiatakarékos LED-es technológiájú lámpatestekre. A beruházás lízinges konstrukcióval 2019. júliusában befejeződött. A városi igényeknek megfelelően a közlekedésbiztonság javítása érdekében a közvilágítási naptártól eltérő, a valós időjárási viszonyokhoz alkalmazkodó alkonykapcsoló rendszer kiépítése 2020. évben megkezdődik.

3.7.8.3. *Távfűtés*

A távhőszolgáltatás jövőbeni feladatainak és céljainak meghatározásánál elsődlegesen a fogyasztóknak nyújtott színvonalas szolgáltatást és a tulajdonosok befektetett tőkéjének minél kedvezőbb hasznosulását kell szem előtt tartani. Cél az energiaellátás biztonságának növelése, a megfizethető árú energia biztosítása és az életminőséget javító energiaellátási módok terjedése.

Helyi szinten meghatározó energiaszolgáltatóként a Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. jelentős arányban biztosítja szolgáltatását szombathelyi lakások és intézmények számára. Jelenleg mintegy 11 417 db lakossági és 411 db közületi fogyasztója van a cégnek. 5 nagyobb (11-es Huszár út, Mikes, Rákóczi, Vízöntő, Szt. Flórián utakon) és 5 kisebb kazánházról (11-es Huszár 4., Bagolyvár, Nyitra u. Jászai u. Szent László u.) látja el a távfűtött területeket. A Mikes-Rákóczi-Vízöntő ellátási terület már fizikálisan össze van kötve, az időszakos hőigénytől függően történik a hőtermelés és elosztás.

A Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. célja, hogy egyre nagyobb arányban alkalmazzon megújuló energiaforrásokat szolgáltatása biztosításához. A távhőszolgáltatásban rejlő további lehetőségek kiaknázásával az épületek hőellátására egyre korszerűbb és környezetkímélőbb módon van lehetőség. Szombathelyen 2003 óta működik faaprítékos biofűtőmű, amely a Joskar- Ola-lakótelep hőellátását körülbelül 50%-ban biztosítja tisztán felelős erdőgazdálkodásból származó, megújuló energiából. Emellett a cég az ellátási területén két helyszínen is üzemeltet napkollektoros rendszert a használati melegvíz-termelés megújuló energiaforrásból történő előállítására.

A távhőszolgáltatás feladatellátásában fontos szerepet játszik a meglévő fogyasztók megtartása és a fogyasztószám bővítése is. A szolgáltatásában rejlő korszerű lehetőségek a Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft-t versenyképesé teszik más energiaszolgáltatókkal

szemben. A cég számos modern társasház lakói számára biztosít kényelmes, biztonságos és környezetbarát szolgáltatást. Az elmúlt években a távhőszolgáltatásra csatlakozott több mint 300 új építésű társasházi lakásban az egyedi hőközpontok használatával megvalósul a lakásonkénti szabályozás és mérés, így a legkorszerűbb szabályozási lehetőségekkel élve mindenki saját igényei szerint tudja a szolgáltatást igénybe venni. Az utóbbi évek kedvező tendenciája, hogy az új építésű ingatlanok, elsősorban társasházak egy része a távhőszolgáltatást választja hőellátási megoldásként.

A Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. közel egy évtizede törekszik az okos mérés kialakítására saját rendszerein és bíztatja a felhasználókat, hogy a régi melegvíz-mérőket modern, rádiós távleolvasású mérőkre cseréeljék. Ezek a mérők pontosak, leolvasásuk gyors és megbízható, amelyre a lakók zavarása nélkül sor kerülhet. A mérők leolvasásához adatgyűjtők telepítésébe fogott a vállalat, így a mérőállások folyamatosan rendelkezésre állnak, a cég munkatársainak a helyszínre sem kell menniük a leolvasáshoz.

4. Fejlesztési dokumentumok és nyitott projektek

4.1. Hosszú távú településfejlesztési koncepciók elemzése

Szombathely hosszú távú településfejlesztési koncepciója két alapvetően fontos ténytet figyelembe a város 2013-ig tartó tervezési időszak alatti lehetőségeinek és feladatainak meghatározásakor. Egyik, hogy előre látható volt, hogy a város demográfiai trendjei szerint 2015-re a lakosságszám kissé 80 ezer fő alá csökken, és a lakosság korstruktúrája kedvezőtlenülé válik számos szempontból. Megnövekszik az idősek és csökken a gyermek- és fiatalkorúak aránya, ezek meghatározzák a városi intézmény- és szolgáltató rendszerek iránti keresletet és igényt. A másik, hogy Magyarország 2004. évben tagjává vált az Európai Uniónak és ezzel számos új feladat ellátása és fejlesztési lehetőség kiaknázása jelenik meg önkormányzati és intézményrendszerin szinten.

A fejlesztési dokumentum az alábbiakban határozta meg Szombathely város jövőképét: a város és környéke kedvező adottságainak megőrzése és az elődeinktől örökölt történelmi tradícióinak és kulturális örökség gondozása, gazdagítása. A tiszta és egészséges környezetű városban rendelkezzen jó kommunális infrastruktúrahálózattal, racionális és biztonságos tömegközlekedéssel, továbbá összefüggő kerékpárhálózattal és valósuljon meg a belváros komplex rehabilitációja. Szolgáltatásait tekintve magas színvonalú és teljes körű lakáskörülmények biztosítása mellett elérhető egészségügyi és szociális ellátással álljon rendelkezésre a lakosság számára, színvonalas városgazdálkodással és igazgatással együtt. A stabil helyzetű kulturális és közművelődési intézményekben magas színvonalú és sokoldalú programok kínálata, önálló színház, regionális, többkarú modern egyetem és akadémiai bizottság biztosítsa a kulturálódási és művelődési lehetőségeket. Célként jelölte meg azt is, hogy az egyre jobb feltételekkel rendelkező oktatási intézmények a gazdaság és a társadalom elvárásainak megfelelő végzettségű szakembereket bocsátanak ki a munkaerőpiacra. Szombathelyre is legyen jellemző a tudásalapú, fejlett és versenyképes gazdaság, erős gazdasági-pénzügyi és üzleti szolgáltatási háttérrel és sikeres kis- és közép vállalkozásokkal.

Jelenleg folyamatban van az új, 2020 utáni időszakra előre tekintő Hosszú Távú Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása.

4.2. A 2014-2020 időszak nyitott projektjei

4.2.1. Szent Márton Terv

A Szent Márton terv II. ütem a Modern Városok Program keretében megvalósuló fejlesztés. A projekt 3 különálló projektelemből áll. A Szent Márton utca és környezete rehabilitációja projektelemben az engedélyes és kiviteli tervek elkészültek, jogerős építési engedély rendelkezésre áll. A Járdányi Paulovics István Romkert fejlesztése projektelemben a régészeti feltárássra vonatkozó szerződés megkötésére került, a régészeti feltárások, a császári mozaik kiemelése és konzerválása megtörtént. A védőépület elbontásra került. A korábban kiemelt császári mozaik hordozható egységekben történő elhelyezése és régészeti leletanyag újra restaurálása tevékenységek jelenleg folyamatban vannak. Az Ady tér és környezete fejlesztésének megtervezése projektelem kapcsán az engedélyes szintű tervek elkészültek.

4.2.2. Intermodális csomópont megépítése

Az intermodális csomópont megépítésének célja a különböző közlekedési ágak (vasúti, autóbuzsós, kerékpáros stb.) összekapcsolása, az Önkormányzat elképzelései szerint a város vasútállomása mellett, a készülő tanulmányban foglaltakra alapozva. A város – térségi

viszonylatban – jelentős munkaerőpiacot jelent, mivel a helyi lakosok közül mintegy 30 ezer főnek nyújt megélhetési lehetőséget, továbbá a vonzáskörzetéből 16 ezer főnek van állása a településen. A projekt nagymértékben hozzájárul a mintegy 46 ezer fős foglalkoztatotti létszám megőrzéséhez és növekedési feltételeinek megteremtéséhez.

Az 1552/2017. (VIII.18.) Korm. határozat 653 millió Ft-ot biztosított az előkészítésre. A NIF Zrt. a részletes megvalósíthatósági tanulmányt elkészítette, lefolytatta az engedélyes tervek elkészítésére vonatkozó közbeszerzési eljárást és 2020. januárban megkötötte a tervezési szerződést.

4.2.3. Multifunkcionális városi közszolgáltatási telephely

A „Multifunkcionális városi közszolgáltatási telephely Szombathely- Sárdi ér út” elnevezésű projekt a Modern Városok Program keretében valósul meg. A várost elkerülő 86-os számú főút közelében található, zöldmezős beruházásra alkalmas ingatlanok ideális helyszínt jelenthetnek egy korszerű, műszaki és gazdasági szempontból is hatékonyan üzemeltethető központi telephely kialakításához, amely integrált elhelyezést biztosíthat Szombathely városüzemeltető társaságai számára.

Ezek a cégek jelenleg a város több pontján rendelkeznek telephellyel, amelyek egy része a városközpontban, másik része lakóövezetekben helyezkedik el. A városüzemeltetési tevékenység ellátásához szükséges géppark, műhelyek és egyéb, a működéshez szükséges infrastruktúra jelenlegi elhelyezkedése nem illeszthető bele a mai modern, élhető városról alkotott elképzelésekbe, jelentős környezeti terhelést jelentenek a szomszédos lakóterületekre. Emellett a telephelyek többsége elavult, jelentős korszerűsítésre szorul, ezért üzemeltetésük gazdaságossági kérdéseket is felvet.

Egy új, központi telephely kialakítása több cél eléréséhez is hozzájárulhat: pozitívan befolyásolhatja a városképet, élhetőbbé teszi a várost, csökkentheti a fenntartási és üzemeltetési költségeket és – ami a SZOVA Zrt. számára a legfontosabb – értékesebbé, vonzóbbá teheti a Sárdi-ér utcai iparterületeket külső befektetők számára.

4.2.4. A szombathelyi Északi iparterület fejlesztése

A projekt tárgya a Szombathely észak-keleti részén elhelyezkedő volt katonai létesítmény területének iparterületi célú fejlesztése. A fejlesztés a Söptei úttól a börtönhöz vezető út jobb oldalán fekvő, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 100 %-os tulajdonában lévő ingatlanon kb. 16 hektárnyi területen valósul meg, annak teljes közmű- és közúti infrastruktúrájának fejlesztése által. A kivitelezési munkák során megtörténik a megközelítést lehetővé tevő út szélesítése 1-1 méterrel, és a meglévő útfelület felújítása, új kopóréteggel történő ellátása kb. 620 m hosszban. A csapadékvíz elvezetését kb. 620 m hosszban kétoldali árok biztosítja. Az út mentén kiépül a közvilágítás. Megtörténik a közművek: gáz, elektromos áram, víz és szennyvíz vezetékek és csatlakozási pontok kiépítése.

4.2.5. Turisztikai célú beruházások

Megújul a Képtár épülete és felújításra kerül az Éva malom műemlék épülete is, ahol Schrammel Imre világhírű keramikus életműve kerül bemutatásra. A Képtár, ISEUM és a Schrammel gyűjtemény elhelyezését biztosító Éva malom a fejlesztést követően mind egy intézményegységhez tartozó kulturturisztikai funkciókat ellátó épületek lesznek. A piacon való érvényesülést egységes marketing segíti majd. A Képtár és az Éva malom mellett felújításra kerül a Víztorony épülete, melynek alsó szintjén kávézó kerül kialakításra. Környezetében

megújul a játszótér és a kreszpark régi kölcsönző épülete is.

4.2.6. A kerékpárút-hálózat továbbfejlesztése

A város meglévő és jól kiépített kerékpárút-hálózatának további bővítése kiemelt célkitűzést jelent, amely magában foglalja mind a város belterületi, mind a várost a környező településekkel összekötő külterületi kerékpárút-szakaszok kiépítését, fejlesztését. Az újonnan létrejövő kerékpárutak a munkába járást és a szabadidő hasznos eltöltését egyaránt nagyban elősegítik.

Folyamatban van a város átfogó kerékpárosbarát fejlesztése, amelynek részeként 11 új kerékpáros útvonal kerül kijelölésre Szombathely közigazgatási területén, közel 10 kilométerrel növelve a város kerékpáros útvonalainak hosszát. A beruházás a következő elemekből tevődik össze:

- "Minerva" - Söptei út nevű kerékpárút szakasz: a 11-es Huszár úti körforgalomtól a Söptei úti körforgalomig
- Sugár út nevű kerékpárút szakasz: a Horváth Boldizsár úttól a Saághy utcáig (Metró körforgalomig).
- Rohonci út nevű kerékpárút szakasz: a Domustól a Bem J. útig.
- Szt. Márton utca nevű kerékpárút szakasz: a Gyöngyös-patak hídtól a Szt. Márton temetőig.
- Jókai park - Bartók Béla körút nevű kerékpárút szakasz: a Kálvária utcától a Bartók B. körút- Rohonci út útkereszteződésig.
- Régi Búcsúi út nevű kerékpárút szakasz: a Dolgozók útjától a Bucsui útig.
- Sé-Szombathely összekötés nevű kerékpárút szakasz: a Bucsui úttól Sé közigazgatási határáig.
- Jáki út nevű kerékpárút szakasz: a Brenner körúttól a Jáki úti temetőig.
- Vépi út nevű kerékpárút szakasz: a Sági úttól a Vásártér utcáig.
- "Szt. Imre herceg utca nevű kerékpárút szakasz: a Paragvári utcától a Muskátli utcáig.
- Nárai Külső út nevű kerékpárút szakasz: a Brenner körúttól a Király sporttelepig.

Előkészítés alatt áll a Vép-Szombathely és Balogunyom-Szombathely közötti kerékpárutak megépítése, amelyek révén tovább javul a megyeszékhely és vonzáskörzete kerékpáros összeköttetése.

4.2.7. A Szombathelyi Vásárcsarnok felújítása

A projektben a városi piac korszerű fejlesztése történik meg, fontos szempont a helyi termékek piacra juttatása, a termelői piac kialakítása. A városi Vásárcsarnok újrapozícionálása egy magas minőséget kínáló új „ attrakcióként” értelmezhető helyi termék-piac kialakítását célozza meg. A fejlesztés részeként megtörténik az első csarnok tetőszigetelése, felülvilágítók felújítása szellőztethetőség és árnyékolás megoldásával. A hulladékgazdálkodás megújítása, komposztálás, zárt és szelektív hulladékgyűjtés kialakítása. Az elavult vizesblokkok megújítása is megvalósul. A hátsó csarnokban nyílászárók cseréje szükséges, a felülvilágítók felújításával, szintén árnyékolás és szellőztethetőség megoldásával egybekötve. A térben a padozatok, belső üzletek alakítása várható, valamint megtörténik a gépészet korszerűsítése és a komplexum teljes belső festése.

4.2.8. A Késmárk utcai teniszcentrum

Fejlesztése a Modern Városok Program keretében valósul meg. A beruházás során új kétszintes, modern klubépület kerül megépítésre. Az ingatlanon a meglévő 6 salakos

tenispálya felújításra-, míg további 4 pálya kerül megépítésre. Kiépítésre kerülnek a külső közlekedési terek, parkoló is létesül.

4.2.9. Új Egészségügyi Alapellátó Központ kialakítása

A projektben egy egészségügyi alapellátást nyújtó új rendelőközpont megépítése valósul meg, mely kiemelt fontosságú programmá vált a város és az ellátási területén élők számára az egészségmegőrzésben, a betegségek megelőzésében, a népesség egészségének tervszerűbb, szakszerűbb és tudatosabb szakmai-szervezeti ellátás vonatkozásában. Az új központ terveinek elkészítésénél fontos szempont a funkcionalitásnak megfelelő kialakítás, oktató-felvilágosító, prevenció és gyógytorna tevékenység végzéséhez szükséges helyiségek létesítése, a teljes épület akadálymentes megközelítésének biztosítása, energiatakarékos működtetése. Jelentős segítséget nyújt a betegek ellátásában és az egészségügyi dolgozók munkájában az új, korszerűen megépített épület valamint a hozzá tartozó megfelelő számú férőhellyel rendelkező parkoló. A beruházással együtt megvalósul az egy orvos/egy rendelő elve. A nővérek számára kialakított helyiségek lehetőséget biztosítanak a szakdolgozói feladatok teljes körű elvégzéséhez és megvalósulhat a négy szemközti orvos-beteg találkozás.

4.2.10. Bölcsőde és óvoda fejlesztések

2016. évben megkezdődött Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő, számos óvoda és bölcsőde felújítása, korszerűsítése. A projektek a meglévő intézmények átalakítását, felújítását, esetenként torna- illetve fejlesztőszobával történő bővítését, energetikai korszerűsítését teszik lehetővé a fejlesztéssel érintett intézményekben. 2020. évben elindult az „Új bölcsőde építése Szombathelyen” című projektünk is, amelyben új feladatellátási helyszínen 4 klasszikus csoportszoba kialakításával, összesen 48 férőhellyel új bölcsőde épül meg.

4.2.11. Szociális városrehabilitáció II. ütem:

A projektben megvalósult a Szigligeti Ede utca, Táncsics M. u. – Brenner Tóbiás krt. közötti szakaszának teljes felújítása. Felújításra került Brenner krt. és a Táncsics M. u. közötti mintegy 300 fm-es szakasz. Megtörtént a Szalézi tér sétányának felújítása, valamint a Jáki út – Jászi Oszkár utcák által határolt köztér zöldfelületének megújítása. Megvalósult az Alsóhegyi út - Nagyvárud u. - Brenner T. krt. által határolt Tóth István közpark, játszótér bővítése, fejlesztése. A park területe lehetőséget biztosít más szabadidős és egyben közösségi tevékenységek folytatására is, ezért streetball- és kültéri fitnessz pálya létesül 3 db street workout eszköz telepítésével. Elkészült 25 db bérlakás felújítása, komfortosítással, energiahatékonyság javítással egybekötve. Külön ütemben további vizesblokk kialakítások valósulnak meg.

4.2.12. Az ELENA projekt

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2016. október 20-án konzorciumi megállapodást írt alá Kaposvárral, Zalaegerszeggel, Veszprémmel, Tatabányával és Dunaújvárossal az ELENA projekt megvalósítására. A Konzorcium vezetője Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata. Az ELENA program (European Local ENergyAssistance - Európai Helyi Energetikai Támogatás) az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EIB) 2012-ben indított közös támogatási eszköze, amelynek célja, hogy támogassa a helyi közösségeket a megújuló energia, energiahatékonyság, és a közlekedés területén tervezett beruházások előkészítésében. A 90%-os intenzitású ELENA pénzügyi eszközt egészíti ki a pályázó 10%-os önrésze, amely a projektmenedzsment feladatok ellátásával összefüggő költségek fedezetére fordítható.

A pályázati szakasz első részében a KaposGrid pályázathoz kidolgozott projekt-javaslatot az EIB elfogadta. A pályázati szakasz második részében az EU Bizottság a felterjesztett pályázati dokumentációt elfogadta, és ezt követően aláírásra került a támogatási szerződés az EIB és a Konzorcium mint kedvezményezett között. Ezt követően együttműködési megállapodás született az Innovációs és Technológiai Minisztériummal is. Az ELENA projekt keretében a beruházások egy a későbbi közbeszerzésen kiválasztandó ESCO cég finanszírozásával valósulnak meg. A modernizációs beruházások finanszírozását az ESCO cég végzi, azaz az önkormányzatokat semmiféle hitelfelvétel és saját forrás nem terheli.

Az ELENA projekt támogatásfinanszírozási rendszere keretében az alábbi energiamodernizációs fejlesztési elképzelések valósíthatók meg:

- középületek teljes körű energetikai felújítása (hőtechnikai, gépészeti és világítási felújítása);
- épületekhez kapcsolódó megújuló energiaforrások telepítése; napelemek telepítése, telepített napelemek rendszerszerű működtetése;
- közvilágítás energetikai felújítása, LED világítótestek cseréje;
- Smart Grid okos hálózati irányító- és vezérlő rendszer kiépítése, az energiahatékonysági és energiatermelő beruházások (épületenergetika, megújuló energiaforrások, városi közlekedés) működésének koordinálása és támogatása céljából központosított rendszerirányítás és hálózatvezérlés létrehozása, valamint működtetése. Egy darab Storage telepítésére kerül sor a későbbiekben.

A Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által javasolt épületlista a következő:

1.) Középületek teljes körű energetikai felújítása, napelem telepítéssel:

- Városháza, Szombathely, Kossuth u. 1-3.
- Simon István Ált. Isk. (Oladi), Szombathely, Simon István u. 6.
- GESZ/GAMESZ épülete, Szombathely, Nádasdy u. 4.
- Vállalkozói Központ, Szombathely, Petőfi S. u. 1/D
- Aréna Savaria sportcsarnok, Szombathely, Sugár u. 18.
- Képtár épülete, Szombathely, Rákóczi F. u. 12.
- Orvosi rendelő / Meseház Bölcsőde, Szombathely, Fogaras u. 6.
- Civilház / Csicsergő Bölcsőde, Szombathely, Bem J. u. 9.
- Körösi Óvoda, Szombathely, Körösi Csoma Sándor u. 7.

2.) Megújuló energiaforrások telepítése; napelemek telepítése, telepített napelemek rendszerszerű működtetése:

- Haladás Sportkomplexum parkolók
- Aréna Savaria lelátó, futóút, parkolók, Szombathely, Sugár u. 18
- Vásárcsarnok I. épület és parkolók
- Otthonház, Szombathely, Károly Róbert u. 1.
- Otthonház, Szombathely, Paragvári u. 86.
- Otthonház, Szombathely, Dr. Szabolcs Zoltán u. 1.
- MOP ház, Szombathely, Hunyadi J. u. 49.

3.) Storage telepítése Smart Grid okos hálózat létrehozásához:
a helyszín még nem került kijelölésre

4.3. A kormány fejlesztéspolitikai célkitűzései

4.3.1. Széchenyi 2020 fejlesztési program

A 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra vonatkozó Partnerségi Megállapodás (PM) azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait és kitér a fő fejlesztési prioritásait. A PM rögzíti, hogy a Magyarországra érkező uniós fejlesztési források, az ún. Európai Strukturális és Beruházási Alapok (ESB alapok) hogyan fogják támogatni az Európai Unió Európa 2020 stratégiájának céljait, mindeközben integrálja Magyarország Nemzeti Reform Programjának és az Európai Tanács országspecifikus ajánlásainak releváns üzeneteit is. A PM szintén meghatározza e források eredményes és hatékony felhasználásának feltételeit. A Partnerségi Megállapodást az EU Bizottsága hagyta jóvá, Magyarország Kormányával folytatott egyeztetéseket követően. A PM az EU2020 stratégia intelligens, fenntartható és inkluzív növekedési célkitűzéseinek belüli nemzeti súlypontokat azonosítja, építve a hazai tervezési előzményekre. A Partnerségi Megállapodásban kijelölt fejlesztési irányok részleteit operatív programok rögzítik: a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásaira épülő ágazati és területi operatív programok (OP), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap forrásainak felhasználását meghatározó vidékfejlesztési program, az Európai Tengerügyi és Halászati Alap operatív programja. A Partnerségi Megállapodás és az operatív programok tervezése a többszintű kormányzás és a partnerség elvét követi.

4.3.2. Terület-és Településfejlesztési Operatív Program

A TOP elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása. Valamennyi prioritása, intézkedése közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul ehhez a célhoz. A TOP elsősorban az önkormányzatok fejlesztéseikhez biztosít forrásokat, az önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit támogatja.

A TOP stratégiai célja és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozási irányok több, az Európa 2020 Stratégia alapján meghatározott uniós tematikus célkitűzés elérését támogatják, ezáltal hozzájárulnak a EU2020 célkitűzések teljesüléséhez, kiemelten a fenntartható és az inkluzív növekedéshez kapcsolódó stratégiai célokhoz. A TOP az alábbi EU2020 stratégiai célokhoz járul hozzá, összhangban a Nemzeti Reform Programban (NRP) és a Partnerségi Megállapodásban (PM) rögzítettekkel:

- Foglalkoztatás növelése: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy 2020-ra a foglalkoztatási szintet a 2010/11-es 61% alatti szintről 75%-ra emeli (EU cél: 75%). Jelenleg a foglalkoztatási ráta Eurostat /2018/ adatok szerint Magyarországon 74,4%, EU átlag 73,2%. E célkitűzéssel összhangban a TOP közvetlenül hozzájárul a foglalkoztatási szint növeléséhez, elsősorban a gazdasági növekedést és a foglalkoztatás bővítést szolgáló helyi feltételek biztosításával.
- Éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy 2020-ra a megújuló energiaforrások részarányát 14,65 %-ra növeli (EU cél 20%) a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (Eurostat /2018/ adatok szerint jelenleg 12,5%, míg az EU átlag 18,9%) és 18%-os (EU cél 20%) teljes energia-megtakarítást ér el. További nemzeti cél az EU emisszió-kereskedelmi rendszerén kívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10%-os növekedése (EU cél üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése, 1990-es szinthez képest, vagy akár 30%-kal, ha a feltételek ehhez adóttak). E célhoz kapcsolódik a klímaadaptív városfejlesztés támogatása is.
- Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő, ezzel veszélyeztetett népesség számát (Eurostat adatok /2012/

alapján 32,4%, amely a 24,8%-os uniós átlagot meghaladja) csökkentti 2020-ra, 2008-as bázisértékhez képest országosan 450 ezer fővel (EU cél 20 millió fő). Az egészségügyi és szociális alapellátást nyújtó önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének fejlesztésével, a szociális városrehabilitációval, a szegénységben élők munkahelyhez és rendszeres jövedelemhez juttatásában is szerepet vállalva a TOP segíti az EU 2020 cél teljesítését.

Európa globális kihívásokra adott válaszai között az egyik legfontosabb a területi kohézió erősítése. E tekintetben lényeges az egyes térségek összekapcsolása, a centrum-periféria viszonyrendszerből adódó negatívumok mérséklése, a többközpontú (policentrikus) Európa megvalósítása. Emellett az Európa 2020 stratégiának gazdaságfejlesztési és területi szempontból is kulcselemei a városok, és a városias térségek.

4.3.3. Integrált Területi Program

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben rögzítettek alapján készíti a 2014-2020 programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program forráskeretéből finanszírozandó Integrált Területi Programját.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a 34/2012.(II.23.) Kgy. számú határozatában támogatta, hogy az Önkormányzat készíttesse el a város hosszú távú településfejlesztési koncepcióját és programját. Széles körű partnerség biztosítása mellett elkészült Szombathely Megyei Jogú Város új hosszú távú településfejlesztési koncepciója, integrált településfejlesztési stratégiája, valamint településszerkezeti terve 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti megalapozó vizsgálatának „I. Helyzetfeltárás, helyzetelemzés” és a II. Helyzetértékelés” munkarésze, amelyet a Közgyűlés 2013. szeptember 26-i ülésén 413/2013.(IX.26.) Kgy. számú határozattal elfogadott. A megalapozó vizsgálat alapján kidolgozásra került Szombathely Megyei Jogú Város hosszú távú településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája, amelyet Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 22/2014.(I.30.) számú határozatával első olvasatban elfogadott és társadalmi vitára bocsátott. A széles körű társadalmi egyeztetést követően a Közgyűlés 283/2014.(VI.19.) számú határozatában elfogadta a város Hosszú Távú Településfejlesztési Koncepcióját és Integrált Településfejlesztési Stratégiáját. A bennük megfogalmazott hosszú és középtávú célok, valamint fejlesztési szükségletek mentén készült el a város Integrált Területi Programja, az ITP küldetése szerint szűkítve és illesztve a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program támogatási területeihez.

Szombathely Integrált Területi Programjának tervezési forráskerete az 1702/2014. (XII. 3.), 1562/2015. (VIII. 12.) és 1612/2016. (XI. 8.) Korm. határozatban rögzítettek alapján 14,53 milliárd forint. Az intézkedések közötti forrásallokációt az 1562/2015. (VIII.12.) és 1612/2016. (XI. 8.) Korm. határozat rögzíti. 2016. október 13-án megjelent az 1562/2016. (X. 13.) Korm. határozat a Modern Városok Program keretében tervezett beruházások megvalósítása érdekében a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program és a Versenyképes Közép-Magyarországi Operatív Program egyes prioritásai tekintetében többletkötelezettség vállalásáról és annak feltételeiről. A Korm. határozat értelmében Szombathely Megyei Jogú Város tekintetében 2,7 milliárd forint többlet-kötelezettségvállalás tehető a Modern Városok Programhoz illeszkedő beruházások megvalósítása érdekében.

4.3.4. Modern Városok Program

A Kormány a 2015. év folyamán a Modern Városok Program keretében 13 megyei jogú város - Sopron, Eger, Zalaegerszeg, Miskolc, Pécs, Debrecen, Székesfehérvár, Szolnok, Nagykanizsa, Érd, Kaposvár, Nyíregyháza és Szombathely - önkormányzatával kötött

együttműködési megállapodást (a továbbiakban: Megállapodások). Az első ütemben kötött Megállapodásokban foglaltak eredményes megvalósítását elősegítve minden érintett város esetében külön kormányhatározat rögzítette - a felelősök és a határidők kijelölésével - az egyes fejlesztési célok és programok megvalósításával összefüggő kormányzati feladatokat.

A Modern Városok Program Szombathely Megyei Jogú Városra vonatkozó elemeit a Magyarország Kormánya és Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról szóló 1936/2015. (XII. 12.) Korm. határozat rögzíti.

4.4. Térségi kapcsolatok, együttműködések

Szombathely, Vas megye székhelyeként a térség központi településének funkcióját tölti be. Szombathely Vas megyében betöltött fontos szerepe tükröződik abban, hogy a megye lakossága jelentős mértékben veszi igénybe a városban elérhető közigazgatási és egyéb intézményhálózati szolgáltatásokat. Kiemelten fontos a közeljövőben a megyével közösen ellátandó szerepek esetében a feladatok meghatározása és a tevékenységek folyamatos koordinálása. Szombathely, mint vonzerő számos terület számára előnyöket és impulzusokat is nyújthat (intézményi kapacitások kihasználtsága, „kiegészítő” turisztikai kínálat, munkaerő-tartalékok), ugyanakkor a térség települései is kikapcsolódási lehetőséget nyújthatnak a szombathelyiek számára. A város településfejlesztési stratégiája a szombathelyi várostérség bevonásával készült.

4.4.1. Szent Márton zarándokút

A 2017 júniusától 2020 májusáig négy országot – Magyarország, Szlovénia, Olaszország és Horvátország – összefogó, az Interreg Central Europe Transznacionális Program keretében megvalósuló NewPilgrimAge „A Szent Mártonhoz kapcsolódó közös értékek és kulturális örökség XXI. századi megújítása, mint a közösségi alapú vendégfogadás (idegenforgalom) új motorja” elnevezésű projekt városunk híres szülöttje, Szent Mártonhoz fűződő kulturális és turisztikai örökség fennmaradását célozta meg. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a projektvezetői feladatokat látja el a közös munka során, aminek köszönhetően magyar és angol nyelvű mobilalkalmazás készült Szent Márton és a hozzá kapcsolódó értékek játékos megismerése céljából. Szombathely, Zalaegerszeg és Nagykanizsa városa az együttműködésben rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása érdekében a térség fejlődése érdekében összehangolt fejlesztéseket, közös érdekérvényesítést és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat.

4.4.2. Burgenland, Oberwart

A formális megye- és/vagy régióhatárok és e formális struktúrákon belüli (tényleges vagy névleges) funkciók mellett legalább olyan fontos az a térszerkezeti szerep, amit egy város valóban betölteni képes. A centrumhiányos Közép-Burgenland és a hazai vonzáskörzet egy természetes térszerkezeti egységgé formálódhat a város (illetve az Oberwarttal alkotott fejlesztési tengely) befolyási övezetében (térszervező erőterében).

Savaria az ókori római provincia szellemi és kulturális központja, Szombathely pedig a XXI. századi Európa osztrák-magyar határtérségi régiójának kulturális és oktatási központja. E tradicionális központ szerepet javasolt a jövőben tovább erősíteni. Oberwart és Szombathely földrajzi közelsége jó alapot nyújthat arra, hogy bizonyos városmarketing tevékenységeket, mint például a befektetés/beruházás-ösztönzés, vagy a turisztikai marketing közösen, egymást segítve lássanak el.

A közös befektetés/beruházás-ösztönzés tekintetében olyan potenciális külföldi befektetőket kell közösen megkeresni, akik Bécs, Graz, Budapest relatív közelségét kihasználva ezen nagyvárosok háromszögében kívánnak befektetni. A közös tevékenység célja, hogy az ilyen potenciális befektetők ne az ország, vagy régió/tartomány más területein fektessenek be, hanem az Oberwart-Szombathely térségében. Egy új ipari létesítmény többnyire széles körű beszállítói láncot is igényel. Megállapodásokat lehet kötni arra vonatkozóan, hogy a két város közösen ajánlja a másik helyi vállalatát, mint beszállítói potenciálokat. A két város és nagyvállalatai közötti együttműködés akár egy gazdaságfejlesztési klaszter létrehozását is eredményezhetik.

A közös turisztikai marketing tevékenység Oberwart és Szombathely (és térsége) eltérő turisztikai lehetőségeinek kihasználásán alapul. A két város turisztikai lehetőségeit közösen lehet kommunikálni akár külföldön, akár belföldön. A cél itt is az, hogy egy potenciális kulturális, egészségturisztikai lehetőségeket kereső budapesti, salzburgi, vagy egyéb belföldi/külföldi turista ne az ország, régió más térségeiben, hanem nálunk találja meg a számára vonzó turisztikai lehetőségeket. Az együttműködésnek számtalan formája lehet, mint például a közös turisztikai honlap, turisztikai kiadványok, térképek, közös turisztikai vásárokon való megjelenés, egymás turisztikai, szabadidő eltöltési lehetőségeinek kínálata az ide érkező látogatók számára.

A két város közötti társadalmi, gazdasági kapcsolatok erősítését segítené, ha Szombathely be tudná tölteni a vonzáskörzete (beleértve Oberwart és térségét is) tekintetében a kulturális-oktatási-tudományos központ szerepét. Erre minden adottsága megvan, hiszen Szombathely olyan sokszínű kulturális, művészeti, oktatási lehetőségekkel rendelkezik (Színház, Szimfonikus zenekar, Egyetem) amelyek vonzóak lehetnek Oberwart lakossága számára.

Szombathely kulturális kínálata nemcsak az oberwarti lakosok, hanem a burgenlandi térségbe érkező turisták számára is vonzó lehet. A kulturális-turisztikai kínálatunk osztrák vendégkör számára való megjelenítéséhez azonban megfelelő szintű német nyelvtudással rendelkező szakszemélyzetre és konkrét, kidolgozott német nyelvű kínálati csomagokra, programokra lenne szükség.

Az ELTE-SEK Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ Német Nyelv és Irodalom Tanszékén folyó képzés sok osztrák fiatal számára vonzó lehet, hiszen Burgenlandban kevés a felsőfokú oktatási intézmény, Oberwartban pedig egy sincs. A német nyelvi képzés népszerűsítése a régióban nagy mértékben hozzájárulna városunk szellemi központtá válásához.

Az Interreg-program keretében megvalósult osztrák-magyar Veloregio projekt Bécset, Vas megyét és Burgenlandot köti össze határon átnyúló kerékpáros útvonalakon, amihez kulturális és turisztikai szolgáltatások kapcsolódnak.

4.4.3. Graz, Bécs

Graz és Bécs városával 2020 februárjában megindult az együttműködés a környezetbarát közlekedésfejlesztés és a klímapolitika terén. Az Önkormányzat céljai közt szerepel hosszú távú kooperáció kialakítása a fenti területeken, illetve az együttműködés kibővítése a városrendezés, városüzemeltetés, a parkfenntartás és a szelektív hulladékkezelés területén tapasztalatszerzés céljából.

A 2017. január 1. és 2019. december 31. között zajlott Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együttműködési Program keretében megvalósult Age-friendly Region projekt során Szombathely, Zalaegerszeg, Bécs és Gleisdorf működött együtt az idős emberek megfelelő ellátása érdekében.

4.4.4. Testvérvárosi kapcsolatok

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata tovább kívánja fejleszteni testvérvárosi és baráti kapcsolatait. A következő időszakban városunk testvérvárosi konferenciát tervez, Szombathely és a testvérvárosai közti gazdasági, turisztikai, városgazdálkodási, megújuló energia területén együttműködések kialakítása, valamint a városüzemeltetés optimalizálása céljából.